

I Mappiya a Baheta a Nesurat ni Mateo

I Lista na Minappo ni Jesu-Cristu

1 ¹Ide dan i lista na minappo ni Jesu-Cristu, a naggipu ha kaputotan na a ni Hari Dabid, a naggipu paman ha kaputotan na a ni Abraham. ²Idagende i kaputotan a naggipu ha ni Abraham hanggan ha ni Hari Dabid. Atoy ni Abraham a hama ni Isak. Sa ni Isak i hama ni Jakob. Sa ni Jakob i hama ni Juda ken wawaddi na. ³Ni Juda i hama di Pares ken Sara. (Ni Tamar i hena di.) Sa ni Pares i hama ni Esrom, a hama ni Aram. ⁴Sa ni Aram i hama ni Aminadab, a hama ni Naason, a hama ni Salmon. ⁵Sa ni Salmon i hama ni Boas (ni Rahab i hena na). Ni Boas i hama ni Obed (ni Rut i hena na). Ket ni Obed i hama ni Jesse, ⁶a hama ni Dabid a nagbalin a hari.

Niyaen, Ni Dabid i hama ni Solomon. (I hena ni Solomon i kabanga ni Urias idi.) ⁷⁻¹¹Ni Solomon i hama ni Roboam. Ket inumunod ni Abiyas a hama ni Asa a hama ni Josapat a hama ni Joram a hama ni Osiyas a hama ni Joatam a hama ni Akas a hama ni Esekiyas a hama ni Manases a hama ni Amon a hama ni Josiyas. Ni Josiyas i hama ni Jekoniyas ken wawaddi na a neenak idi tiyempo a naabak i Judyo a hidi, a nadakap ken nebalud hidi, a neyangay hidi ha bayan a Babiloniya.

¹²⁻¹⁶Niyaen, idagende i kaputotan idi kobosan na pinakeyangay na Judyo a hidi ha bayan a Babiloniya, hanggan ha pinakeenak ni Jesus. Atoy di Jekoniyas, Salatiyel, Sorobabel, Abiyud, Eliyakim, Asor, Sadok, Akim, Eliyud, Eleyasar, Matan, Jakob, ken Jose a kabanga ni Maria, a hena ni Jesus, a managenan ha Cristu, a pinaangay na Dios penu isalakan na kitam.

¹⁷Isu, atoy i esapulo ket uppat a kaputotan, naggipu ha ni Abraham hanggan ha ni Dabid. Ket atoy pala i esapulo ket uppat a kaputotan, a naggipu ha ni Dabid hanggan ha pinakeyangay na Judyo a hidi ha bayan a Babiloniya. Ket atoy manon i esapulo ket uppat a kaputotan, naggipu

ha pinakeyangay na Judjudyo ha Babiloniya hanggan ha pinakeenak ni Cristu.

I Pinakeenak ni Jesu-Cristu

¹⁸Niyaen, kona ihe i pinakeenak ni Jesu-Cristu. Nesakad dan ni Maria a hena na a makikabanga ha ni Jose. Ngem idi awan pala hidi nagkabanga, nakatandiyan ni Maria a naginaw dan i baggi na gipu ha kaddat na Espiritu na Dios. ¹⁹Ket gipu ta mappiya i kinatolay ni Jose, madiyan na a pasanikiyan ni Maria. Isu, awan na pinaliwat, ngem kayat na la a isina a sililimed, a awan mina ha makatandi. ²⁰Ket idi nanakaman na pala ide, nagpaenta ha nikuna i esa a anghel na Dios ha tagenap na. Kinagi na anghel, “Jose a apo ni Dabid, awan ka mina maburibur a mangiboda ha ni Maria. Ta awan ha nagpainaw ha nikuna, nu awan i Espiritu na Dios. ²¹Ket nokkan, mageenak ni Maria ha esa a lallaki. Ket panagenan mo hikuna ha ‘Jesus’, ta hikuna i mangisalikan ha sakop na a totolay ha liwaliwat di,” kon na anghel.

²²Niyaen, nagimet ito ngamin ha ni Maria, penu matungpal i kinagi na Dios gipu ha ni Isayas, a esa a minahagpugto. ²³Kinagi na, “Maginaw i esa a madiket, maski awan hikuna pabikanaan ha lallaki. Ket mageenak hikuna ha esa a lallaki a mapanagenan ha ‘Emanuel.’ ” (Kayat na a kagiyang, “Atoy ha nikitam i Apo Dios.”)

²⁴Idi inumikat ni Jose, tinungpal na i inpeta na anghel, a neboda na ni Maria. ²⁵Ngem awan hidi nagduhog hanggan neenak dan i annak na. Ket pinanagenan ni Jose i annak aye ha “Jesus.”

I Bisita a hidi a Taga-Daya

2 ¹Niyaen, neenak ni Jesus ha ili a Betlehem, ha probinsiya a Judeya, idi tiyempo ni Hari Herodes. Ket idi tiyempo hito, idi awan naalay kobosan na pinakeenak na, ket atoy i kappal a malaing a lallaki a taga-daya, a inumangay ha Jerusalem. ²Idi kaddemat di ha Jerusalem, sinalodsod di, “Hadya i henan na neenak a hari na Judjudyo? Ta naenta mi dan i pusiyan na a nagpaenta ha daya. Ket gipu ha ide a tiplad, nakatandiyan mi a neenak dan hikuna. Ket inumangay kami a magdeyaw ha nikuna.”

³Idi nabaheta ni Hari Herodes i kinagi di, nanteng hikuna unay. Ta kagin na a masulitan hikuna a maghari. Ket kona bila hito ha ngamin a agagum na ha Jerusalem, a nagburibur hidi nu anya i magimet. ⁴Isu, pinaayagan na i ngamin a matangkay a papadi ken mamaestro na Linteg. Ket sinalodsod na nu hadya kan i pakaenakan na Cristu a inkari na Dios a paangayan na. ⁵Ket inpeta di ha nikuna, “Ha ili a Betlehem, ha Judeya. Ta atoy i nesurat na minahagpugto, nikuna a naalay dan,

⁶‘Ha Betlehem, ha probinsiya a Judeya, ito i madeyawan a lugar ha ngamin a Judeya. Ta Betlehem i pakaenakan nokkan na esa a magturay ken magdapon ha sakop ko a Israel,’ kon na Dios.”

⁷ Idi nateman na ito ni Herodes, inayagan na idagenday a sangaili a taga-daya, ket inuhon na hidi a nalimed. Sinalodsod na nu hanggan a nagpaenta ha nidi iday a pusiyan a pagtiplad.

⁸ Idi nakatandiyan ni Herodes, pinaangay na hidi ha Betlehem. Ket inbon na ha nidi, “Hen kam a mageriyok ha annak heya. Ket nokkan, nu naeriyokan moy, sumoli kam ihe, ket ipeta moy ha nikan, penu makaangayak bila a magdeyaw ha nikuna.”

⁹⁻¹⁰ Niyaen, pakateman di ha bon aye na hari, ket linumapos idagenday a taga-daya. Ket idi linumakad hidi ha dilan, naenta di manon iday a pusiyan a nagpaenta ha nidi ha daya. Ket natalak hidi unay, gipu ha pusiyan aye. Ket ingiya na hidi na pusiyan, hanggan ginumimak hikuna ha batug na henan na annak.

¹¹ Kaddemat di, ket sinumadap hidi ha bilay, ket naenta di i annak ken ni Maria a hena na. Ket nagparentumeng hidi a nagdeyaw ha nikuna. Kobosan na, inlapos di idagende a sagsagut di, a balitok, ken pangpasahob a insenso, ken pangpuhet a mirra. Ket inyataad di idagende ha nikuna.

¹² Kobosan na ito, pinagtagenap na hidi na Dios, a iniwadan na hidi a awan mina hidi magsoli ha ni Herodes. Isu, naglakad hidi ha sabali a dilan, a nagsoli ha bayan di.

Umangay Di Maria ha Egipto

¹³ Idi naglakad i malaing a hidi a taga-daya, nagtagenap manon ni Jose. Ket nagpaenta i esa a anghel na Dios ha tagenap na. Kinagi na, “Umikat ka dan, ket itugan mo a dagus ide a annak ken hena na ha Egipto. Maghen kam mina ha Egipto hanggan ipeta ko a makasoli kam. Ta paeriyok ni Herodes i annak aye, penu papapatay na.” ¹⁴ Isu, inumikat ni Jose, ket ha iday a kallap, intugan na hidi a patena, a inumangay hidi ha Egipto. ¹⁵ Naghen hidi ha Egipto hanggan natay ni Hari Herodes.

Nagimet i ngamin a dagento, penu matungpal i kinagi na Apo Dios gipu ha ni Hoseya a esa a minahagpugto. Nesurat na ha Libro na Dios, a “Ayagan ko i Anak ko, a lumapos ha Egipto,” kon na Dios.

Papatayan ni Herodes i Anak a hidi a Lallaki

¹⁶ Idi nakatandiyan ni Herodes a linoko na hikuna na malaing a hidi a lallaki, nagingal hikuna unay. Ket pinaangay na i sundalu na a hidi, a patayan di i ngamin a annak a lallaki ha ili a Betlehem, ken ha ngamin a lugar ha palebut na. Isu a pinatay di i ngamin a bigu a neenak, hanggan duwa a tawen i idad di. Ta duwa a tawen i nakalipas dan, nangrugi idi pinakaenta na malaing a hidi a lallaki ha iday a pusiyan. ¹⁷ Ket gipu ta kona hito, natongpal i kinagi na minahagpugto a ni Jeremiyas,

¹⁸ “Makpal i magngongoy-ngoy ha ili a Rama. Magsangisanget i apapo ni Rakel, gipu ta natay dan i annak di. Awan hidi maliwliwa, ta awan dan i annak a hidi.”

Pagsoli di Maria a Naggipu ha Egipto

¹⁹Kobosan na pinakatay ni Herodes, nagpaenta manon i esa a anghel na Dios ha ni Jose, ha Egipto, ha tagenap na. ²⁰Kinagi na anghel, “Umikat ka dan, a sumoli kam a pattama ha bayan moy a Israel. Ta minatay dan i hari a nagpanggep a mangpapatay ha ide a annak.” ²¹Isu, inumikat ni Jose, ket inalap na i patena, a nagsoli hidi ha Israel. ²²Ngem nanteng ni Jose idi nabaheta na a ni Arkelao i maghari ha Judeya, ta hikuna i kasulet na hama na a Herod. Ket gipu ha tagenap na, naiwadan manon ni Jose, a intugan na i patena ha probinsiya a Galileya. ²³Ket naghén hidi hito, ha ili a Nasaret. Ket gipu ta kona hito, natongpal i kinagi na minahagpugto a hidi, a “Mepeta nokkan a taga-Nasaret i paangayan na Dios a maghari.”

I Pagitoldu ni Juan a Mahagbinyag

3 ¹Idi kobosan na makpal a tawen, inumangay ni Juan a Mahagbinyag ha amugod, ha probinsiya a Judeya, ket nagitoldu hikuna ha totalay. ²Kinagi na, “Sumina kam ha liwaliwat moy, ta dandani dan a dumemat i paghariyan na Dios.”

³Ni Juan i pinagkagiyan ni Propeta Isayas, idi inpugto na, a
 “Atoy ha amugod i mahagayag. Ket iyayag na, a ‘Dandani a dumemat i Hapo tam. Matalak kamon ha pagdemat na! Papiyaan moy dan i paglakadan na!’ kon na.” Ket kona he i pinagayag ni Juan.

⁴Niyaen, napobre unay ni Juan. I tennon na i nagimet ha buk na hayup a kameliyo. Ket gaddang na hayup i sinturon na. Ket kanan na i haksa a hidi ken habu na pitukan. ⁵Ha iday a tiyempo, makpal i inumangay ha henan na, penu magteman ha pagitoldu na. Makpal hidi a naggipu ha Jerusalem, ken ngamin a probinsiya a Judeya, ken ngamin a lugar ha palebut na Karayan Jordan. ⁶Nagoni hidi a kelliwat hidi, ket nagbabawi hidi ha liwaliwat di heya. Ket bininyagan na hidi ni Juan ha Karayan Jordan.

⁷Ngem atoy bila i makpal a Pariseyo ken Saduseyo a inumangay a magpabinyag mina ha nikuna. Ket kinagi na ha nidi, “Kona kam ha ulag, ta madukas i nakam moy! Apay kam umangay ihe? Siguro kagin moy a makalisi kam ha parusa na Dios. ⁸Ngem ipeta ko ha nikam a masapul moy a ipaenta a nagbabawi kamon gipu ha mappiya a gimet moy ken magbabawi kamon a tahod. ⁹Ket awan moy ipeta ha baggi moy, a ‘Maski, ta hama mi ni Abraham.’ Ta ipeta ko ha nikam a maski ha dagende a pogedu, kabaelan na Dios a pagbalinan na hidi ha annak ni Abraham. Tahod! ¹⁰Ket niyaen, nakaman moy mina ide, a kona ha wasay i parusa na Dios. Ket kona ha nehektat dan i wasay aye na Dios, penu katolan na i kakayo hanggan ha

ramot di. Ket mekalan kam ha dagenday a kakayo a awan magbunga ha mappiya. Ket katolan na nokkan, a itogbak na ha gangatan.”

¹¹Ket intulos ni Juan, a kinagi na ha nagteman a hidi, “Dinom la i pangbinyag ko ha nikam. Ket pagtiplad ito a nadalusan kamon ha liwaliwat moy. Ngem atoy pala i esa a dandani a dumemat. Ket nu mekalanak ha nikuna, awanak ha balle, ta mannakabalin unay hikuna. Halimbawa: Nu atoy mina i esa a tagabu a magegkam mina ha sapatos na, awanak mehusto gipu ha liwaliwat ko. Hikuna man i magbinyag ha nikam nokkan ha Espiritu na Dios ken gangatan. ¹²Nu dumemat hikuna nokkan, pasinaan na i ngamin a tolay. Ket kona ha esa a mannalon a magtap. Ta alapan na i ngamin a tolay, ket kona ha magbigao hikuna a mangitap ha tolay. Ta itap na nokkan i mappiya ken madukas. I mappiya a tolay i kona ha baggat, ngem kona ha lupas i madukas a hidi. Ket alapan na nokkan idagende a mappiya a baggat, ket daponan na hidi ha paghenan na. Ngem awan ha balle idagenday a lupas. Ket itudod na hidi ha gangatan a awan maaddap.” Ide dan i pagitoldu ni Juan.

I Pinnakabinyag ni Jesus

¹³Idi nakangbinyag ni Juan ha Karayan Jordan, inumangay ni Jesus a naggipu ha Galileya, penu magpabinyag ha ni Juan. ¹⁴Ngem pinadas ni Juan a sawayan. Kinagi na ha ni Jesus, “Masanikiyak ha nikaw a magbinyag. Hikan mina i magpabinyag ha nikaw!” ¹⁵Ngem kinagi ni Jesus, “Pabiyanan mo iday ha yenan. Ta mappiya malla nu matungpal ta i nalinteg a pagayatan na Dios.” Idi kinagi na ito ni Jesus, nagoni ni Juan, a bininyagan na ni Jesus.

¹⁶Idi kobosan na pinnakabinyag ni Jesus, ket inumawas hikuna ha dinom, naglukat i langit ha nikuna. Ket naenta na i Espiritu na Dios a inumogsad a kona ha esa a kalapati. Ket nagdissu hikuna ha ni Jesus. ¹⁷Ket niyaen, atoy i timek a nagkagi ha langit. Kinagi na, “Ide i ayayatan ko a Annak. Matalakak unay ha nikuna.”

I Pinnakasulisog ni Jesus

4 ¹Idi nobos i pinagbinyag ni Jesus, inturong na hikuna na Espiritu na Dios ha amamugod, penu sulisogan ni Satanas ha ngamin a kaya na. ²Pulos, awan nagkan ni Jesus ha uppat a pulo a pamalak. Ket nobos ide a tiyempo, nagiyalap unay hikuna. ³Binumikan ni Satanas ha ni Jesus, ket kinagi na, “Nu hikaw i Annak na Dios, bonan mo idagende a pogedu a magbalin mina a kanan.” ⁴Ngem tinabbeg ni Jesus, “Nesurat ha Libro na Dios, a ‘Bakkan la a kanan i ikabiyag na tolay, nu awan i pagitoldu na Dios i ikabiyag na tolay a tahod,’ kon na Dios.”

⁵Niyaen, inyangay ni Satanas ni Jesus ha Jerusalem, ha bubungan na Templo. ⁶Ket kinagi na ha ni Jesus, “Nu tahod a hikaw i Annak na

Dios, lumakbong ka dan. Ta nesurat ha Libro na Dios, a ‘Bonan na Dios i anghel a hidi a daponan di ka. Ket egkaman na ka na anghel a hidi, penu awan ka mesapdul, maski ha gihagihay mo.’” ⁷Ngem tinabbeg ni Jesus, “Nesurat bila ha Libro na Dios, a ‘Awan mo pilitan i Happs moy a Dios.’”

⁸Niyaen, atoy manon i nangiyangayan ni Satanas ha ni Jesus, ket ha ontok na parabin. Ket inpaenta na ha nikuna i ngamin a kahariyan ha ngamin a lugar, ken ngamin a kinainamakan di. ⁹Ket kinagi ni Satanas, “Iyatad ko ha nikaw i ngamin a dagende. Basta magparentumeng ka, a magdeyaw ka ha nikan.” ¹⁰Ngem tinabbeg ni Jesus, “Umadiyo ka dan, Satanas. Ta nesurat ha Libro na Dios, a ‘Deyawan mo i Happs mo a Dios, ket hikuna la i pagserbeyan mo.’”

¹¹Ket sininaan hikuna ni Satanas. Sa, dinumemat i anghel a hidi, a dinaggapan di ni Jesus.

Irugi ni Jesus i Tarabaho na ha Probinsiya a Galileya

¹²Idi nabaheta ni Jesus a nebalud ni Juan, nagsoli hikuna ha Galileya. ¹³Ngem awan hikuna naghén ha Nasaret. Imbes na, inumangay hikuna ha Kapernaum, a esa a ili ha nibik na Diget na Galileya, ha pagbaitan na lugar a Sabulon ken Neptali. ¹⁴Nagimet ito penu matungpal i kinagi ni Propeta Isayas a minahagpugto,

¹⁵⁻¹⁶“Atoy esa a kona ha silaw ha Galileya, ha lugar a Sabulon ken Neptali, ha paghenan na totolay a nadihaman ha nakam di. Ito i paghenan na bakkan a hidi a Judyo, ha dibelew na Jordan, ha nibik na diget. Ket maski nu kona ha natay dan hidi, gipu ha madiham a nakam di, magbiyag pala hidi. Ta kona ha magpaenta nokkan i esa a mannakabalin a silaw, a magdisyag ken magitoldu ha nidi, penu makatandiyán di i Dios.”

¹⁷Ket natongpal ito a inpugto ni Isayas. Ta nangrugi ni Jesus a magitoldu ha iday a tiyempo. Ket kinagi na, “Magbabawi kamon ken sumina kam ha liwaliwat moy, ta dandani dan a dumemat i Paghariyan na Dios.”

Ayagan ni Jesus i Uppat a Tolduwan na

¹⁸Idi naglakad ni Jesus ha baybay na Galileya, naenta na i duwa a lallaki a mangisawat ha sigay di. Patakka hidi a ni Simon ken ni Andres. (I sangay ni Simon, ni Pedro.) Mahagpadut hidi. ¹⁹Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Umuseg kam ha nikan a magbalin a tolduwan ko. Ket awan kam mahagalap ha padut, nu awan a mahagpapisan kam ha totolay, penu masakop ko hidi ha Paghariyan na Dios.” ²⁰Ket dagus a inwarak di i sigay di, ket inumuseg hidi ha ni Jesus.

²¹Tinumulos di Jesus a maglakad, ket naenta na i sabali a patakka, a di Santiyago ken Juan. Nagagum hidi ha ni Sebedeyo a hama di, a naglugan ha abang, ken nagtaramaan ha sigay di.

Niyaen, inayagan na hidi ni Jesus. ²²Ket dagus a linakadan di i hama ken abang di, a inumuseg bila hidi ha ni Jesus.

Magpahusay ni Jesus ha Totolay

²³Niyaen, inumangay ni Jesus ha ngamin a paset na Galileya, a nagitoldu ha kapikapilya na Judyo a hidi. Ket nagpakatandi hikuna ha Mappiya a Baheta megipu ha Paghariyan na Dios. Ket pinahusay na i totolay ha ngamin a sakisaket di. ²⁴Ket gipu ta kona hito, newaras ha ngamin a probinsiya a Siriya i baheta megipu ha ni Jesus. Ket inyangay na totolay i ngamin a nagsaket: a kona ha nahayop na dimonyo, ken nagkiskissiw, ken napilay a hidi. Ket pinahusay na hidi ngamin. ²⁵Isu, tinattagubetan hikuna na kakpalan a tolay a naggipu ha Galileya, ken Dekapolis, Jerusalem, Judeya, ken luglugar ha dibelew na Jordan.

I Kinagi ni Jesus megipu ha Mahusay a Tolay

5 ¹Idi naenta ni Jesus i makpal a dumadulog, tinumagdak hikuna ha pukal. Nagetnod hikuna, ket binumikan ha nikuna i tolduwan na a hidi. ²Ket tinolduwan na hidi. Kinagi na, ³Mahusay i mapadibbi a hidi a makatandi a awan hidi ha kinappiya ha saguppang na Dios nu awan iday a nagipu ha Dios. Ta hidi man i masakopan na ha paghariyan na. ⁴Mahusay i maski nu heya a magsanget gipu ha liwaliwat na, ken mayat a magbabawi. Ta paragsakan hikuna na Dios nokkan. ⁵Mahusay i napadibbi a hidi, ta atdinan na hidi na Dios nokkan ha ngamin a inkari na. ⁶Mahusay i maski nu heya a pumilit a magtungpal ha pagayatan na Dios. Ta aguman na hikuna na Dios. ⁷Mahusay i magkagbi a hidi ha kakalan di a tolay, ta makagbiyan bila hidi na Dios nokkan. ⁸Mahusay i magnakanakam a hidi ha pagayatan na Dios, ta maenta di nokkan i Dios. ⁹Mahusay i makipagtalna a hidi. Ta melasin a hidi i tahod a annak na Dios. ¹⁰Mahusay i malokowan a hidi gipu ha pinangtungpal di ha pagayatan na Dios, ta masakop na hidi na Dios ha paghariyan na.

¹¹“Mahusay kam nu ulewan na kam na totolay, ken nu lolokwan di kam, onu pasanikiyan di kam, onu ipeta di a madukas kam, ta umuseg kam ha nikan. ¹²Magragsak kam mina nu kona he i magimet ha nikam. Ta dakkal i gungguna moy nokkan ha langit. Ta kona bila hito i pinagloko di ha minahagpugto a hidi, idi nikuna a naalay dan. Ket magragsak kam bas a magattam ha rigrigat moy.”

I Pangaregan Megipu ha Asin ken Silaw

¹³Intulos ni Jesus i pagitoldu na ha tolduwan na a hidi, a kinagi na, “Mappiya i asin, ta mappiya i ennam na. Ket niyaen, hikam man i kona ha asin. Ta magitoldu kam ha mappiya a ugali ha madukas a totolay. Ngem nu lompas dan i ennam na asin, awan a mabalin a pasoliyan i

ennam na manon. Ket awan dod ha serserbe na, nu awan la a mebanghat a paglakadan na totolay.”

¹⁴Ket kinagi pala ni Jesus, “Hikam i kona bila ha silaw a magdisyag ha ngamin a lutak. Ket kona ha ili a maghen ha kurot na amugod. Ta awan ito a metago. ¹⁵Awan ha tolay a mangpagangat ha pagsilawan na, sana kallaban ha salup. Ta meyontok mina i pagsilawan na, penu madisyagan i ngamin a maghen ha bilay na. ¹⁶Niyaen, kona bila hito ha pinaguseg moy ha Dios. Masapul a awan metago i mappiya a gimetan moy penu makatandiyana mina na totolay i ugali moy. Ket gipu ha ide, deyawan di mina i Hama moy ha langit.”

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Linteg ni Moyses

¹⁷“Awan moy mina kagin a inumangayak penu mangadya ha Linteg ni Moyses ken pagitoldu na minahagpugto a hidi. Ta awanak inumangay penu mangadya ha dento, nu awan penu mepakatandi ko ken tungpalan ko ito. ¹⁸Tahod a tahod ide a ipeta ko ha nikam: pulos a awan maadya i maski esa a linteg ha Libro na Dios, hanggan matungpal hidi ngamin. ¹⁹Ket ide i gipu na a maski nu heya a magpabiyana ha maski esa a linteg na Dios, ken mangitoldu ha sabasabali a pabiyana di bila, mebilang hikuna nokkan a kadibbiyana ha Paghariyana na Dios. Ngem ha magtungpal ha Linteg na Dios ken mangitoldu ha sabasabali penu magtungpal bila hidi, mebilang hikuna a katangkayana ha Paghariyana na Dios. ²⁰Isu, ipeta ko ha nikam a awan kam makasaddap ha Paghariyana na Dios, nu awan a dakdakkal i pinaguseg moy ha pagayatan na Dios, ngem ha pinagtongpal na dagende a Parisayo ken mamaestro na Linteg.”

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Pagingal na Tolay

²¹Kinagi ni Jesus, “Katandi moy dan ide a linteg ni Moyses, a ‘Awan ka mamapatay. Ha maski nu heya a makapatay, masapul a mahukom hikuna,’ kon na. ²²Ngem niyaen, ipeta ko ha nikam a maski nu heya a makaingal ha kakalan na a tolal, mahukom mina hikuna. Ket maski nu heya a mangipeta ha kakalan na a tolal, ‘Awan ha serserbe mo,’ mahukom mina hikuna ha Sanhedrin. Ket ha maski nu heya a mangipeta ha kakalan na a tolal, ‘Matay ka, a kadukasan a tolal,’ mepaangay hikuna ha gangatan na impyerno.

²³“Isu, nu atoy idatton mo ha Dios, ha pagdattonan ha Templo, ket manakam mo a kelliwat ka a pakaliwatan mo, ²⁴itirak mo mina iday a datton mo, ket umangay ka ha palungo a makitalna ha kakalan mo a tolal. Samo, metulos i datton mo ha Dios, ha Templo.”

I Pangaregan Megipu ha Pakipagtalna Tam ha Dios

²⁵“Magsigida kam mina a makitalna ha mangidarum ha nikam, maski ha palungo a makaabot kam ha paghukoman. Ta nu awan moy

mapagtalna i mangidarum, igiwat na kam ha hukom. Ket igiwat na kam na hukom ha polis, a mangiyasak ha nikam ha pagbaludan. ²⁶Ket nakaman moy ide a ipeta ko ha nikam, a awan kam makalapos hanggan awan moy mabayadan i ngamin a liwaliwat moy.”

I Kinagi ni Jesus megipu ha Pangibabbey

²⁷Kinagi ni Jesus, “Katandi moy dan ide a linteg ni Moyses, a ‘Awan ka mangibabbey.’ ²⁸Ngem niyaen, ipeta ko ha nikam a maski nu heya a mangaamata ha esa a babbey, ket madukas i nakam na, mebilang na Dios a nakaliwat dan hikuna, a nangibabbey dan i nakam na.

²⁹“Isu a adyan moy mina i maski nu anya a pakaliwatan moy, maski nu mangina ide ha nikam. Kona he i pangaregan ko ha nikam, a nu atoy a kona ha makanawan a mata mo i pakegipuwana na pinagliwat mo, mas mappiya nu suatan mo ito, ket ibanghat mo. Ta mas mappiya nu lompas i esa a paset na baggi mo, ngem i ngamin a baggi mo a metogbak ha impyerno. ³⁰Onu maski nu atoy i kona ha makanawan a kamat mo i pakegipuwana na pinagliwat mo, mas mappiya nu katolan mo, ket ibanghat mo. Ta mas mappiya nu maadya i esa a paset na baggi mo, ngem i ngamin a baggi mo a marigrigatan ha impyerno.”

I Kinagi ni Jesus megipu ha Pinagsina na Magkabanga

³¹“Nesurat bila ha Linteg ni Moyses, a ‘Maski nu heya a lallaki a mangisina ha kabanga na, masapul a maatdinan hikuna ha kasuratan na pinagsina di.’ ³²Ngem niyaen, ipeta ko ha nikam, a makaliwat i maski nu heya a lallaki a mangisina ha kabanga na. Ta kona nu mapaliwat na i kabanga na, a kona nu mangilallaki i kabanga na nu magkabanga manon ha sabali a lallaki. Ngem nu tahod a nangilallaki dan i kabanga na aye, mabalin na a isina, ket awan ha liwat na lallaki. Ngem makaliwat paman i maski nu heya a lallaki a magkabanga ha nesina a babbey, a kona ha nangibabbey dan hikuna.”

I Pagitoldu na megipu ha Pinagkari na Totolay

³³“Katandi moy dan ide a linteg ni Moyses, a ‘Awan mo pabiyanan i kari mo. Ta nu atoy i inkari mo, ket nagenan mo i Apo Dios, a magsistigu ha kari mo, masapul a tungpalan mo,’ kon na. ³⁴Ngem niyaen, ipeta ko ha nikam, a awan kam mina magnagen ha maski nu anya ha pinagkari moy. Awan mos pagsistigu i langit ha kari mo, ta iday bila i henan na Dios. ³⁵Ket awan mos pagsistigu i lutak, ta iday bila i henan na Apo Dios. Maski iday a ili a Jerusalem, awan mo iday pagsistigu ha kari mo, ta iday bila i henan na Dios a Kadaklan a Hari. Ket i ngamin a dagento i kona ha sangay na. ³⁶Ket awan mos ipeta, a ‘Maski nu matayak,’ ha pinagkari mo. Ta bakkan a hikaw i Apo Dios, ket awan ka ha turay ha bukod mo a

biyag. Maski awan ka ha kabaelan a pagsulet ha buk mo, a magbalin a maponset onu mangiset. ³⁷Isu, ha pinagkari mo, ipeta mo, ‘Oni, gimetan ko iday,’ kommo. Onu madiyan mo a gimetan, ipeta mo, ‘Madiyan ko,’ kommo ah. Ket madukas i maski nu anya a inayon mo, ta maggipu ito ha madukas a kinatolay mo.”

I Pagitoldu Ni Jesus megipu ha Pinagbilas na Totolay

³⁸“Niyaen,” kagi ni Jesus, “katandi moy dan ide a linteg ni Moyses, a ‘Nu atoy i mangbulsak ha mata na tolay, ibilas moy mina, a bulsakan moy hikuna. Onu atoy i mangdanog ha ngipan na tolay, ibilas moy mina, a danogan moy i ngipan na a.’ ³⁹Ngem niyaen, sabali i ipeta ko ha nikam, a awan moy bilasan i maggimet ha madukas. Halimbawa: Nu atoy i mangdanog ha padingel mo, padanog mo bila i kalipat na. ⁴⁰Onu atoy i mangidarum ha nikaw, penu maalap na i badu mo, pabiyanan mo a alapan na bila i kagay mo. ⁴¹Ket maski nu heya a mangipapilit a kumuyog ka ha esa a kilometro, kuyogan mo pala hikuna ha mekaduwa. ⁴²Mangatad ka ha maski nu heya a umaged ha nikaw. Ket nu atoy i saluwan di ha nikaw, ipasallu mo.”

Kagbiyan Tam mina i Kasenti Tam a hidi

⁴³“Katandi moy dan i pagitoldu na mamaestro a hidi na Linteg, a ‘Ayatan moy mina i agagum moy, ket sentiyon moy mina i kasenti moy a hidi,’ konan di. ⁴⁴Ngem niyaen, sabali i ipeta ko ha nikam. Kagbiyan moy i kasenti moy a hidi. Ket ikararagan moy i magloko a hidi. ⁴⁵Ta nu kona hito a magaheg kam ha pinagkagbi na Dios, mepaenta moy a hikam i tahod a annak na Dios. Ta kona ha ide i pinagkagbi na Dios, a awan na padisyagan i singgit ha mappiya la a totolay, nu awan pati ha madukas a hidi. Ket magkalan i pinagatad na ha uden, ha madukas onu mappiya a hidi. ⁴⁶Awan moy mina kagin a gunggunaan na kam na Dios nu kagbiyan moy i magkagbi ha nikam. Awan agay. Ta maski i mahagdadaya a hidi, kagbiyan di bila i magkagbi ha nidi. ⁴⁷Nu aguman moy la i ililay moy, magkalan kam ha totolay a awan a manahod. Ta kona bila hito i ugali na totolay a awan makidios. ⁴⁸Isu, hikam man i magaheg mina ha Dios, a awan ha pagkurangan na. Ket nu gimetan moy ito, awan kam bila ha pagkurangan ha kinappiya ken kinaayat.”

I Pagitoldu ni Jesus megipu ha Pagiyatad

6 ¹“Ha pinaggimet moy ha mappiya, magingat kam ha nakam moy, penu awan kam mapangas. Magingat kam ha panggep moy. Ket awan moy gimetan i mappiya ha saguppang na tolay penu deyawan di kam. Ta nu kona hito i gimetan moy, awan na kam gunggunaan Nama moy a Dios. ²Isu, nu manglimos ka, awan mos ipeta ha sabali a hidi. Ta

kona hay i ugali na aginpappiya a hidi, nu umangay hidi ha kapilya, onu maski ha pagpasyal di ha kalsada. Kanayon hidi a magibaheta ha bukod di a pinanglimos, penu ideydeyaw hidi na totolay. Niyaen, nanakaman moy i ipeta ko ha nikam, a iday la i gungguna di. I deydeyaw na totolay i gungguna di. Awan hidi ha gungguna a maggipu nokkan ha Dios. ³Ngem bakkan mina ha nikam. Nu manglimos ka, awan mos ipeta ha maski nu heya a agum mo, ⁴penu malimed mina i paglimos mo. Ket metan na kam na Apo Dios a makaenta ha ngamin a gimetan moy a nalimed. Ket hikuna man i mangiyatad ha gungguna moy nokkan.”

I Pagitoldu ni Jesus Megipu ha Pagkararag

⁵“Nu magkararag kam, awan moy mina ahegan i aginpappiya a hidi. Ta ugali di a tumaknag ha kapilya, onu maski ha karsada, a magkararag hidi, penu maenta na hidi na totolay. Ket nakaman moy ide a ipeta ko ha nikam, a nobos dan i gungguna di, ta nagiwat di dan i deydeyaw na totolay. Ket iday la i gungguna di. ⁶Ngem bakkan mina ha nikam. Nu magkararag ka, sumadap ka ha bilay moy, ket iseradu mo i ridaw. Ket magkararag ka a isesa ha Apo Dios. Ket hikuna i makaenta ha nikaw a magkararag a nalimed. Ket gunggunaan na ka nokkan.

⁷“Nu magkararag kam, awan moy mina usaran i makpal a kakkagi a awan serserbe na. Kona hay i ugali na awan a hidi makidios. Ket kagin di a sanegan na hidi na Dios gipu ha atakdug a kararag di. ⁸Awan moy hidi ahegan, ta katandi Nama moy a Dios i kasapulan moy, maski ha palungo a pagaged moy. ⁹Isu, kona mina he ikararag moy,

‘Amang Dios a magturay ha ngamin, deydeyawan mina na ngamin a tolay i nagen mo, a magisesa ka a Dios.

¹⁰ Hikaw mina i maghari ha ngamin a tolay. Ket matungpal mina i pagayatan mo ha ide a lutak, a kona bi ha langit.

¹¹ Atdinan mo kami bi ha kanan mi ha yenan, ken kadapamalak.

¹² Ket pakawanan mo bi i liwaliwat mi, gipu ta pinakawan mi dan i nakaliwat ha nikami.

¹³ Sawayan mo kami ha nakaro a pakasurubaran, ket isalakan mo kami bi ha kinadukas.’

¹⁴“Kona mina hito i kararag moy,” kon ni Jesus, “ta nu pakawanan moy i nakaliwat ha nikam, pakawanan na kam bila Nama moy a Dios. ¹⁵Ngem nu awan moy pakawanan i nakaliwat ha nikam, awan na kam pakawanan Nama moy ha liwaliwat moy.”

I Magkabeng a Magkan, Penu Perpermi a Magkararag

¹⁶“Nu magkabeng kam a magkan, penu perpermi a magkararag, awan moy ahegan i aginpappiya a hidi. Ta kayat di a mepaenta i pinaggimet di. Isu, nu pabiyanan di a magkan, penu magkararag, awan hidi maguges

ha rupa di, onu suro dan i buk di. Ket maginlaladingit hidi, penu makatandiyan na tolay i gimetan di, a kona ha pagserbe di ha Dios. Ket deydeyawan na hidi na sabasabali. Ngem nakaman moy ide a ipeta ko ha nikam, a iday la i gungguna di. Awan na hidi gungguna na Dios. ¹⁷Ngem bakkan mina ha nikam. Nu pabiyanan moy i kakanan, penu perpermi a magkararag, ugesan mo mina i rupa mo, ket urnosan mo i buk mo. ¹⁸Ket nu kona hito, awan ha makatandi ha pinagserbe mo aye ha Apo Dios, a pinabiyanan mo a magkan penu magkararag. Ket maenta na ka na Apo Dios a sililimed. Ket hikuna man i mangiyatad ha gungguna mo, ta maenta na i ngamin a gimet mo a nalimed.”

I Kinagi ni Jesus megipu ha Kinabaknang ha Langit

¹⁹“Awan moy mina urnongan i kinabaknang moy ha ide a lutak. Ta sigida la a lompas, a makutem na uhad, onu ubosan na simang, onu natakaw na madukas a tolay. ²⁰Imbes na, tungpalan moy mina i pagayatan na Dios. Ket nu kona hito, naurrong dan i kinabaknang moy ha langit. Ket awan hay ha magubos onu magtakaw ha kinabaknang moy. ²¹Isu, magnakanakam kam mina ha paghariyan na Dios. Ta maski nu anya i nanakaman moy, iday bila i paggustowan moy a tahod ken ibilang moy a kinabaknang moy.”

Megipu ha Silaw na Baggi

²²Kinagi pala ni Jesus, “I mata mo i kona ha sulu na baggi mo. Nu mappiya i pagenta mo, siyempre, mapsag bila i nakam mo. ²³Ngem nu madiham i pagenta mo, siyempre, madi bila i ngamin a nakaman ken gimetan mo. Nu madiham i nakam na tolay, kagbi dalla agay, ta madukas unay iday a tolay, a awan na katandi i mappiya.”

Apo Dios i Paggipuwana na Kasapulan Tam

²⁴“Awan tam kaya a magserbe ha duwa a happo. Ta nu atoy i magpadas ha ide, ayatan na i esa, ngem sentiyana na i mekaduwa; onu usegan na i esa, ket sinaan na i mekaduwa. Niyaen, kona bila hito ha nikam. Nu korinat i korsunada moy, ket kona ha korinat i happo moy a ayayatan moy, awan kam makauseg ha Dios.

²⁵“Ide i nangpetaan ko ha nikam a awan moy pakadanagan i pagbiyag moy, nu anya i kanan moy onu tennon moy. Ta ayayatan na kam unay na Apo Dios. Mangina kam unay ha nikuna. Ket awan moy mina kagin a awan na kam atdinan ha kanan moy onu tennon moy. ²⁶Entan moy i manok a hidi. Awan hidi magmula, ket awan hidi maganni. Awan ha kamalig di. Pakanan hidi na Dios. Ket hikam paman i mas mangina ha Dios ngem manok a hidi. ²⁷Nakaman moy bas ide, a awan ha serserbe na buribur moy. Nu dumemat nokkan i tiyempo na katay moy, awan kam makapaalay ha biyag moy gipu ha buribur moy.

²⁸“Awan kam mina magburibur ha badu moy. Entan moy i budak a hidi. Awan hidi magtarabaho, ket awan hidi maggimet ha badu. Ngem nabaduwan dan hidi. ²⁹Ket mas inaamakan i badu na esa a budak aye ngem ha ngamin a badu ni Hari Solomon, i kabaknangan a Hari na Israel. ³⁰Isu, nu baduwan na Dios i budak a hidi ha inamakan, maski nu awan maalay ket matutod hidi, anya dod ha nikam? Pabaduwan na kam wade? Sigurado ah! Apay wade a ballik la i panahod moy?

³¹“Isu,” kagi ni Jesus, “awan kamon magburibur! Awan kam magburibur nu anya i kanan moy, onu inuman moy, onu pagtennon moy. ³²Kona hay i buriburan na awan a hidi a manahod ha Dios. Ngem awan moy hidi ahegan. Ta nakatandiyan na Dios i ngamin a kasapulan moy. ³³Imbes na, nananakaman moy ha palungo megipu ha pinaguseg moy ha Dios. Sana, iyatad pala i ngamin a kasapulan moy. ³⁴Isu i nangpetaan ko a awan kamon magburibur ha rigrigat a awan pala nagimet. Ta kona ha pakakpalan mo i rigrigat mo, nu buriburan mo i rigrigat a awan pala nagimet. Isu, kuston i rigrigat moy. Awan moy mina pakakpalan.”

Awan Tam Mina Hukoman i Kakalan Tam a Tolay

7 ¹Ket tinumulos ni Jesus, “Awan mos hukoman i kakalan mo a tolay, penu awan na ka hukoman na Dios. ²Ta hukoman na kam na Dios gipu ha pinanghukom moy ha kakalan moy a tolay. I gimetan moy ha sabali a tolay, kona bila iday i gimetan na Dios ha nikam nokkan.”

³Ide paman i pangaregan ni Jesus megipu ha paghukom na tolay ha kakalan na a tolay, a kinagi na, “Kona nu atoy i ballik a as-as ha mata na kabsat mo, ngem atoy i dakkal a kayo ha mata mo. ⁴Samo, ipeta ha nikuna, ‘Abeng, maadyan ko bi i as-as ha mata mo ah,’ kom mo. Ngem panyan mo agay? Ta awan ka makaenta! Ta dakkal i kayo ha mata mo. Dadi pala agay! ⁵Aginpippiya ka dalla, nu kona hito! Imbes na, hikaw mina i magpalungo a magadya ha dakkal a kayo ha mata mo, penu makaenta ka ha madinnang. Sa mo, maadya i as-as ha mata na agum mo,” kon ni Jesus.

Magingat Kitam Mina Ha Pagitoldu Tam

⁶Kinagi ni Jesus, “Awan moy iyatad ha asu a hidi i maski nu anya a mangina, amangan nu dangpihan di kam ken kagitan di kam. Ket kona bila hito nu atoy i pilitan moy a magteman ha kagi na Dios. Ta kona ha asu a hidi. Maski nu mangina unay i iyatad mo ha nidi, magingal dalla hidi, ket dangpihan di kam. Ket kona paman ha babboya a hidi. Nu itagmak mo i mangina a manek ha saguppang di, gidtanan di dalla, a awan di katandi i mangina. Isu, awan moy mina tolduwan i totolay a magmadi a magteman ha kagi na Dios.”

Megipu ha Pinagkararag Tam

⁷Kinagi ni Jesus, “Tumulos kam a makiaged ha Dios, ket iyatad na ha nikam. Tumulos kam a mageriyok, ket paketan na kam. Tumulos kam a

magtuktuk ha ruwangan na Dios, ket lakwaban na kam. ⁸Ta maski nu heya a makiaged-aged ha Dios, makagiwat hikuna. Ket nu magerieriyok hikuna, paketan na Dios. Ket nu tumulos hikuna a magtuktuk, lakwaban na Dios. ⁹Ket kona bila hito ha nikam a atoy annak na. Nu agedan na annak mo i tinapay, anya, iyatad mo i pogedu ha nikuna? Awan agay! ¹⁰Onu agedan na i padut, iyatad mo i ulag ha nikuna? Awan man! ¹¹Entan moy; hikam man i magkalan ha ngamin a kakalan moy a tolay a kelliwat. Ngem maski nu kona hito a magliwat kam, kayat moy pala a makiyatad ha mappiya ha annak moy. Ket Dios paman i pasig la a mappiya. Isu, mas mapigsa i pagkayat na Hama moy a Dios a mangiyatad ha mappiya ha tolay a makiaged ha nikuna.

¹²“Niyaen, gimetan mo ha kakalan mo a tolay i kayat mo a gimetan di ha nikaw. Ide dan i kona ha panungpalan na ngamin a pagitoldu ha Linteg ni Moyses ken sursurat na minahagpugto a hidi.”

Megipu ha Masupit a Ruwangan

¹³⁻¹⁴“Marigat i biyag moy nu sumadap kam ha paghariyan na Dios. Ket pangaregan na i kona nu sumadap kam ha nasupit a ruwangan. Ket ballik la i agagum moy a makaeriyok ha ide a ruwangan a magturong ha Dios. Ngem dakkal unay i ruwangan a magturong ha biyag a pakadadailan. Ket malaka la a maeriyokan ha biyag a mahagliwat. Ket makpal i tolay a tumulos a makaliwat a kona hito. Isu i gipu na a ipeta ko ha nikam, a sumadap kam mina ha ide a masupit a ruwangan a magturong ha Dios.”

I Kayo ken Bunga Na

¹⁵“Magingat kam ha masileng a hidi a mahagpugto. Ta umangay hidi ha nikam, ket kona ha maanus. Ngem awan hidi maanus, nu awan a maingal. Ket lolokwan di kam. ¹⁶⁻¹⁷Melasin moy hidi gipu ha paggimet di. I pangaregan ko i kona ha bunga na kayo. Ta maski nu anya a nemula, katandi moy nu inaamakan, onu awan ha balle na, gipu ha bunga na. Halimbawa: Awan moy maputi i kona ha mangga ha madukas a kayo a maseset. Ket awan moy maalap i masinggat a bunga ha madukas a kayo. ¹⁸Nu atoy i mappiya a kayo, awan hikuna magbunga ha madukas. Onu atoy i kayo a madukas, awan hikuna magbunga ha mappiya. ¹⁹Ha kada kayo a awan magbunga ha mappiya, makatol ket metogbak hikuna ha gangatan. ²⁰Ide dan i pangaregan ko ha nikam, penu melasin moy i masileng a hidi a mahagpugto, gipu ha paggimet di.

²¹“Atoy i magayag ha nikan, ha ‘Happo ko! Happo ko!’ Ngem bakkan a hidi i makasaddap ha paghariyan na Dios, nu awan la i tolay a umusoseg ha pagayatan na Hama ko a Dios. ²²Nokkan, ha pamalak a panghukom na Dios ha tolay, atoy bi i makpal a magkagi ha nikan, a ‘Happo, sakopan mo kami bila, ta nagitoldu kami gipu ha nikaw. Ket

inusal mi i nagen mo, a pinalakad mi i dimonyo a hidi. Ket nakaddatan i ginimigimet mi gipu ha nikaw.’ ²³Ngem ipeta ko ha nikam,” kon ni Jesus, “a itabbeg ko nokkan ha nidi, a ‘Awan! Awan takam katandi! Umadiyo kam dan, hikam a mahagliwat!’ kon ko nokkan,” kon ni Jesus.

I Malaing a Magbilay

²⁴“Malaing i maski nu heya a umuseg ha nikan, a magteman ken magtongpal ha kagi ko. Ket ipakatandi ko ha nikam i pangaregan na. Ta kona ha esa a lallaki a nagpatakna ha malagda a bilay. Ket nagkotkot hikuna ha madisalad, penu itolnak na i adigi a hidi. ²⁵Idi dinumemat i bagyo, ket dinuminum i karayan, naabot na karayan i bilay na. Ngem awan narakrak i bilay, ta inamakan i pinagbilay na lallaki. ²⁶Ngem ha maski nu heya a makateman ha kagi ko, ngem awan umuseg, hikuna i kona ha lallaki a awan magtolnak ha adigi ha madisalad. ²⁷Ket nu magbagyo, duminom i karayan. Ket mapigsa i pahas. Ket malaka la i pakarakrak na bilay na. Ket mebulod i ngamin a bilay na.”

²⁸Idi nobos ni Jesus a magitoldu ha dagende, tahod a kayat na tolay a hidi i pagitoldu na. ²⁹Ta idi nagitoldu ni Jesus, nepaenta na a mannakabalin i turay na a magitoldu, ket awan a kona ha maestro a hidi na Linteg a nagitoldu gipu ha sabali a makinturay.

Pahusayan ni Jesus i Magkattal

8 ¹Idi binumugsok ni Jesus ha parabin, sinalodsod bila i makpal a tolay. ²Ket atoy bila i esa a lakay a magkattal. Inumangay hikuna a nagparentumeng ha saguppang ni Jesus. Ket kinagi na, “Apo, nu kayat mo, mapahusay mo i baggi ko!” ³Ket kinagi ni Jesus, “Kayat ko.” Ket intupo na i kamat na, ket inpeta na, “Mahusay ka dan!” Ket bigu la a naawan dan i kattal na. ⁴Sana, inbon ha nikuna, “Awan mo ipepeta ha maski nu heya. Imbes na, magdiretso ka ha padi, penu bilengan na ka. Ket iyatad mo ha nikuna i pangiwagah mo, penu matongpal i bon ni Moyses. Nu gimetan mo ide, mapanahod mo hidi a pinahusay na ka na Dios.”

Pahusayan ni Jesus i Tagabu na Kapitan a Taga-Roma

⁵Idi kassaddap ni Jesus ha ili a Kapernaum, inumangay ha nikuna i kapitan na esa a gasut a sundalu a taga Roma. Ket inaged na, ⁶“Apo, masaket i tagabu ko ha bilay mi. Awan hikuna makalembok ha baggi na, ket marigatan unay.” ⁷Ket kinagi ni Jesus ha nikuna, “Umangayak a pahusayan ko hikuna.” ⁸Ngem tinabeg na kapitan aye, “Masanikiyak ha nikaw, nu umangay ka ha bilay mi, ta mas matangkay ka ngem hikan. Maski nu ipeta mo la, ket sigurado a humusay i tagabu ko. ⁹Katandian ko dan i turay mo, ta kona bila ha turay ko. Ta atoy i happo ko a

mangituray ha nikan, ket atoy i sunsundalu a meturayan ko. Nu ipeta ko ha esa a ‘Umangay ka dan,’ siyempre, umangay hikuna. Nu ipeta ko ha sabali a ‘Uyoy ka he,’ siyempre, umangay hikuna ha nikan. Nu ipeta ko, a ‘Gimetan mo ide,’ maggimet hikuna ha iday. Isu, katandi ko dan a nu atoy i ipeta ni Jesus, siguradowak a maggimet iday.”

¹⁰Niyaen, nalaktat ni Jesus ha nateman na a kinagi na Kapitan. Ket sinumoleg hikuna, a inpeta na ha kakpalan a inumunod, “Tahod ide a ipeta ko ha nikam, ket hanggan ha yenan, awan ko naenta i panahod a kona he. Ta maski ha Judyo a hidi, awan ha manahod ha nikan a kona ha ide a kapitan. ¹¹Niyaen, ipeta ko ha nikam a atoy nokkan i makpal a maggipu ha ngamin a lugar ha lutak aye, a amyanan, ken abagatan, ken laod, ken daya. Maski idagendo a tolay a bakkan a Judyo. Ket makipagetnod hidi ha Paghariyan na Dios. Ket makipagkan hidi ha ni Abraham, ken ni Isak, ken ni Jakob ha piyesta na Dios. ¹²Ngem atoy ha nikam a Judyo i metogbak ha madihaman a lugar, ha lapos na Paghariyan na Dios. Ihay man i pagsangisangetan di ken pagrangsirangsitang di, gipu ha nakaro a rigrigat di.”

¹³Sana, kinagi ni Jesus ha iday a kapitan, “Ilay ko, sumoli ka dan. Matungpal i inaged mo, gipu ha panahod mo.”

Ket dagus a nakahusay i tagabu na kapitan, idi oras heya a nagkakagi ni Jesus.

Pahusayan ni Jesus i Makpal a Tolay

¹⁴Idi inumangay ni Jesus ha bilay di Simon, naenta na a nagsaket i manugang ni Simon, ta nagladu. ¹⁵Kinamhet ni Jesus i kamat na, ket dagus a hinumusay hikuna. Ket inumikat hikuna, ket nagserbe, a nagpakan hikuna ha di Jesus.

¹⁶Niyaen, atoy bila hay i makpal a magsaket. Ket idi kinumaltob i senggut, neyangay ha ni Jesus i makpal a naawag na didimonyo. Ket pinalakad na i dimonyo a hidi gipu ha pinagibon na ha nidi. Ket pinahusay na i ngamin a masaket. ¹⁷Gipu ha dagende a ginimet ni Jesus, natongpal na i nagkagiyan ni Isayas a esa a minahagpugto. Ta insurat ni Isayas, “I Cristu a mismo i mangadya ha ngamin a kinakapoy tam, a adyan na i sakisaket tam.”

I Tolay a Magbalin a Tolduwan ni Jesus

¹⁸Idi esa a pamalak, ket naenta ni Jesus i makpal a tolay a dumadulog ha nikuna. Ket inbon na ha tolduwan na a hidi a maggayak hidi a umahabes ha dibelew. ¹⁹Ngem idi paggayak di, binumikan ha ni Jesus i esa a maestro na Linteg. Kinagi na, “Maestro, umunodak ha nikaw, maski nu hadya i angayan mo.” ²⁰Ngem iniwadan ni Jesus hikuna, “Maski i hayup a hidi ha talon, a kona ha madipa a hidi, atoy i paghenan di ha abot. Maski ha manok

a hidi, atoy i paghenan di ha rabon di. Ngem awan ha paghenan i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Awan la ha pagemmangan ko.” ²¹ Ket atoy bila i sabali a tolduwan ni Jesus, a kinagi na, “Apo, kayat ko a umusoseg ha nikaw, ngem palobusanak mo bi ha ballik la. Ta magurayak mina hanggan ha pakelabbang nama ko. Sa ak, umunod ha nikaw.” ²² Ngem tinabbeg ni Jesus, “Kabeng mon iday. Atoy i sabali a hidi a magtallekod ha nikan. Ket kaykayat di a umusoseg ha ugali na minatay a hidi. Isu, pabiyanan mo a hidi mina i mangilabbang ha totolay a minatay. Ngem bakkan mina ha nikaw, ta umusoseg ka mina ha nikan.”

Pataranan ni Jesus i Taribunada

²³ Sa, sinumakay ni Jesus ha abang, ket inumunod i tolduwan na a hidi. ²⁴ Idi pagsakay di, kinumillap ni Jesus. Ket bigu la a maparas dan ha mapigsa. Ket naraknaban i abang di, a dandani a inumlad. ²⁵ Isu a linukag di ni Jesus, a kinagi di, “Happo, Happo! Isalakan mo kami! Umlad kitam dan!” ²⁶ Ket kinagi ni Jesus, “Apay a manteng kam? Ballik dod i panahod moy ha nikan.” Sa hikuna, tinumaknag, a binon na i paras ken raknab. Ket tinumaran i paras, ken linuminnak i diget. ²⁷ Ket nalaktat i tolduwan na a hidi, a kinagi di, “Anya wade i lallaki aye? Ta mabon na i paras ken raknab, ket magtongpal hidi ha nikuna.”

Pahusayan ni Jesus i Duwa a Lallaki a Hinayup

²⁸ Tinumulos di Jesus a naglugan ha abang hanggan ha dibelew, ha lugar a Gadareno. Idi kahhapog ni Jesus, sinumalpak i duwa a lallaki a hinayup, a naggipu hidi ha kampo-santo. Maingal hidi unay. Isu i gipu na a awan ha maketured a lumakad ha iday a lugar. ²⁹ Idi naenta di ni Jesus, nagayag i hinayup a hidi, a kinagi di, “Annak na Dios, anya i kayat mo a gimetan ha nikami? Anya, inumangay ka he penu parusaan mo kami? Awan kas, ta awan pala tiyempo a nebital na Dios a paghukom na.”

³⁰ Niyaen, atoy bila hito i makpal a babboy, a magsabbok ha mabikan a henan di. ³¹ Ket inaged na dimonyo a hidi, “Nu palakadan mo kami, palobusan mo kami bi a sumadap ha dagendo a babboy.” ³² Ket kinagi ni Jesus, “Nay, ikad moy dan!” Isu, linumapos hidi, a sinumadap hidi ha babboy. Ket bigu la a ginumutap i babboy a hidi ha dinom. Ket inumlad hidi ngamin.

³³ Niyaen, idi nangenta i mahagdapon ha babboy a hidi, binumuyot hidi ha ili. Ket inbaheta di i ngamin a nagimet, pati i nagimet ha denday a duwa a hinayup. ³⁴ Isu, inumangay i makpal a tolalay a mangenta ha ni Jesus. Ket idi naenta di hikuna, inaged di a lakadan na i lugar di. Ta nanteng hidi.

Pahusayan ni Jesus i Pilay

9 ¹ Isu, linumugan manon di Jesus, a nagsoli ha dibelew. Ket dinumemat hidi ha ili na, a Kapernaum. ² Idi kaddemat na, ket

neyangay ha nikuna i esa a napilay ha duwa a tikad na. Idi naenta ni Jesus a manahod hidi a nagkona hito, inpeta na ha pilay, “Ilay ko, awan kas manteng. Napakawan dan i liwaliwat mo.”

³Ngem idi nateman na ito na maestro na Linteg, naginuhon hidi, a kinagi di, “Tadi! Ikalan na i baggi na ha Apo Dios!”

⁴Ngem katandi ni Jesus i nakam di, ket kinagi na, “Apay a magnakam kam a kona hay a madukas? ⁵⁻⁶Makatandiyon moy mina i pagturay na Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ta bakkan ito ha pagturay na ngamin a sabali a tolay.

“Niyaen, amatan moy ide a napilay. Ta awan ha tolay a makepeta ha, ‘Mapakawan dan i liwaliwat mo!’ Ket awan ha tolay a makepeta ha, ‘Umikat ka! Makalakad ka dan!’ Ngem bakkan ha nikan, ta makapaenta ak ha nikam a atoy i pagturay ko a mangpakawan ha liwat na tolay.” Sana, inpeta ha iday a pilay, “Ilay ko, umikat ka. Alapan mo i ulas mo, ket sumoli ka dan ha bilay moy.”

⁷Ket inumikat i napilay, a nagsoli hikuna ha bilay na. ⁸Idi naenta na ito na kakkalan a tolay, nasbew hidi ha kabaelan ni Jesus. Ket dineydeyaw di i Dios, a nangiyatad ha tolay ha kona he a pinnakabalin.

Ayagan ni Jesus ni Mateo

⁹Linakadan ni Jesus, ket idi paglakad na, naenta na i esa a mahagpabuwis a nagetnod ha pahagsingeran na. Mateo i nagen na. Ket inpeta ni Jesus ha nikuna, “Umuseg ka dan ha nikan, penu matolduwan taka.” Ket tinumaknag ni Mateo, a inumuseg ha ni Jesus.

¹⁰Niyaen, nangan di Jesus ha bilay di Mateo. Ket dinumemat i makpal a mahagpabuwis, ken sabasabali a mahagsalungasing ha Linteg na Judyo, a makipagkan ha ni Jesus ken tolduwan na a hidi. ¹¹Ket idi naenta na ito na Pariseyo a hidi, kinagi di ha toltolduwan na, “Apay a makipagkan i maestro moy ha mahagpabuwis ken madukas a hidi?”

¹²Ngem nateman na ito ni Jesus, ket hikuna man i tinumabeg, a kinagi na, “Nu mahusay i baggi na tolay, awan na masapul i doktor. I magsaket la i makasapul ha doktor. ¹³Ket kona bila hito ha nikan ken pagbabawiyon ko a hidi. Ket kona ak ha doktor. Ta awanak inumangay penu pagbabawiyon ko i mappiya a hidi a awan ha rigrigat di. Imbes na, inumangayak penu pagbabawiyon ko i madukas a hidi, a marigatan gipu ha liwat di.

“Niyaen, nakaman moy mina i kayat a kagiyan na ide a nesurat ha Libro na Dios, a ‘Madiyan ko dan i pagidaton moy a pangtongpal moy mina ha Linteg. Ta kaykayat ko i pinagkagbi moy ha kakalan moy a tolay,’ kon na Dios.”

Megipu ha Tolay a Awan Magkan ha Pinagkararag di

¹⁴Idi esa a pamalak, dinumemat i kappal a totolduwan ni Juan a Mahagbinyag. Ket sinalodsod di, “Apay a pabiyanan mi a magkan ha

pinagkararang mi. Ket kona bila hito ha totolduwan na Pariseyo a hidi. Ngem bakkan ha totolduwan mo. Ta magkan ken uminom hidi ha kada pamalak.”
¹⁵Ket tinabbeg ni Jesus, “Oni, ket kona ha ide i pangaregan ko ha nikam, a nu atoy i pagbodaan, ken atoy i nobyo ken agum na a hidi, anya, magkan hidi, onu awan? Siyempre a magragsak hidi! Ngem dumemat i sabali a tiyempo, ket madakap ide a nobyo, ket mepaadiyo hikuna. Ket iday i tiyempo a pabiyanan di i magkan. Ta maladinget dan hidi.”

¹⁶Ket nepeta ni Jesus i sabali a pangaregan, penu makatandiyon di a awan a mabalin nu melaok i bigu a pagitoldu na ken alegid a pagitoldu na Judyo. Kinagi na, “Nu atoy i mayat a magitakop ha badu a alegid, awan na meusar i bigu a hamet a pangapol na ha alegid a badu. Ta nu padasan na ito, bumallik i bigu a hamet a intakop na, ket dumakkal manon i pisad na badu. ¹⁷Ket kona bila ha ide. Awan ha mangiyasak ha bigu a basi ha alegid a gaddang a pagsupot na. Ta mapisad na bigu a basi iday a nesupotan na. Ket magabuyos i bigu a basi. Ket napisad dan i supot. Imbes na, mappiya malla nu meyasak i bigu a basi ha bigu bila a gaddang a pagsupot na. Ket magkalan ide a supot ken basi a magmaalay.”

I Annak a Minatay ken i Babbey a Mangkamhit ha ni Jesus

¹⁸Niyaen, nagkagi pala ni Jesus, ket bigu la a dinumemat i esa a mangituray ha kapilya na Judyo. Nagparentumeng hikuna ha saguppang ni Jesus, a kinagi na, “Minatay dan i annak ko a gumitek. Ngem basta umangay ka, a itupu mo i kamat mo ha nikuna, ket sigurado a magbiyag hikuna manon,” kon na lakay. ¹⁹Isu, inumuseg ni Jesus ha nikuna, pati i tolduwan na a hidi.

²⁰Niyaen, atoy bila i esa a babbey a masaket. Nagdigidigi ide a babbey ha esa pulo ket duwa a tawen. Ket niyaen, tinumagubet hikuna ha ni Jesus, a kinamhet na i nibik na kagay na. ²¹Ta kinagi na ha nakam na, “Maski makamhit ko la i tennon na, ket humusay i baggi ko,” kon na babbey. ²²Niyaen, sinumoleg ni Jesus, ket naenta na i babbey aye. Ket inpeta ni Jesus ha nikuna, “Manay, awan kas manteng. Mahusay ka dan gipu ha panahod mo ha nikan.” Sa, bigu la a hinumusay i babbey.

²³Niyaen, tinumulos di Jesus hanggan pagdemat di ha bilay na mangituray a Judyo. Ket naenta ni Jesus i mahagtokar ken magngoingoy a hidi. ²⁴Ket kinagi na ha nidi, “Lumakad kamon. Awan natay i gumitek aye. Kinumillap dalla hikuna.” Ngem nagulewan di ni Jesus. ²⁵Sana, pinalakad hidi. Ket sinumadap hikuna ha bilay. Ket inegkaman na i kamat na gumitek. Sa, inumikat i gumitek a minagbiyag manon. ²⁶Ket newaras ha ngamin a palebut na ili i baheta megipu ha ide a ginimet ni Jesus.

Pahusayan ni Jesus i Duwa a Bulsak

²⁷Idi linumakad manon ni Jesus, tinumagubet i duwa a lallaki a nabulsak. Ket nagayag hidi, ha “Apo ni Dabid, kagbiyan mo kami bi!”

²⁸Idi kassaddap ni Jesus ha bilay, sinumadap bila idende a duwa a nabulsak. Ket sinalodsod ni Jesus ha nidi, “Manahod kam a mapahusay takam?” Ket kinagi di, “Oni, Apo.” ²⁹Sa, intupo ni Jesus i kamat na ha mata di. Ket kinagi na, “Mahusay kam, gipu ha panahod moy.” ³⁰Ket minumotyah hidi, a nakaenta manon hidi. Ket inbon ni Jesus ha napigsa, a awan di ibaheta ha agagum di i ginimet na aye. ³¹Ngem idi paglakad di, inwaras di ha ngamin i baheta megipu ha ni Jesus.

Pahusayan ni Jesus i Bulol

³²Idi paglakad di, neyangay ha ni Jesus i esa a bulol a hinayup. ³³Idi pinalakad ni Jesus i dimonyo, ket bigu la a nakakagi manon ide a bulol. Ket nalaktat i kakkalan a tolay a nangenta, a kinagi di, “Ha yenan la i netan mi i kona he a kekkaddat, ha bayan tam aye a Israel.” ³⁴Ngem kinagi na Pariseyo a hidi, “Ni Satanas, a kapitan na didimonyo, i nangatad ha nikuna ha kabaelan na, a makapalakad ha dimonyo.” ³⁵Niyaen, linumakad ni Jesus ha ngamin a il-ili ken barbaryo, a nangitoldu hikuna ha kapilya na Judyo a hidi. Inpakatandi na i Mappiya a Baheta megipu ha paghariyan na Dios, ket pinahusay na i totolay ha ngamin a sakisaket di. ³⁶Idi pakaenta na ha kakkalan a totolay, kinagbiyan na hidi. Ta marigat i biyag di, a awan ha mangdaggap ha nidi. Ket kona ha karkarnero ha taltalon, a awan hidi nadaponan. ³⁷Isu, kinagi ni Jesus ha tolduwan na a hidi, a “Atoy dan i makpal a manahod mina ha nikan, ket kona hidi ha paganiyan na Dios. Ngem ballik la i umaangay a kona ha magani ha nidi. ³⁸Agidan moy dod ha Apo Dios a makinkukuwa ha maani, penu paangayan na i makpal pala a magani ha manahod a hidi.”

Piliyan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Apostol Na

10 ¹Niyaen, inayagan ni Jesus i esa pulo ket duwa a tolduwan na. Ket inatdinan na hidi ha kabaelan di a magpalakad ha madukas a espiritu, ken magpahusay ha ngamin a kalase na saket. ²Ide i nagen na esa pulo ket duwa a apostol a tinolduwan ni Jesus: ha palungo ni Simon, a ni Pedro i sangay na. Ni Andres, a wadi ni Pedro. Di Santiyago ken Juan a annak ni Sebedeyo. ³Ni Pelipe ken ni Bartolome. Ni Tomas ken ni Mateo a minahagpabuwis. Ni Santiyago a annak ni Alpeyo, ken ni Tadeo. ⁴Ken ni Simon a matured, ken ni Judas Iskaryote a nangliput ha ni Jesus.

Paangayan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Tolduwan Na

⁵Pinaangay ni Jesus idagende a esa pulo ket duwa a tolduwan na. Ket inbon na ha nidi, “Umangay kam, ngem awan kam umangay ha bayan na Samaritano a hidi. Awan kam umangay ha bakkan a hidi a Judyo, ⁶nu awan ha kakalan tam a Judyo, a kona ha karkarnero a netawtaw.

7Ket ha paglakad moy, ipakatandi moy ha nidi a dandani a dumemat i paghariyan na Dios. 8Pahusayan moy i masaket a hidi. Pagbiyagan moy i minatay a hidi. Pahusayan moy i mahagkattal a hidi. Palakadan moy i didimonyo. Ket nakaman moy a awan ha inbayad moy ha giniwat moy ha Dios. Isu, awan moy pabayadan i pagserbe moy ha kakalan moy a tolay. 9Ket awan kam magbilon ha korinat. 10Awan moy bilonan i aruwatan moy, a maski supot, onu duwa a badu, onu duwa a sapatos, onu duwa a sahlukod. Ta daggapan na kam mina na totolduwan moy.

11“Ha maski nu anya a ili onu baryo a saddapan moy, eriyokan moy i mappiya a tolay a mayat a magrespitar ha nikam. Ket tumulos kam ha bilay di hanggan lumakad kam manon. 12Nu sumadap kam ha esa a bilay, ipeta moy, ‘Dios i kumuyog ha nikam.’ 13Ket nu mappiya hidi, a kayat di kam a respitaran, aguman na hidi na Dios a tahod. Ngem nu madiyan di kam, pabiyanan na hidi na Dios, a magagum hikuna ha nikam, imbes ha nidi. 14Ha maski nu heya a magtallekod ha nikam, lakadan moy mina iday a bilay na, onu ili di. Ket nu lumapos kam, tipladan moy hidi a kona ha ide, a pagpagen moy i tapok ha tikad moy, penu makatandiyon di a nagliwat hidi, a nagtallekod hidi ha kakkagi na Dios. 15Tahod ide a ipeta ko ha nikam, a nu dumemat i pamalak a paghukom na Dios, nakaro i parusa na Dios ha nagtallekod a hidi ngem parusa na ha taga-Sodoma ken Gomora a hidi, maski perpermi i liwaliwat na taga-Sodoma ken Gomora, idi tinutod na Dios i ili di.

I Rigrigat a Dumemat Nokkan

16“Nakaman moy ide! Paangayan takam ha madukas a totolay. Ket magingat kam mina. Ta maanus kam, a kona ha karkarnero. Ngem maingal i totolay a angayan moy, a kona ha maingal a asasu. Isu, magingat kam, ket gimigimetan moy la i pasig a mappiya. 17Magingat kam. Ta ipadapak na kam na totolay, a iyangay di kam ha gobyerno. Ket sabbadan di kam ha kapilya di. 18Gipu ha panahod moy ha nikan, isaguppang di kam ha gobernador ken hari a hidi. Ide i gundaway moy a magpatahod ha nidi, ken bakkan a hidi a Judyo, megipu ha nikan. 19Nokkan, nu dakapan di kam, ken idarum di kam, awan kam mina magburibur nu anya i tabbeg moy. Ta Apo Dios i makatandi ha iday. Basta ipeta moy i mepanakam na ha nikam. 20Ta bakkan a hikam i paggi puwan na itabbeg moy, nu awan i Espiritu na Hama moy a Dios i magpakagi ha nikam.

21“Nu dumemat ide a tiyempo, atoy bila i makpal a mangliput. Atoy i kappal a patakka a magpapatay ha kakabsat di. Ket atoy i magenak a mangidarum ha annak di, a papapatay di. Ket kona bila hito i gimetan na annak ha daddakkal di. Ta kona hito i madukas nokkan a tiyempo. 22Ket sentiyan na kam na kakpalaan a tolay, gipu ta manahod kam ha

nikan. Ngem maski nu kona hito, mesalakan paman i maski nu heya a makatured hanggan ha panungpalan. ²³Nu lolokwan di kam ha esa a ili, bumuyot kamon ha sabali a ili. Ta tahod ide a ipeta ko, a awan moy malpas i tarabaho moy ha ngamin a ili na Judyo, hanggan sumoli manon i Cristu a maggipu ha langit.

²⁴“Awan a mas matangkay i magad-adal ngem ha maestro na. Ket awan a naturturay i tagabu ngem happo na. ²⁵Mappiya nu magbalin i magad-adal a kona ha maestro na. Ket mappiya nu magbalin i tagabu a kona ha happo na. Niyaen, katandiyen moy mina a magkalan i magimet ha maestro moy ken magimet ha tolduwan na. Ket nu anya i magimet ha happo, iday bila i magimet ha tagabu na. Isu, nu nagenan diyak ha ‘Satanas’ niyaen, kumaro paman i pagloko di ha nikam nokkan.

²⁶“Ngem awan kam mina manteng ha nidi. Ta maski nu anya a magimet a netago, iday paman i mepalapos nokkan. Ket maski nu anya a nalimed ha yenan, iday paman i mepakatandi nokkan ha ngamin. ²⁷Isu, i paguhonan tam ha kallap, a awan mateman na sabali a tolay, ide paman i mebaheta moy nokkan ha saguppang na ngamin a tolay. Ket maski nu iyanasas tam ha yenan, mebaheta moy nokkan ha saguppang na ngamin. ²⁸Awan kam manteng ha totolay. Ta baggi moy la i mapapatay di, ngem awan di maanya i kaliduwa. Imbes na, manteng kam mina ha Dios. Ta hikuna la i makaparusa ha baggi ken nakam na tolay ha impyerno.

²⁹“Awan moy mina buriburan a pabiyanan na kam na Dios. Ta tahod a kagbiyan na kam. Halimbawa: ha totolay, malaka la i piyak a manok. Ngem uray nu melako i duwa a piyak ha esa la a sentabo, manakam na hidi na Dios. Ket hikuna i makatandi ha kada esa. Awan matay i maski esa, nu awan a makatandiyen na Dios. ³⁰⁻³¹Ket hikam man i mas mangina unay ngem ha piyak a manok. Isu, katandi na Dios i maski nu anya a magimet ha nikam. Maski nu lompas la i esa a buk moy, katandi na Dios iday, ta binilang na dan.”

³²Intulos ni Jesus, a kinagi na, “Maski nu heya a magoni ha kakkagi ko ha saguppang na totolay, hikuna bila i pagoniyan ko nokkan, ha saguppang na Hama ko a Dios. ³³Ngem maski nu heya a magmadi ha nikan ha saguppang na totolay, madiyan ko bila hikuna nokkan, ha saguppang na Hama ko a Dios.

³⁴“Awan moy kagin a inumangayak penu magadya ha ngamin a rigrigat. Awan agay! Awan a makapatalna i pagdemat ko nu awan a gipu ha nikan, masinasina i totolay ha lutak aye. ³⁵Ta mangrugi dan ha yenan, gipu ha nikan, masinasina i makpal a tolay. Halimbawa: Magsina i pattama, ket magsina i pattena, ket magsina i magmanugang a hidi. ³⁶Ta atoy nokkan i kasenti na manahod a hidi ha bukod di a pamilya.

³⁷“I maski nu heya a magayat ha hama na onu hena na ha dakdakkal ngem ha nikan, awan hikuna makapasakop ha nikan. Ket maski nu heya

a magayat ha annak na ha dakdakkal ngem ha nikan, awan hikuna makapasakop ha nikan. ³⁸Ket maski nu heya a awan umuseg ha nikan ken mangpabiyon ha bukod na a pagayatan, awan hikuna makapasakop ha nikan. Ta masapul a umunod hikuna ha nikan, maski nu mapapatay hikuna. ³⁹Ha maski nu heya a magmadi a matay gipu ha nikan, marigrigatan hikuna ha awan kahad ha katay na. Ngem ha maski nu heya a matay, a mangpabiyon ha bukod na a pagayatan gipu ha nikan, mesalakan hikuna a tahod, a maghen hikuna ha Dios ha awan kahad.”

I Gungguna na Dios ha Totolay

⁴⁰“Ha maski nu heya a magrespitar ha nikam, ibilang na Dios a respitaran na ak bila. Ket nu respitaran na ak, mebilang a respitaran na i Dios a nagpaangay ha nikan. ⁴¹Ket maski nu heya a magrespitar ha magitoldu, gipu ta itoldu na megipu ha Dios, magunggunaan bila hikuna a magkalan ha magitoldu heya. Ket maski nu heya a magrespitar ha mappiya a tolay a makidios, gipu ha pakidios na, gunggunaan na hikuna na Dios a magkalan ha makidios heya. ⁴²Ket nu atoy i mangiyatad ha maski dinom la ha esa a madibbi a tolay, gipu ta madibbi heya i tolduwan ko, tahod a gunggunaan na Dios i nangiyatad.”

Ni Juan a Mahagbinyag ken Ni Jesus

11 ¹Idi nobos ni Jesus a nangibon ha dende a esa pulo ket duwa a tolduwan na, linumakad hidi. Ket tinumulos ni Jesus a nagitoldu ha il-ili a palebut na.

²Niyaen, atoy pala ni Juan a Mahagbinyag ha pagbaludan. Ket nabaheta na i gimigimetan ni Cristu. Isu, pinaangay ni Juan i tolduwan na a hidi ha ni Jesus, ³a sinalodsod di, “Tahod wade a hikaw i lallaki a paangayan na Dios a maghari, onu urayan mi mina i sabali?” ⁴Ket kinagi ni Jesus, “Sumoli kam ha ni Juan. Ket ibaheta moy i nateman ken naenta moy. ⁵Ta makaenta manon i nabulsak a hidi. Ket makalakad manon i napilay a hidi. Ket mepabigu i gaddang na magkattal. Ket makateman manon i nagbangag a hidi. Ket mapabiyag manon i minatay a hidi. Ket mabahetaan i napobre a hidi ha mappiya a baheta. ⁶Ket mahusay i awan magduwaduwa ha nikan.” Ide i inpeta ni Jesus, penu ibaheta di ha ni Juan.

⁷Idi linumakad i agagum ni Juan, nagkagi ni Jesus ha tolay a hidi hay megipu ha ni Juan. Kinagi na, “Idi inumangay kam ha ni Juan ha amugod, anya i kayat moy maenta? Kagin moy wade a malupoy hikuna, a kanayon a magduwaduwa? Ngem bakkan a kona hito ha ni Juan. ⁸Onu kayat moy maenta i magtennon ha inaamakan? Madi paman. I magtennon ha inaamakan i maghen ha bilay na hari. Hidi la i mahagtennon ha inaamakan. Ngem awan man ha ni Juan. ⁹Apay dod a

inumangay kam ha ni Juan? Penu maenta moy i mahagpugto na Dios? Oni! Iday i kayat moy maenta, ket mahagpugto ni Juan a tahod. Ngem atoy pala i naenta moy. ¹⁰Ta ni Juan i nagkagiyon na Libro na Dios, a

‘Ipalungo ko i esa ha nikaw,’ kon na Dios ha Anak na a Cristu. ‘Ket magibaheta hikuna megipu ha nikaw. Ket pagayakan na i totolay ha pagdemat mo,’ kon na Dios ha Cristu.

¹¹ Ni Juan dod i lallaki aye a nagpalungo. Ket ipeta ko ha nikam,” kagi ni Jesus, “mas matangkay ni Juan ngem ha ngamin a tolay ha lutak aye! Ngem ha paghariyan na Dios, maski i madibbi a tolay i mas matangkay ngem ha ni Juan.

¹² Niyaen, nangrugi idi tiyempo na pagitoldu ni Juan, hanggan ha yenan, dumudulog i tolay a hidi, a pumipilit hidi a magpasakop ha paghariyan na Dios. Maski i madukas a totolay, kayat di bila a pilitan a sumadap.

¹³ Ta naalay dan a nepugto i pagdemat na paghariyan na Dios. Maski ha ngamin a sursurat na minahagpugto a hidi ken ngamin a sursurat na Linteg, nangipugto hidi megipu ha paghariyan na Dios. Ket niyaen, dinumemat dan ni Juan.

¹⁴ Ket nu tahodan moy i kagi di, tahodan moy bila ni Juan. Ta hikuna i mangtongpal ha nepugto megipu ha ni Eliyas. Nepugto di a dumemat hikuna, ket niyaen, dinumemat dan.

¹⁵ Niyaen, ipeta ko ha nikam, a ha maski nu heya a makasaneg ha kagi ko, teman na mina, ken nanakaman na bila.”

¹⁶ Intulos ni Jesus a kinagi na, “Anya i pangikalan ko ha dagende a tolay a masegkat a manahod. Ikalang ko hidi ha annak a umetnod ha sentro, a magreklamo ha kagayam di, ¹⁷Itukaran mi kam, ngem awan kam umuseg a magsala! Ket magimaton kami, ngem awan kam umuseg a magsanget!’ kon di. Ket kona bila hito ha dagende a totolay. ¹⁸Ta idi dinumemat ni Juan, pinabiyon na a magkan. Ket madiyan na a makiinum, gipu ha pakidion na. Ngem awan na hikuna tinahod na dagende a totolay. Ket awan hidi umuseg. Kinagi di, a ‘Nahayop dan hikuna!’ ¹⁹Ket dinumematak bila, a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ket makipagkanak ken makipaginomak. Ngem naglimad idagende a totolay. Ket awan hidi umuseg. Kinagi di, a ‘Entan moy! Madammot hikuna, ken mammartek. Ket makiilay hikuna ha madukas a hidi, maski i mahagpabuwis a hidi,’ kon di. Niyaen, nu magkagi hidi ha kona hay, pabiyon ko la hidi. Ta awan a mabalin a tahodan na ak na totolay a kona hay. Ngem ha sabali a hidi, mabalin pala a melasin di i kinalaing na Dios. Basta maenta di i mappiya a paggimet ko ken pinaggimet ni Juan, ket makatandiyon di a atoy i sirib na Dios ha pagitoldu mi.”

I Magmadi a Manahod ha ni Jesus

²⁰Niyaen, nangbahang ni Jesus ha totolay a maghen ha il-ili a nakagimetan na ha makpal a milagro. Binahang na hidi, ta awan hidi

nagbabawi ha liwaliwat di, maski naenta di dan i makpal a milagro. ²¹⁻²²Kinagi na, “Sayang i taga-Korasin a hidi! Sayang ha totolay a taga-Betsayda! Ta dakdakkal i parusa na Dios ha nidi ngem ha madukas a hidi a taga-Tiro onu Sidon. Ta ginimet ko dan i makpal a milagro ha saguppang di, ngem awan hidi nagbabawi. Nu kona hay i ginimet ko mina ha saguppang na taga-Tiro ken taga-Sidon a hidi, sigurado a nagbabawi dan hidi. Inumetnod mina hidi ha abu, ket intennon di mina i kostal, a pagpaenta di ha pagladingit di ha liwaliwat di. Ket sinumina mina hidi a tahod ha madukas a ugali di. ²³Sayang agay i taga-Kapernaum a hidi! Kasor di a magdeydeyaw ha baggi di. Ngem mebanghat nokkan hidi ha impyerno! Nu ginimet ko mina idagende a milagro ha ili a Sodoma, sigurado a nagbabawi hidi, ket awan mina hidi natutodan gipu ha parusa na Dios. ²⁴Ngem nokkan, ha pamalak a paghukom na Dios, tahod a dakdakkal i kagbi na ha taga-Sodoma a hidi ngem ha nidi a taga-Kapernaum. Ta awan nagbabawi i taga-Kapernaum a hidi, maski naenta di i milamilagro ko.”

Umangay Kam Ha Nikan A Umemang

²⁵Niyaen, ha iday a tiyempo, nagkararang ni Jesus, a kinagi na, “Hama ko, hikaw i Happo a makinlanget ken makinlutak. Ket magyamanak ha nikaw. Ta inpakatandi mo i kinatahod ha dagende a madibbi a ilay ko. Ngem sinalenan mo i pakakatandi na masirib kan a totolay, ken awan mo inpakatandi ha mapangas a hidi. ²⁶Oni, Amang! Ta kona hito i pagayatan mo,” kon ni Jesus. ²⁷Sana, kinagi ha tolduwan na a hidi, “Inyatad na Hama ko i ngamin a bagbagay ha nikan. Niyaen, awan ha tolay a makatandi ha Annak na Dios. I Hama ko la i makatandi ha Annak na. Ket awan ha tolay a makatandi ha Dios, nu awan la i Annak na, ken totolay a piliyan ko a makatandi mina ha Dios.”

²⁸Ket kinagi paman ni Jesus, “Umangay kam ha nikan, hikam ngamin a makapoy ken marigatan. Ket pagemmangan takam. ²⁹Magadal kam ha nikan, a tongpalan moy i pagitoldu ko. Ta maanusak ken napakumbaba, ket makaemmang kam ha pakiuseg moy ha nikan. ³⁰Mahusay i makauseg ha nikan. Ta awan ko parigatan i biyag moy, nu awan a aguman takam. Awan madaggi i pagimet ko ha nikam.”

I Salodsod Megipu ha Pamalak a Panganeg

12 ¹Idi awan naalay, idi esa a Sabado, naglakalakad di Jesus ha talon. Atoy bila i tolduwan a hidi ni Jesus, ket nagiyalap hidi. Isu, nagaphok ken nagkasel hidi, a magkan ha dawa.

²Ngem atoy bila i Pariseyo a hidi, ket kinagi di ha ni Jesus, “Apay? Maggimet i toltolduwan mo ha maneg ha Linteg tam ha Sabado. Ta maneg kan a magtarabaho ha Sabado!” ³⁻⁴Ngem kinagi ni Jesus, “Awan!

Ta maski ha ni minappo tam a Dabid, awan moy dod nabasa i ginimet na, ken agagum na? Ta idi nagiyalap di Dabid, sinumadap hidi ha bilay na Dios. Ket inakot ni Dabid i tinapay a pangidatton na padi ha Dios. Ket nagkan hikuna ha denday. Ket ingiwat na bila ha agagum na, maski nu papadi la i mapalobusan a magkan ha iday a kalase na tinapay.

⁵“Anya ha papadi a hidi? Ta magtarabaho hidi, maski ha Sabado, penu isagana di i pangidatton di ha Dios. Anya, magliwat dod hidi, ta magtarabaho hidi ha Sabado? Awan man! Maski nu nesurat ha Linteg a umemmag kitam mina ha Sabado, awan ha liwat ha padi a hidi ha tarabaho di. Ta magserbe hidi ha Templo na Dios. ⁶Ket niyaen, ipeta ko ha nikam. Atoy pala ihe, ha saguppang moy, i mas mangina ken matmatangkay ngem ha Templo na Dios. ⁷Ket atoy bi a nesurat ha Libro na Dios, a makatandiyan moy mina. Kinagi na Dios, a ‘Kaykayat ko i pinagkagbi moy ha tolay ngem pangidatton moy,’ kon na Dios. Nu makatandiyan moy mina ide,” kagi ni Jesus, “awan moy paliwatan i tolay a awan ha liwat. ⁸Ta maturayak a mangipeta nu anya mina i gimetan tam ha Sabado. Hikan man i Annak na Dios a Nagbalin a Toley.”

⁹Niyaen, tinumulos ni Jesus a maglakad. Ket sinumadap hikuna ha esa a kapilya di a Judyo. ¹⁰Atoy bila hay i esa a lakay a napilay ha kamat na. Ket kayat na Pariseyo a hidi a ipaliwat ha ni Jesus. Isu i gipu na a sinalodsod di, “Anya i palobus na Linteg ha Sabado? Palobusan na a magpahusay ha sakisaket a hidi, onu awan?”

¹¹Ngem nakatandiyan ni Jesus i nakam di. Ket kinagi na, “Anya ha nikam? Nu matakneg ha abot i esa a karnero moy, awan moy dod guyodan a isalakan hikuna, maski nu Sabado? ¹²Niyaen, mas mangina unay i tolay ngem ha karnero. Isu, ipalobus na Linteg i paggimet ha mappiya, maski ha Sabado.” ¹³Sa na, kinagi ni Jesus ha napilay, “Iyuyad mo dan i kamat mo.” Ket inyuyad na i kamat na, ket hinumusay, a kakalan na kamat na a esa.

¹⁴Ngem nagingal unay i Pariseyo a hidi. Ket linumapos hidi, a nakipaguhon nu panya mina i pangpatay di ha ni Jesus.

Ni Jesus I Tagabu na Dios

¹⁵Niyaen, katandi ni Jesus a kayat di Pariseyo a mangpatay ha nikuna. Isu, linumakad hikuna. Ket makpal i tinumagubet ha nikuna. Ket pinahusay na hidi ngamin. ¹⁶Ket binon na hidi, a awan di mina ibaheta megipu ha nikuna. ¹⁷Isu, gipu ta kona hito, natongpal i kinagi na Dios ken nesurat ni Isayas, a minahagpugto,

¹⁸“Atoy ide a tagabu ko a pinili ko. Hikuna i ayayatan ko ken pakatalakan ko unay. Iyatad ko ha nikuna i Espiritu ko. Ket ipakatandi na ha ngamin a tolay i malinteg a paghukom na Dios.

¹⁹Maanus hikuna, a awan magingal ha pakipagtabbegan na. Ket awan hikuna magrangsit onu magdulaw ha mapigsa ha totalay.

- ²⁰ Awan na parigatan i linumulupoy ha panahod di, nu awan na hidi a papigsaan. Ket daggapan na hidi, maski nu dandani a nobos i namnama di. Ta kagbiyan na hidi. Ket tumulos hikuna hanggan abakan na i ngamin a madukas ha lutak.
- ²¹ Ket hikuna i namnamaan na ngamin a tolay, a pakesalakanan di.” Ide dan i kinagi na Dios megipu ha tagabu na a ni Jesu-Cristu.

I Kasabaliyan ni Jesus ken ni Satanas

²² Niyaen, neyangay ha ni Jesus i esa a lallaki a nabulsak ken bulol gipu ta hinayup na dimonyo. Ket pinalakad ni Jesus i dimonyo. Ket isu a makaenta ken magkagi manon ide a lallaki. ²³ Ket nasbew i ngamin a nakaenta. Kinagi di, “Hikuna wade i apo ni Dabid a tahokan tam ha naalay?” ²⁴ Ngem idi nateman na ito na Pariseyo a hidi, kinagi di, a “Inyatad ni Satanas i kaddat na ha ni Jesus, penu makapalakad hikuna ha dimonyo a hidi. Ta ni Satanas i kapitan na dimonyo a hidi,” kon di.

²⁵ Ngem katandi ni Jesus i nakam di. Isu a kinagi na, “Nu atoy i esa a bayan, ket makisina i kakaili na a hidi, a magnginayaw hidi, mabikan dan i pakarakrak na iday a bayan. Onu atoy i esa a pamilya, ket magleput i hama ha annak na, ket magleput bila i annak ha hena di, awan maalay i biyag na pamilya a kona ha iday. ²⁶ Isu, nu masinasina dan i paghariyan ni Satanas, ket makipagngayaw i dimonyo a hidi ha sabali a dimonyo, panyan di a makatulos i paghariyan na? Awan a mabalin iday! ²⁷ Ngem kinagi moy a palakadan ko i dimonyo a hidi gipu ha kaddat ni Satanas. Niyaen, nu tahod a naggipu i kaddat ko ha ni Satanas, hadya naggipuwan na kaddat na agagum moy? Ta makapalakad bila hidi ha dimonyo! Hadya naggipuwan na kaddat di, nu awan bila a naggipu ha Dios. Isu, hidi man i magpatahod a madi i pagkagi moy ha nikan. ²⁸ I kinatahod na, a gipu ha Espiritu na Dios i pangpalakad ko ha dimonyo. Ket ito i mangpaenta ha nikam a nakaabot dan ha nikam i paghari na Dios ha tototalay.”

²⁹ Ket nagpangaregan ni Jesus, penu makatandiyen di a maski nu mapigsa ni Satanas, abakan na hikuna ni Jesus. Kinagi na, “Nu atoy i mapigsa a lallaki a magdapon ha bilay na, awan ha makasaddap ha bilay na, a magtakaw ha kukuwa na. Ngem basta naabak dan ide a mapigsa, ket negakad dan hikuna, mabalin bi a sumadap ha bilay na, ken mangalap ha ngamin a kukuwa na. Niyaen, kona bila hito ha nikan ken ni Satanas.

³⁰ “Nu magpabiyan kam ha nikan, maabak kam bila. Masapul a umuseg kam ha nikan. Ta maski nu heya a awan umuseg ha nikan, mebilang a magsenti hikuna. Ket maski nu heya a awan dumaggap a magpapisan ha tototalay, ibilang ko hikuna a mangpaadiyo ha tototalay ha nikan. ³¹ Isu i gipu na a ipeta ko ha nikam, a mapakawan i maski nu heya a makaliwat ken magkagi ha madukas. Ngem awan a mapakawan i magkagi ha

mesenti ha Espiritu na Dios. ³²Ket maski nu atoy i magkagi ha mesenti ha nikan, a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, mapakawan hikuna. Ngem nu atoy i magsenti ha Espiritu na Dios ha pagkagi na, awan a mapakawan hikuna. Ta magnanayon a kelliwat i tolai a kona ha iday.”

I Pangaregan na Kayo ken Bunga na

³³“Ha mappiya a kayo, mappiya bila i bunga na. Ket ha madukas a kayo, madukas bila i bunga na. Ket melasin moy i kayo, nu mappiya hikuna onu madukas, gipu ha bunga na. ³⁴Ket kona bila hito ha nikam, hikam a magkadukas a tolai! Panyan moy a magkagi ha mappiya, nu madukas paman i nakam moy? Ta nakam moy i paggi puwan na pagkagi moy. Ket i pagkagi na tolai i magpaenta nu anya i nakam na a tahod. ³⁵Isu, ha magnakanakam ha mappiya, mappiya bila i pagkagi na. Ngem ha magnakanakam ha madukas, madukas bi i pagkagi na. ³⁶Niyaen, ipeta ko ha nikam, a nokkan, ha pamalak a paghukom na Dios ha totolay, masapul na kada esa a magtabbeg gipu ha ngamin a madukas a kakkagi na. ³⁷Ta gipu ha pagkagi moy, mepaenta nu mesalakan kam, onu maparusaan kam mina.”

Iklan ni Jesus i Baggi Na ha ni Jonas, a Esa a Minahagpugto

³⁸Niyaen, atoy i kappal a Pariseyo ken mamaestro na Linteg a nagkagi ha ni Jesus, ha “Maestro, ipaenta mo bi i kaddat mo, penu makasigurado kami a pinaangay na ka na Dios.”

³⁹Ngem tinabbeg ni Jesus, “Magkadukas ide a kalase na totolay. Ket kayat di kan maenta i kaddat na Dios, ngem talekoda di i pagitoldu na. Awan ha ipaenta ko ha nidi nu awan a kona ha nagimet ha minahagpugto a ni Jonas. ⁴⁰Kona idi naghén hikuna ha tiyan na dakkal a padut, ha tallu a pamalak, kona bila ha iday i magimet ha nikan nokkan. Ta tallu a pamalak a melabbang ha disalad na lutak i Annak na Dios a Nagbalin a Tolai.

⁴¹“Ha pamalak a paghukom na Dios, tumaknag i taga-Ninibe a hidi, a mangpaliwat hidi ha nikam. Ta nagbabawi hidi ha liwaliwat di, idi nateman di i pagitoldu ni Jonas. Ngem niyaen, atoy dan ha saguppang moy i magitoldu ha nikam, ket mas matangkay ngem ha ni Jonas. Ngem awan moy teman. ⁴²Ket nokkan, ha pamalak a paghukom na Dios, tumaknag i Reyna a taga-Seba, a mangpaliwat ha nikam. Ta linumakad hikuna hanggan madiyo, penu magteman ha pagitoldu ni Hari Solomon. Ket niyaen, ipeta ko ha nikam, a atoy ha saguppang moy i mas matangkay ngem ha ni Hari Solomon. Ngem awan moy usegan i pagitoldu ko.”

I Tolai a Awan ha Asak na Nakam Na

⁴³Ket tinumulos ni Jesus, “Maski nu lumapos i dimonyo ha baggi na tolai, lumakalakad hikuna ha namadi a lugar, a mageriyok ha

pagemmangan na. Ngem awan na maeriyokan ha pagemmangan. ⁴⁴Isu, ipeta na ha baggi na, ‘Sumoliyak mina ha lallaki a naghengan ko idi,’ kon na dimonyo. Pagdemat na ha lallaki a naghengan na, ket maenta na a maurnos i biyag na lallaki ken malinis. Ngem awan ha asak na nakam na. ⁴⁵Isu, umangay manon i dimonyo aye, ket alapan na i pitu a dimonyo a mas madukas ngem ha nikuna. Ket sumadap hidi ngamin. Ket maghen hidi ha ide a lallaki. Isu a magbalin ha mas madukas ngem idi pinagsaket na esa la a dimonyo.

“Niyaen,” kon ni Jesus, “ide dan i pangaregan ko ha nikam. Ta kona bila hito i magimet ha ide a kalase na tolay a awan mangiyasak ha nakam di ha pagitoldu na Dios.”

I Tolay a Wawaddi ni Jesus a Tahod

⁴⁶Idi nagitoldu pala ni Jesus, dinumitang i hena ken lallaki a wawaddi na. Naghen hidi ha lapos, ta kayat di a makiuhon ha nikuna. ⁴⁷Ket kinagi na esa a tolay ha ni Jesus, “Atoy i hena ken wawaddi mo ha lapos. Kayat di ka maenta.” ⁴⁸Ngem kinagi ni Jesus, “Heya i hena ko? Heya i kakabsat ko?” ⁴⁹Sana, intoldu i tolduwan na a hidi. Kinagi na, a “Entan moy hidi. Ta idagende i hena ko ken kakabsat ko. ⁵⁰Ta maski nu hey a magtongpal ha pagayatan na Dios, hidi man i hena ken kakabsat ko a tahod.”

I Pangarig Megipu ha Pagmula ha Kagi na Dios

13 ¹Idi pamalak hito, linumapos ni Jesus ha bilay, ket inumangay hikuna a nagetnod ha baybay. ²Ket makpal i dinumulog ha nikuna. Isu, linumugan hikuna ha abang, a pagetnodan na. Ket nagtaknag idagende a toloy ha baybay a magteman. ³Ket makpal i inestoriya ni Jesus a pangpakatandi na ha nidi. Kinagi na,

“Nikuna, atoy i esa a mannalon a magmula ha bin-i. ⁴Idi nagmula hikuna, netakneg i kappal a bin-i ha dilan. Ket tinumagmak i manok a hidi, a kinan di idenday a bin-i. ⁵Atoy bila i kappal a bin-i a netakneg ha kabituan a ballik la i lutak na. Ket gipu ta madibbew iday a lutak na, nasigida a nagtubo idagenday a bin-i. ⁶Ngem idi hinumangkat i senggit, nalannas hidi ken napohpoh, ta awan hidi unay nakapagramot. ⁷Ket atoy bila i kappal a bin-i a netakneg ha kasesetan. Idi dinumakkal idagende a tinumubu, dinumakkal bila i seset a hidi. Ket nasalenan i tinumubu a hidi. ⁸Ngem atoy i kappal a bin-i a netakneg ha mappiya a lutak. Ket idi dinumakkal hidi, nagdawa hidi ngamin. Atoy kappal a nagdawa ha esa gasut a bukal ha kada esa a bin-i a netakneg. Ket atoy bi i nagdawa ha annam a pulo. Ket atoy paman i nagdawa ha tallu a pulo.

⁹“Nu makasaneg kam ha kakkagi ko, makatandiyang moy mina ito,” kon ni Jesus.

I Panggep ni Jesus ha dagende a Pangaregan na

¹⁰Nagsalodsod i agagum ni Jesus, “Apay a usaran mo idagende a pangareg ha pagitoldu mo?” ¹¹Ket kinagi ni Jesus, “Ipakatandi ko ha nikam i palimed na Paghariyan na Dios. Ngem ha sabali a tolay a awan makiuseg ha nikan, awan ko hidi pakatandiyan. ¹²Gipu ta maski nu heya a umuseg ha kagi na Dios, inayon na Dios i pagkatandi na hanggan makpal i makatandiyan na. Ngem ha maski nu heya a awan umuseg ha kagi na Dios, adyan na Dios i pagkatandi na.

¹³“Niyaen, ide i gipu na a usaran ko i pangareg ha pagitoldu ko. Ta maski nu maenta diyak, awan diyak katandi. Ket maski nu makangteman hidi ha estoriya ko, awan di makatandiyan. ¹⁴Natongpal dod i pinapugto na Dios ha ni Isayas. Ta insurat na,

‘Tahod a magteman hidi, ngem awan di makatandiyan. Ket tahod a magenta hidi, ngem awan di melasin,

¹⁵gipu ta malupoy dan i nakam na dagende a totolay. Ket marigat a makateman i talinga di. Ket ikillap di i mata di. Ta madiyan di a makalasin ken makasaneg. Madiyan di a makatandiyan. Madiyan di a magsoli ha nikan, penu pahasayan ko mina hidi,’ kon na Dios.”

¹⁶Ket tinumulos ni Jesus, a kinagi na ha agagum na, “Ngem bakkan ha nikam. Ket mahusay kam, ta makalasin ken makasaneg kam ha kinatahod megipu ha palimed na Paghariyan na Dios. ¹⁷Ta ipeta ko ha nikam a atoy idi i makpal a mahagpugto ken mappiya a tolay a kayat di a maenta i netan moy, ngem awan di naenta. Kayat di a mateman i temanan moy, ngem awan di nateman.

¹⁸“Niyaen, ide dan i kayat ko a kagiyan ha estoriya ko megipu ha pagmula. ¹⁹Magkalan i bin-i ha kagi na Dios. Ket i dilan a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha makateman a hidi ha kagi na Dios, ngem awan di nakatandiyan. Ta dumemat ni Satanas, ket magadya hikuna ha kagi na Dios ha nakam di. ²⁰Ket i kabitubituwan a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha magteman a hidi ha kagi na Dios, ket magragsak hidi a makateman. ²¹Ngem awan meyasak i kagi na Dios ha nakam di. Isu, manahod hidi ha ballik la. Ket nokkan, nu marigatan hidi gipu ha panahod di, magsigida hidi a sumoli ha ugali di a madukas. ²²I kasesetan a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha magteman a hidi ha kagi na Dios, ngem makaburibur hidi megipu ha korinat ken pagragsakan di. Isu, mesalen i pagnakam di ha makpal a buribur na. Ket awan di manakam i kagi na Dios. Ket awan magbunga i kagi na Dios ha nakam di gipu ha salen heya. ²³Niyaen, i mappiya a lutak a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha magteman a hidi ha kagi na Dios, ket makatandiyan di ken iyasak di ha nakam di. Ket ha totolay a kona he, umusoseg hidi

hanggan mebunga di i mappiya a paggimi-gimet. Ha kappal, makpal unay i mappiya a gimigimetan di. Ket ha kappal, makpal bila i mappiya a gimetan di. Ket ha kappal, ballik i mappiya a gimetan di.”

I Pangareg Megipu ha Pagmula ni Satanas

²⁴Atoy pala i sabali a pangareg a inestoriya ni Jesus. Kinagi na, “Mekalan i Paghariyan na Dios ha esa a tolay a nagmula ha mappiya a bin-i ha talon na. ²⁵Ngem idi esa a kallap, idi nakakillap hidi, inumangay i kasenti na a nagmula ha madukas a root, a melaok ha nagmulaan na makintalon. Sa hikuna, linumakad. ²⁶Isu, idi dinumakkal idagende a nemula, ket nagdawa hidi, atoy bila i madukas a root a hidi. ²⁷Ket inumangay i tagatagabu na makintalon aye, ket kinagi di, ‘Apo, mappiya i bin-i a inmula mo ha talon mo. Ngem niyaen, apay a narootan a kona he ha madukas?’ ²⁸Kinagi na makintalon, ‘Atoy i kasenti ko a naggimet ha ide.’ Ket sinalodsod na tagabu na a hidi, ‘Kayat mo a parutan mi idagende a madukas a root?’ ²⁹Ngem tinabbeg na makintalon, ‘Awan. Ta baka maparut i mappiya a tubo, nu parutan moy i madukas a root. ³⁰Pabiyanan moy hidi a dumakkal hanggan tiyempo na pagani. Ket nokkan ha pinagani, ipeta ko ha magani a hidi a parutan di idagende a root. Ket badbadan di, penu ipatutod ko. Ket kobosan na, aniyang di mina i mappiya a pahay. Ket iponpon di ha kamalig ko.’ ”

I Pangarig Megipu ha Bin-i na Mustasa

³¹Atoy pala i sabali a pangareg a inestoriya ni Jesus. Kinagi na, “Mekalan i Paghariyan na Dios ha esa a bukal na mustasa a inmula na lallaki ha lutak na. ³²Niyaen, ide a bukal i kaballikan na ngamin a bukal. Ngem nu magtubu dan, magbalin ito ha kadakkalan a mula. Ket kona ha kayo i kinadakkal na, a magrabo-rabon i manok a hidi ha tingitingi na. Ket kona bila hito i pagtubu na paghariyan na Dios ha kakpalan a tolay.”

I Pangareg Megipu ha Lebadura

³³Atoy pala i sabali a pangareg a inestoriya ni Jesus. Kinagi na, “Mekalan i Paghariyan na Dios ha lebadura a iyasak na esa a babbey ha makpal a kasukat na arina na. Ket gipu ha ide a ballik a lebadura, umalis ito hanggan bumigalbigal i ngamin a neramas a arina. Ket kona bila hito i pagiyalis na Paghariyan na Dios ha totolay.”

³⁴Ha ngamin a pagitoldu ni Jesus, inestoriya na idagende a pangareg. Awan ha intoldu na a awan na inestoriya i pangareg. ³⁵Isu a nangtongpal ha esa a nesurat na minahagpugto, nikuna a naalay dan, ket megipu ha Cristu a paangayan na Dios. Insurat na, “Iboyboy ko i pangareg ha pagitoldu ko. Ket ipakatandi ko i bagbagay a awan makatandiyan na totolay, nangrugi idi pinarsuwa na Dios ide a lutak hanggan ha niyaen,” kon na Cristu.

Ipakatandi ni Jesus i Pangareg Megipu ha Madukas a Root

³⁶Idi kobosan na pinagitoldu ni Jesus, linakadan na i kakpalan a hidi a tolay. Ket sinumadap hikuna ha bilay. Ket binumikan i tolduwan na a hidi, a inaged di, “Ipakatandi mo bi ha nikami i pangareg mo, megipu ha madukas a root ha kapahayan.” ³⁷Kinagi ni Jesus, “Ha iday a pangareg ko, hikan a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay i nagmula ha mappiya a bin-i. ³⁸I kakalan na talon, i lutak aye a henan na tototalay. I mappiya a bin-i i annak na Dios a masakopan na ha Paghariyan na. I madukas a root, i annak na kasenti ko a nasakopan na. ³⁹I kasenti ko a nagmula ha madukas a hidi, hikuna ni Satanas. I tiyempo a pinagani, i tiyempo a paghukom na Dios ha ngamin a tolay. I magani a hidi, i anghel a hidi na Dios. ⁴⁰Ket kona bila ha pangareg ko, a nabadbad i root a hidi, ket natutod hidi; kona bila hito ha tiyempo a paghukom na Dios. ⁴¹Ta hikan a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay i magpaangay ha anghel a hidi, a puhonan di i ngamin a mahagsulisog ken ngamin a mahagliwat. ⁴²Ket itogbak di hidi ha gangatan a awan maaddap. Ito i henan na magsangisanget a hidi ken magrangsirangsit gipu ha parusa di. ⁴³Ngem ha annak na Dios, mapuhon hidi ha henan na. Ket magdisyag hidi, a kona ha senggiti ha Paghariyan Nama di a Dios.

“Niyaen, nu makasaneg kam ha kagi ko, nanakaman moy mina a perpermi.”

I Duwa a Pangareg na Nagastos Ni Jesus a Mangsaka ha Totolay

⁴⁴“Mekalan i Paghariyan na Dios ha kanginaan a kukuwa a nekali ha talon. Ket atoy i esa a nakaeriyok ha ide. Ket gipu ha talak na, itago na manon. Ket umangay hikuna a iyatad i ngamin a sanikuwa na, penu magatang na iday a talon ken kanginaan na.

⁴⁵“Mekalan bila i Paghariyan na Dios ha esa a mahagilako a magerieriyok ha inaamakan a perlas. ⁴⁶Naeriyokan na i esa a kainamakanan a perlas, ket umangay hikuna a iyatad na i ngamin a sanikuwa na, a pangatang na ha iday a perlas.”

I Pangareg megipu ha Melaok a Totolay a Puhonan na Dios

⁴⁷“Mekalan bila i Paghariyan na Dios ha esa a sigay a nesawat ha diget, ket maalap na i ngamin a kalase na padut. ⁴⁸Nu naputat dan, iyakdet di, ket magetnod hidi, penu piliyan di idagende a padut. Ha mappiya a padut, iyasak di hidi ha pagdattonan di. Ngem mebanghat i madukas a hidi. ⁴⁹Ket kona bila hito ha tiyempo a paghukom na Dios. Dumemat i anghel a hidi, a piliyan di i mappiya a tototalay ha madukas a hidi. ⁵⁰Ket ibanghat di i madukas a tototalay ha gangatan a awan maaddap. Ito i henan na magsangisanget ken magrangsirangsit gipu ha parusa na Dios.”

⁵¹Sinalodsod ni Jesus ha tolduwan na a hidi, “Makatandiyan moy i ngamin a inestoriya ko ha nikam?” “Oni, makatandiyan mi ito,” kon di. ⁵²Ket kinagi na ha nidi, “Isu, niyaen, ha maski nu heya a tolduwan ko, magserbe mina hikuna ha Paghariyan na Dios. Ket hikuna a mismo i mangitoldu paman ha totolay. Ket malaing mina hikuna ha alegid a Pagitoldu na Dios ken ha ide a Bigu a Pagitoldu na Dios, a kanayon mina a makagayak ha nakam na, penu mangitoldu, gipu ha kasasaad na tolduwan na a hidi.”

Madiyan Di ni Jesus ha Nasaret

⁵³Idi nobos a inestoriya ni Jesus idagende a pangareg, linakadan na iday a lugar. ⁵⁴Inumangay hikuna ha Nasaret, ha ili a dinakkalan na. Ket nagitoldu hikuna ha paggimongan di. Ket nalaktat i Judyo a hidi a nagteman ha nikuna. Kinagi di, “Hadya i nangalapan na ha kon na he a sirib ken kaddat na a maggimigimet ha milagro?” kon di. ⁵⁵“Hikuna i annak ni Karpentero Jose. Ket ni Maria i hena na. Ket katandi tam i wawaddi na, a di Santiyago, Jose, Simon ken Judas. ⁵⁶Ket atoy bila a kaili tam i wawaddi na a babbey. Apay dod a sabali hikuna, a malaing dan a magitoldu?” kon di. ⁵⁷Ket ide i gipu na a madiyan di a manahod ha ni Jesus.

Ket kinagi ni Jesus megipu ha ide, “Ha mahagpugto a naggipu ha Dios, mapadayawan hikuna ha ngamin a lugar, malaksid ha ili na ken pamilya na a mismo.” ⁵⁸Isu, ballik la i nakadatan a ginimet ni Jesus ha ili na, gipu ta awan di hikuna tinahod.

I Katay ni Juan a Mahagbinyag

14 ¹Idi tiyempo hito, naghari pala ni Herod ha Galileya. Ket nabaheta na megipu ha ni Jesus. ²Isu, kinagi ni Herod ha tagabu na a hidi, “Hikuna wade ni Juan a Minahagbinyag, a magbiyag manon a naggipu ha katay. Isu i gipu na a kekkaddat hikuna.”

³Niyaen, pinatay na dan ni Herod ni Juan, idi pinadakap na hikuna ken pinebalud na. Ta kona he i kayat ni Herodiyas, a ipag ni Herod. (Ni Herodiyas i kabanga ni Pelip a wadi ni Herod.) ⁴Ta indarum ni Juan ide a kinagi na, a “Nagliwat kam, ta kinabanga mo dan i ipag mo,” kon na.

⁵Niyaen, ha kona he i pakatayan ni Juan. Naalay dan a kayat ni Herod a papapatay ni Juan. Ngem nanteng hikuna ha tolai a hidi, gipu ta inbilang di ni Juan a esa a Mahagpugto na Dios. ⁶⁻⁷Niyaen, idi pagselebral na pinakeenak ni Herod, atoy i inkari ni Herod ha esa a madiket, a annak ni Herodiyas. Idi nagsala ide a madiket ha saguppang na bisita na a hidi, nagragsak ni Herod, a kinagi na, “Isapata ko a iyatad ha nikaw i maski nu anya a agedan mo,” kon ni Herod. ⁸Ket gipu ha kayat nena na, kinagi na madiket, a “Iyatad mo bi i buntok ni Juan a Mahagbinyag, a pesaguppang mo bi ihe a nebandehado,” kon na madiket.

⁹Niyaen, nagladingit unay ni Hari Herod. Ngem gipu ha inkari na ha sagupang na sangaili na a hidi, inbon na a matungpal ide a inaged na madiket. ¹⁰Ket pinaputolan na ni Juan ha pagbaludan. ¹¹Sa, neyangay i buntok na a nebandehado, ket neyatad ito ha madiket, ken inyatad na paman ha nena na.

¹²Idi nabaheta na toltolduwan ni Juan, inumangay hidi, a inalap di i bangkay na. Ket inlabbang di. Sa hidi, inumangay a inbaheta di ha ni Jesus.

Pakanan ni Jesus i Lima a Ribu a Lallaki.

¹³Idi nabaheta ni Jesus i katay ni Juan, linakadan na iday a lugar, a naglugan hikuna ha abang, a inumangay ha esa a lugar a awan ha tolay. Ngem idi pakabaheta na tolotay, tinumagubet hidi, a namaybay hidi a naggipu ha palebut na. ¹⁴Idi kappundu di Jesus ha baybay, naenta na i kappalan a tolay. Ket kinagbiyan na hidi. Ket pinahusay na i magsaket a hidi.

¹⁵Idi apon dan, binumikan i tolduwan na a hidi, a kinagi di, a “Apo, dandani dan a kallap, ket awan ha bilay ha ide a lugar. Palakadan mo bi idagende a tolay, penu umangay hidi ha baryo, a gatangan di mina i kakanan di.” ¹⁶Ngem kinagi ni Jesus, “Awan a masapul a lumakad hidi. Hikam mina i magpakan ha nidi.” ¹⁷Ket tinabbeg na tolduwan na a hidi, “Panyan tam mina? Ta lima la a tinapay ken duwa a padut a pindang i bilon tam.” ¹⁸Kinagi ni Jesus, “Ikunna moy he.” ¹⁹Sana, pinagetnod idagende a tolotay ha karootan. Ket inalap na i lima a tinapay ken duwa a pindang. Ket tinumangad hikuna ha langit. Ket nagyaman hikuna ha Dios. Sa na, pinilakpilak, ket inyatad na ha tolduwan na a hidi, a inwaras di. ²⁰Ket nagkan hidi ngamin. Ket idi nabbiyag hidi ngamin, pinuhon di i sobra. Ket naputat di i esa pulo ket duwa a basket ha buhay di. ²¹I nagkan a hidi i manga lima a ribu a lallaki. Ket atoy bila i kabanga di ken annak di a awan a nebilang.

Maglakad ni Jesus ha Dibbew na Diget

²²Idi pinagsoli ni Jesus i kappalan a tolay ha bilay di, pinalugan na i tolduwan na a hidi ha abang, a pinapalungo na hidi a umarabes ha dibbew na diget. ²³Kobosan a pinaglakad na hidi, nagisesa ni Jesus a tinanobuk ha amugod, penu magkararag. Idi kallap dan, naghén hikuna hito a isesa. ²⁴Ket ha iday a oras, nakaadiyo i tolduwan na a hidi, a nasalpak di i napigsa a pahas ken raknab. ²⁵Idi kaldiwan, inumangay ni Jesus ha nidi, a naglakad hikuna ha dibbew na diget. ²⁶Ngem nanteng i tolduwan na a hidi, idi naenta di hikuna a maglakad ha dibbew na diget. Ket nagrangsit hidi gipu ha kanteng di. “Inay! Anito iday!” kon di. ²⁷Ngem dagus a kinagi ni Jesus, “Awan kam manteng. Hikan ni Jesus.”

²⁸Niyaen, kinagi ni Pedro, a “Apo, nu tahod a hikaw ni Jesus, ayaganak mo bi a umangay ha nikaw, a maglakad ha diget.” ²⁹Ket kinagi ni Jesus, “Uyoy ka he.” Isu, inumogsad ni Pedro ha abang, a naglakad ha dibbew na diget, a inumangay ha ni Jesus. ³⁰Ngem idi naenta na i kinapigsa na pahas, nanteng manon hikuna. Isu a inumlad hikuna, ket indulaw na, “Apo, isalakanak mo bi!” ³¹Ket dagus a inegkaman ni Jesus i kamat ni Pedro, ket ginuyod na. Sana, kinagi, “Nagballik dalla i panahod mo. Apay a nagduwaduwa ka?”

³²Niyaen, idi linumugan hidi a duwa ha abang, ginumimak i pahas. ³³Ket ha tolduwan na a hidi, dineydeyaw di ni Jesus, a kinagi di, “Tahod a hikaw i Annak na Dios!”

³⁴Niyaen, idi kaahabes di, pinumundu hidi ha Genesaret. ³⁵Ket nelassin na tolay a hidi ni Jesus. Ket pinaayagan di i ngamin a masaksaket ha ngamin a barbaryo ha palebut na. Ket neyangay hidi ha ni Jesus. ³⁶Ket nagaged hidi a nu mabalin kan, palobusan na mina i masaket a hidi a magkamhit ha nibik na kagay na. Ket ha ngamin a nangkamhit ha kagay na, naghusay hidi ngamin. Kona hito i kinapigsa na panahod di ha ni Jesus.

I Kasabaliyan na Pagitoldu na Pariseyo ken Linteg na Dios

15 ¹Niyaen, inumangay ha ni Jesus i Pariseyo a hidi ken mamaestro na Linteg a naggipu ha Jerusalem. Ket sinalodsod di, ²“Apay a awan umuseg i tolduwan mo a hidi ha pinagitoldu na minappo tam a Judyo? Ta awan di ugisan i kamat di, a magkan. Isu, kelliwat pala i kamat di, ket maneg ito ha nikitam a Judyo.” ³Ket tinabbeg ni Jesus, “Apay a liwatan moy i bobon na Dios, penu makauseg kam ha pinagitoldu na minappo moy? ⁴Halimbawa: nesurat ni Moyses ide a bon na Dios, a ‘Deyawan mo i hama ken hena mo,’ ken ‘Maski nu heya a magulew ha hama na onu hena na, masapul a mapapatay hikuna,’ kon na Dios. ⁵Ngem ha nikam, bakkan i pagitoldu moy. Ta itoldu moy a mabalin a mekemot i korinat a pangdaggap mina ha hama moy ken hena moy. Basta ipeta moy ha nidi, a ‘Neyatad dan ide ha Dios.’ Ito i pagpambar moy, penu ikemot moy i korinat. ⁶Isu, pinagbalin moy a awan serserbe i kagi na Dios gipu ha bukod moy a pagitoldu. ⁷Ay! Hikam a aginpappiya! Tahod i kagi na Dios megipu ha nikam. Ta pinasurat na Dios ha ni Isayas nikuna, a nepugto na,

⁸ ‘Magdeydeyaw ha nikan idagende a tolay gipu ha kagi di,’ kon na Dios. ‘Ngem madiyo pala i nakam di ha nikan.

⁹ Awan ha serbe na pinagdeyaw di ha nikan. Ta ipeta di a Dios i paggipuwana na pagitoldu di. Ngem bakkan a Hikan nu awan a tolay i paggipuwana na pagitoldu di,’ kon na Dios.”

I Bagbagay a Magpadukas ha Totolay

¹⁰Ket ayagan ni Jesus i totolay, a pinapisan na hidi. Kinagi na, “Magsaneg kam mina ha kagi ko aye, ket makatandiyan moy mina.

¹¹Bakkan a metemlok i makapadukas ha baggi na tolay, nu awan a dumukas i baggi na gipu ha bukod na a nakam ken kasorhan na, ken paggimi-gimet na a gipu ha kasorhan na heya. Ito i tahod a makapadukas ha tolay.”

¹²Kobosan na ito, inumangay i tolduwan na a hidi, a sinalodsod di, “Makatandiyen mo a napasakitan i Pariseyo a hidi gipu ha kinagi mo?” ¹³Ket tinabbeg ni Jesus, “Pabiyanan moy hidi. Ha maski nu anya a tumubo a awan nemula Nama ko a Dios, potpotan na hidi. ¹⁴Isu, kabeng moy hidi. Ta kona hidi ha mabulsak a mangidilan ha kakalan di a nabulsak. Ket nu idilan na esa a bulsak i agum na a bulsak, tumakneg hidi a duwa ha abot.”

¹⁵Ket kinagi ni Pedro, “Ipakatandi mo bi iday a pangaregan mo nakoya.” ¹⁶Ket kinagi ni Jesus, “Maski ha nikam, awan moy pala makatandiyen? ¹⁷Katandi moy mina a awan makapadukas i measak ha labi na tolay. Ta awan ito sumadap ha nakam na, nu awan la ha tiyan na. Sa na, iyattay, ket nelapos manon. ¹⁸Ngem bakkan i lumalapos ha labi na tolay. Ta ito i maggipu ha nakam na. Ket nu madukas i pagkagi na, ito i makapadukas ha ngamin a biyag na tolay. Ito i mangpatahod a madukas i nakam na. ¹⁹I nakam na totolay i paggipuwan na kinadukas na totolay, a kona ha madukas a panggep di ken pagbuno di, ken paggundaway di ha sabali a kabanga, ken pangibabbey onu pangilallaki di, ken pagtakaw di, ken pagsileng di ken paglimad di, ket atoy paman i sabasabali a kona hito. ²⁰Idagento i makapadukas ha totolay. Ngem awan ha liwat i magkan a awan magugas ha kamat na.”

I Panahod na Esa a Babbey a Bakkan a Judyo

²¹Niyaen, linumakad manon ni Jesus hanggan ha luglugar a Tiro ken Sidon. ²²Ket inumangay ha nikuna i esa a babbey a taga-Kanaan, ket bakkan hikuna a Judyo. Indulaw na a mapigsa ha ni Jesus, “Apo, Annak ni Hari Dabid! Kagbiyanak mo bi! Narigatan unay i annak ko a babbey, a nahayop dan na dimonyo!” kon na babbey. ²³Ngem awan ha kinagi ni Jesus. Ket inaged na tolduwan na a hidi, “Palakadan mo bi ide a babbey. Ta awan gumimak i pagidulaw na!” ²⁴Kinagi ni Jesus, “Napaangayak la ha totolay a nasakop ha Israel a kona ha netawtaw a karkarnero.”

²⁵Ngem nagparintumeng i babbey ha saguppang ni Jesus, a kinagi na, “Apo, daggapanak mo bi!” ²⁶Ket kinagi ni Jesus, “Madi nu alapan ko i kanan na annak, a itogbak ko ha asasu.” ²⁷Ket nakatandiyen na babbey i kinagi na, a masapul a daggapan ni Jesus i Judyo a hidi ha palungo na bakkan a Judyo. Isu, kinagi na, “Tahod i kagi mo, Apo. Isu, mabalin bi a magkan i asu a hidi ha regreg a maggipu ha Happs di.” ²⁸Ket kinagi ni Jesus, “Tahod, Manay! Dakkal i panahod mo! Matongpal dod i agedan mo.” Ket dagus a hinumusay i annak na.

Pahusayan ni Jesus i Makpal a Tolay

²⁹Niyaen, linumakad manon ni Jesus a namaybay ha Diget na Galileya. Sa, nanohobuk ha esa a pukal, ket nagetnod. ³⁰Ket dinumulog ha nikuna i makpal a tolai. Ket intugan di i makpal a pilay, ken lugpi, ken bulsak, ken bulol, ken makpal pala a kona hito. Insaguppang di hidi ha ni Jesus, ket pinahusay na hidi. ³¹Ket nalaktat ide a kakpala a tolai. Ta naenta di a makakagi manon i bulol a hidi, ket nakahusay i lugpi a hidi, ket makalakad manon i pilay a hidi, ket makaenta manon i bulsak a hidi. Ket indeydeyaw di i Dios a magtongpal ha kari na ha Israel.

Pakanan ni Jesus i Uppat a Ribu a Tolay

³²Niyaen, inayagan ni Jesus i tolduwan na a hidi. Ket kinagi na, “Kagbiyan ko idagende a totolai. Ta tallu dan a pamalak a naghén hidi ha nikan. Ket niyaen, awan dan ha kanan di. Ket madiyan ko hidi a palakadan, amangan nu makapoy hidi ha dilan, ta magiyalap hidi.” ³³Ket tinabbeg na tolduwan na a hidi, “Hadya i pangalapan tam ha kanan a mekusto ha ide a kakpal. Awan man ha kanan ha lugar aye.” ³⁴Ket sinalodsod ni Jesus, “Atoy hangan a tinapay moy?” Ket kinagi di, “Pitu, ken kappal a baballik a padut.”

³⁵Niyaen, pinagetnod ni Jesus i kakpala a hidi. ³⁶Sana, inalap i pitu a tinapay ken padut a hidi. Idi pinagyaman na ha Dios, tinaptappeng na ito, a inyatak na ha tolduwan na, a inwaras di ha dagenday a kakpala. ³⁷Ket nagkan hidi ngamin hanggan nabbiyag hidi. Kobosan na, naurnong i buhay a kanan. Ket naputat i pitu a basket ha nabuhay. ³⁸Manga uppat a ribu i lallallaki a nagkan. Ket nagkan bila i babbabbey ken annak a hidi a awan nebilang.

³⁹Kobosan na, pinaglakad ni Jesus i kakpala a hidi. Ket naglugan di Jesus ha abang, a inumangay hidi ha lugar a Magadan.

I Pagsurbar na Pariseyo a hidi ha ni Jesus

16 ¹Niyaen, inumangay ha ni Jesus i kappal a Pariseyo ken Saduseyo. Ket kayat di a magsurbar ha nikuna. Isu, inaged di i milagro a pangpatahod na mina a pinaangay na hikuna na Dios. ²⁻³Ngem kinagi ni Jesus, “Malaing kam ha pagkatandi moy ha tiyempo a paguden onu pagsenggít. Ta nu apon dan, ket nu maenta moy a madideg i langit, ipeta moy a mappiya a tiyempo, ta magsenggít nu ugma. Onu agsapa, ket nu maenta moy a madideg ken mangiset i ulap a hidi, ipeta moy a maguden nokkan. Niyaen, malaing kam bas ha tiplad na pagdemat na Annak na Dios. Ta atoy dan i makpal a tiplad a pangpakatandi ha tiyempo na Annak na Dios aye. Ngem awan moy hidi makatandiyán. ⁴Madukas unay ide a kalase na totolai. Ta awan di nakaman i Apo Dios

a tahod. Kayat di kan a maenta i milagro a pangpatahod, kon na kan, ngem pulos, a awan ha pangpatahod a mepaenta ha nidi, nu awan i pangpatahod ni Jonas. Ta kona ha natay hikuna ha tallu a pamalak, sa, minagbiyag manon.”

Kinagi na ito ni Jesus. Sa na, linakadan hidi. Ket naglugan manon ha abang a umarabes ha diget.

Iniwadan ni Jesus megipu ha kinadukas na Pariseyo a hidi

⁵Niyaen, idi pagdemat di Jesus ha dibelew, awan ha kanan di. Ta naleptanan na tolduwan na a hidi a magbilon ha tinapay. ⁶Ket iniwadan ni Jesus ha nidi, a kinagi na, a “Magingat kam ha lebadura na Pariseyo ken Saduseyo a hidi.” ⁷Ket awan di nakatandiyan i kinagi na. Nagkinagi hidi a, “Awan kitam ha tinapay. Isu i gipu na a kinagi na iday,” kon di. ⁸Ngem katandiyan ni Jesus i pagguhonan di. Ket kinagi na, “Apay a pagguhonan moy a awan kam ha tinapay? Ballik wade i panahod moy? ⁹Anya? Awan moy makatandiyan? Nanakaman moy mina i lima a tinapay a inpakan tam ha lima a ribu a lallaki, ken ngamin a basket a nabuhay a inurnong moy. ¹⁰Ket nanakaman moy mina i pitu a tinapay a inpakan tam ha uppat a ribu a lallaki, ken ngamin a nabuhay a naurnong moy. ¹¹Niyaen, makatandiyan moy mina a bakkan a tinapay i nagkagiyan ko, nu awan i pagitoldu na Pariseyo ken Saduseyo a hidi. Ta umaales i kinadukas di, a kona ha lebadura ha tinapay.” ¹²Sadi, nakatandiyan a awan na nagkagiyan i tinapay, nu awan i pagitoldu na Pariseyo ken Saduseyo a hidi, a magingat mina hidi ha kinadukas di.

I Pangipeta ni Pedro a ni Jesus i Cristu

¹³Niyaen, inumangay di Jesus ha bariobario a Sesareya-Pilipo. Idi paglakad di, sinalodsod ni Jesus ha tolduwan na a hidi, “Anya i nakam na toloy megipu ha nikan? Heya ak wade ha pagkagi di?” ¹⁴Ket tinabbeg di, “Kinagi na kappal a hikaw kan ni Juan a Minagbinyag, ket minabiyag manon. Ket kinagi na kappal a hikaw kan ni Eliyas, a nagsoli a nagipu ha langit. Ket kinagi na kappal a hikaw kan ni Jeremiyas, onu esa a minahagpugto a minabiyag manon, kon na kan.” ¹⁵Sinalodsod ni Jesus, “Hikam bi, anya ha nakam moy? Heya ak wade ha nikam?” ¹⁶Tinabbeg ni Pedro, “Hikaw i Cristu, i Annak na Tahod a Dios. Ket pinaangay na ka, penu maghari ha ngamin a tolay.” ¹⁷Kinagi ni Jesus, “Mahusay ka, Simon a annak ni Jonas. Ta bakkan a tolay, nu awan a ni Amang ko a Dios i nangipakatandi ha ide ha nikaw. ¹⁸Ket niyaen, panagenan taka ha ‘Pedro.’ (Ha kagi na Judyo, i kayat na kagiyan na ‘Pedro’ i ‘pogedu.’) Ta gipu ha kinagi mo aye, nagbalin ka dan a kona ha esa a pogedu na Dios. Ket i pogedu a kona hito i pagpataknagan ko i kapilya ko. I kapilya ko aye i ngamin a nasakop ko a tolay. Ket basta kona hito i panahod di, mapigsa hidi, a awan ha mangabak ha nidi, maski ni patay. ¹⁹Iyatad

ko ha nikaw i turay mo, a kona ha magegkam ka ha tulbek a panglukat ha Paghariyan na Dios. Ket gipu ha turay aye a naggipu ha Dios, nu atoy ikemot mo ha kapilya ko, kona bi ha Dios i mangikemot. Ket nu atoy i palobusan mo, kona bi ha Dios i mangpalobus.”

²⁰Kobosan na, inbon ni Jesus a awan di pala ipeta ha maski nu heya a hikuna i Cristu.

I Pinaggugto ni Jesus ha Katay na ken Pagbiyag na Manon

²¹Niyaen, nangrugi ha ide a tiyempo, nagitoldu ni Jesus ha tolduwan na a hidi megipu ha baggi na. Ket inpakatandi na masapul a umangay hikuna ha Jerusalem, ket atoy i makpal a rigrigat a attaman na. Kinagi na, “Nokkan, umadi hidi ha nikan, hidi a matangkay a papadi, hidi a mangituray ha kapilya, ken hidi a maestro na linteg. Ket ipapatay di ak. Ket nu malpas i tallu a pamalak, magbiyagak manon.”

²²Idi nateman ito ni Pedro, inyadiyo na ni Jesus ha ballik, a makitabbegan mina hidi. Kinagi na, “Awan mina, Apo! Ikemot na ka mina na Dios.” ²³Ngem sinumaggupang ni Jesus ha ni Pedro, ket kinagi na, “Umadiyo ka dan! I kinagi mo aye i kagi ni Satanas! Magsalen ka ha nikan! Ta bakkan a Dios i paggipuwana na nakam mo, nu awan a tolay i paggipuwana na.”

²⁴Kobosan na, kinagi ni Jesus ha tolduwan na a hidi, “Ha maski nu heya a mayat a magpasakop ha nikan, masapul a ibilang na i baggi na a kona ha natay dan. Ta masapul a bakkan a bukod na a pagayatan i gimetan na, nu awan i pagayatan ko i gimetan na mina. Ket nu kona hito, maattam na i rigrigat, penu umunod ha nikan. Ket kona ha baklayan na bila i kudos na ha pinaguseg na ha nikan. ²⁵Ta maski nu heya a magnakam la ha biyag na a mismo, hikuna i matay nokkan a tahod. Ngem maski nu heya a umusoseg ha nikan, maski nu matay hikuna gipu ha nikan, isalakan na hikuna na Dios a tahod.

²⁶“Ta kona paman ha ide,” kagi ni Jesus, “nu atoy i tolay a makaalap ha ngamin a kinabaknang na lutak aye, awan ha serbe na iday, nu lompas i biyag na, a awan na mapadas i biyag na Dios a magnanayon. Ta awan ha pangsulet na tolay ha Dios, penu makabiyag mina hikuna ha Dios ha magnanayon.

²⁷“Magsoli ak nokkan, ket kaagumanak na anghel a hidi. Ket ha kasoli na Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, mepaenta i kainamakan Nama ko. Ket hukoman ko i ngamin a tolay, a bilasan ko hidi gipu ha ginimet di.

²⁸“Niyaen, ipeta ko ha nikam, a atoy dan ha saguppang tam aye i kappal a awan matay hanggan makaenta hidi ha ide a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, a magturayak ha Paghariyan ko.”

Magbigu i Itsura ni Jesus

17 ¹Kobosan na annam a pamalak, insina ni Jesus ni Pedro, ken ni Santiyago, ken wadi na a ni Juan, a tinumagdak ha matangkay

a parabin. ²Pagsangpit di, ket nagbigu i itsura ni Jesus ha saguppang di. Nagranyag i rupa na a kona ha senggut. Ket nagbalin maponset i tennon na, a nagpahiyamhiyam hidi. ³Ket nagpaenta ni Moyses ken ni Eliyas, a nakiuhon hidi ha ni Jesus.

⁴Ket kinagi ni Pedro ha ni Jesus, “Apo, mappiya, ta atoy kami ihe. Nu kayat mo, magtoklongak ha tallu. Ket esa para ha nikaw, esa para ha ni Moyses, ken esa para ha ni Eliyas,” kon na. ⁵Pagkagi pala ni Pedro, ket bigu la a naulapan hidi ha esa a madisyag a ulap. Ket nagkagi i esa a timek a naggipu ha ulap, a kinagi na, a “Ide i Annak ko a ayayatan ko unay. Teman man moy hikuna!” kon na timek.

⁶Niyaen, ha dende a tallu a tolduwan ni Jesus, idi nateman di ito, hinumakab hidi, a nanteng hidi unay. ⁷Ngem binumikan ni Jesus, ket kinamhet na hidi, a kinagi na, “Tumaknag kam. Awan kamon manteng.” ⁸Idi tinumangad hidi, awan ha naenta di, nu awan la ni Jesus a esesa.

⁹Niyaen, idi pagbugsok di ha parabin, binonan na hidi, a kinagi na, “Awan moy pala ipeta ha maski nu heya a tolay i naenta moy aye. Imbes na, urayan moy hanggan nokkan, ha kobosan na pagbiyag ko manon, a naggipu ha natay.” ¹⁰Ket kinagi di ha ni Jesus, “Inpeta mo dan a matay ka ket magbiyag manon nokkan. Ngem ha pagitoldu na mamaestro na Linteg, ipeta di a masapul a sumoli ni Elias, a magpalungo mina ha pagdemat na Cristu.” ¹¹Tinabbeg ni Jesus, “Tahod i kinagi na maestro a hidi na Linteg. Ta palungo, umangay ni Elias, penu paggayakan na i ngamin. ¹²Ket niyaen, ipeta ko ha nikam, a inumangay dan ni Elias. Ngem awan di hikuna nelassin. Linoko di hikuna. Ket ginimet di ha nikuna i ngamin a kinaykayat di. Ket pinatay di. Ket kona bila hito i gimetan di nokkan ha nikan. Ta parigatan di bila i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay.”

¹³Idi kinagi na ito ni Jesus, nakatandiyon di a ni Juan a Minahagbinyag i pagkagiyon na. Hikuna man i kakalan ni Eliyas.

Pahusayan ni Jesus i Anak a Hinayup

¹⁴Niyaen, nagsoli di Jesus ken tallu a kinakuyog na. Pagdemat di, ket naenta di i kakpalaan a tolay. Ket atoy i esa a lallaki a inumangay ha ni Jesus a nagparentumeng, ket kinagi na, ¹⁵“Apo, kagbiyan mo bi i annak ko. Ta atoy i magpayagyag ha baggi na ken magpahabhab ha labi na. Ket permi i rigrigat na. Kanayon a matakneg hikuna ha gangatan, onu ha dinom. ¹⁶Niyaen, intugan ko dan ha toltolduwan mo, a pahusayan di mina. Ngem awan di kaya,” kon na lallaki. ¹⁷Ket kinagi ni Jesus, “Makillu i tolay a awan ha panahod. Apay a awan kam manahod? Kahangan kaalay i paganus ko ha malupoy a panahod moy? Kahangan kaalay i paghen ko ha nikam, penu manahod kam talaga?” Ket intulos ni Jesus, “Iyangay mo he i annak mo.” ¹⁸Ket binon ni Jesus i dimonyo, sa, linakadan na dimonyo i annak. Ket dagus a nakahusay ide a annak.

¹⁹Kobosan na, inumangay a nalimed i tolduwan na a hidi. Ket sinalodsod di, “Apay a awan ha kabaelan mi a magpalakad ha dimonyo?”
²⁰Kinagi ni Jesus, “Gipu ta kulang i panahod moy. Nu atoy mina i maski ballik a panahod moy, a kona ha kadakkal na bukai na mustasa, makaadya kam ha maski anya a rigrigat. Maski ipeta moy ha ide a amugod, ‘Umalis ka, ket hen ka dan ha ho,’ ket umalis hikuna. ²¹Ngem ha kona he a dimonyo, awan moy maadya nu awan a permi i pagkararag moy a pabiyanan moy a magkan.”

Ipupto Manon ni Jesus Megipu ha Katay Na

²²Niyaen, idi naghén hidi ha Galileya, kinagi ni Jesus ha tolduwan na a hidi, “Mabikan dan i tiyempo a pagdakap di ha Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ket igiwat di ak ha kasenti ko a hidi. ²³Ket patayan di ak. Ngem ha mekatallu a pamalak, magbiyagak manon a maggipu ha katay.”

Idi natiman di ito, nagladingit unay i tolduwan na a hidi.

I Pangatad di Jesus ha Buwis para ha Templo

²⁴Niyaen, inumangay di Jesus ha Kapernaum. Pagdemat di, ket binumikan ha ni Pedro i esa a mahagpabuwis, para ha Templo na Dios. Kinagi na ha ni Pedro, “Anya, magbubuwis i maestro mo para ha Templo, onu awan?” ²⁵Ket tinabbeg ni Pedro, “Oni ah.”

Kalpasan na ito, pagdemat ni Pedro ha bilay, ket nagpalungo ni Jesus a magkagi. “Simon,” kon ni Jesus, “Anya i nakam mo? Anya i ugali na hari a hidi ha ide a lutak? Magpabuwis i hari ha annak na, onu sabali i pagalapan na ha korinat na?” ²⁶Tinabbeg ni Pedro, “I sabali a hidi i pagalapan na ha buwis.” Ket kinagi ni Jesus, “Isu, awan a masapul a magbuwis i annak na a hidi. Ket kona bila hito ha nikan ken Hama ko a Dios. ²⁷Ngem maski nu kona hito, malaka la a magbuwis kita, penu awan hidi magingal ha nikitam. Isu, umangay ka dan ha diget, a magbanwit ka. Ket ha palungo a padut a maalap mo, pagangakan mo i labi na, ket maeriyokan mo tihay i korinat a pagbuwis ta. Alapan mo iday, ket hen mo a bayadan i buwis ta.”

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Katangkayan a Tolay

18 ¹Idi tiyempo hito, inumangay ha ni Jesus i tolduwan na, a sinalodsod di, “Ha Paghariyan na Dios, heya ha nikami i katangkayan?” ²Inayagan ni Jesus i esa a annak, a pinatakag na ha saguppang di. ³Sana, kinagi ha nidi, “Entan moy i annak aye. Awan hikuna magnakam nu panyan na a magpatangkay ha baggi na. Isu, nanakaman moy mina ide a ipeta ko ha nikam, a nu awan kam magbabawi ha kinapangas moy, a magbalin a kona ha ide a annak, awan kam makasaddap ha Paghariyan na Dios. ⁴Ha maski nu heya

a magpadibbi ha baggi na, a magbalin a kona ha annak aye, hikuna i katangkayan a tolay ha Paghariyan na Dios. ⁵Ket maski nu heya a magrespitar ha mapadibbi a tolduwan ko, a kona ha annak aye, mebilang a respitaran na ak bila. ⁶Ngem maski nu heya a magpasina ha madibbi a tolduwan ko ha pagitoldu na Dios, maparusaan hikuna. Mas mappiya ha nikuna nu megakad i dakkal a pogedu ha tangad na, ket metogbak hikuna ha diget. Ta marigat unay i parusa na Dios ha tolay a kona hay. ⁷Sayang agay ha totolay ha lutak aye. Ta makpal i pakasulisogan di, ket awan di malisiyan. Ngem dakkakal i parusa ha maski nu heya a magsolisog ha kakalan na a tolay.

⁸“Niyaen, nu atoy i maski kona ha kamat onu tikad mo i mangiturong ha nikaw ha liwaliwat, katolan mo mina. Ta mas mappiya nu lompas la i kamat onu tikad mo, basta maghen ka ha Dios ha magnanayon. Basta awan ka sumadap ha impyerno, a kekkamat ka ken kettikad ka a duwa ken marigatan ka hay ha gangatan a awan umaddap. ⁹Ket kona bila hito ha mata mo. Nu atoy mina i kona ha mata mo, ket iturong na ka ha liwaliwat, suatan mo dan. Ta mas mappiya a bulding ka a maghen ha Dios ha magnanayon, ngem atoy i duwa a mata mo, ket metogbak ka ha impyerno.”

I Pangareg Megipu ha Napukaw a Karnero

¹⁰“Niyaen, ha dagende a madibbi a tolduwan ko, a kona ha annak, magingat kam mina a awan moy hidi pasanikiyan. Ta ipeta ko ha nikam a madaponan hidi gipu ha anganghel na Dios a kanayon a makasaguppang ha nikuna. ¹¹[Pati hikan a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ta inumangayak he penu isalakan ko i totolay a sinumina dan ha Dios.]

¹²“Anya ha nakam moy? Maganya i esa a tolay, nu atoy i esa gasut a karnero, ket lompas i esa ha nidi? Itirak na idagenday a siyam a pulo ket siyam ha pahagdaponan na ha nidi, ket umangay hikuna a mageriyok ha esa a linompas. ¹³Ket ipeta ko ha nikam, a nu maeriyokan na, magragsak hikuna. Ket dakkakal i ragsak na ha iday a esa a naeriyokan na, ngem ha ngamin a karnero na a awan linompas. ¹⁴Ket kona bila hito ha Nama moy a Dios. Madiyan na a mapukaw i maski esa ha dagende a madibbi a tolay, a awan mina ha sumina ha nikuna.”

Nu Atoy i Kabsat Tam a Makaliwat

¹⁵“Nu makaliwat ha nikaw i kabsat mo, umangay ka mina ha nikuna, a makiuhon kam a duduwa. Ket ipakatandi mo ha nikuna i liwat na. Nu temanan na i kakkagi mo, napasoli manon i pagkakabsat moy. ¹⁶Ngem nu madiyan naka temanan, alapan mo i esa onu duwa a makiuseg ha nikaw, ket sumoli kamon. Ta sistiguwan di mina i ngamin a pakiuhon

moy. ¹⁷Ket nu madiyan na hidi temanan, ipakatandi mo ha kakabsat moy ha kapilya. Nu madiyan na a temanan i kakabsat moy ha kapilya, ibilang mo dan hikuna a kona ha esa a bakkan a manahod, a sinumina dan ha Dios. ¹⁸Ket tahod ide a ipeta ko ha nikam, a gipu ha pakiusegan moy ha Dios, mabalin moy a ikemot ha kapilya moy, ket kona bi ha Dios i mangikemot. Onu atoy i palobusan moy ha kapilya, ket kona bi ha Dios i mangpalobus. Kona hito i turay moy a maggipu ha Dios. ¹⁹Ket ipeta ko manon ha nikam, a atoy i turay moy a maggipu ha Dios. Ket basta magisesa kam ha pagkararag moy, tungpalan Nama ko a Dios i agedan moy, maski nu duwa kam la a magkararag. ²⁰Gipu ta maski nu duwa onu tallu i makipisan gipu ha panahod di ha nikan, ket atoyak bila ha nidi.”

I Pangareg megipu ha Tolay a Awan Mamakawan ha Agum na

²¹Niyaen, binumikan ni Pedro ha ni Jesus, ket sinalodsod na, “Apo, maminhangan a masapul a pakawanan ko i agum ko a makangliwat ha nikan? Maski mamimpitu?” ²²Ket kinagi ni Jesus, “Awan la a mamimpitu. Basta pakawanan mo hikuna. Ket kabeng mon nu hangan a beses. Maski hanggan awan.

²³“Isu i pangareg ko aye, ket mekalan i paghariyan na Dios ha esa a hari a kayat na i makikuwenta ha tagabu na a hidi. ²⁴Idi pakikuwenta na, neyangay ha nikuna i esa a tagabu a nakagahut ha balle na rinibribu a pisos. ²⁵Ngem awan ha umanay a pagbayad na. Isu, inbon na hari a melako ide a tagabu na, pati i kabanga na, annak na ken ngamin a kukuwa na, penu makabayad hikuna ha gahut na. ²⁶Niyaen, nagparentumeng i tagabu ha saguppang na happo na, ket nagpakagbi. ‘Apo, pasensiyaanak mo bi ha ballik la a tiyempo, ket bayadan ko i ngamin a gahut ko ha nikaw,’ kon na tagabu. ²⁷Ket kinagbiyan hikuna na happo na a hari. Ket pinakawan na i gahut na, sana, pinalakad ide a tagabu.

²⁸“Ngem niyaen, linumapos ide a tagabu. Ket naenta na i esa a agum na a nakagahut ha nikuna ha esa gasut a pisos. Ket dakapan na hikuna, ket binikkal na, a kinagi na, ‘Nay ka, magbayad ka dan ha gahut mo ha nikan.’ ²⁹Ket nagparentumeng i nakagahut, ket nagpakagbi. ‘Pasensiyaanak mo bi ha ballik a tiyempo, ket bayadan taka,’ kon na nakagahut. ³⁰Ngem madiyan na temanan i agum na. Imbes na, intugan na hikuna, a pinebalud na, hanggan ha mabayadan na mina i gahut na.

³¹“Niyaen, naenta na ito na kakalan na a hidi a tagabu. Ket nagsaket i nakam di, gipu ta awan ha kagbi ni tagabu ha agum na. Isu, inumangay hidi ha hari, ket inpakatandi di i ngamin a nagimet. ³²Ket pinaayagan ni hari ni tagabu, a inpeta na, ‘Madukas ka a tagabu! Maski pinakawan ko dan i ngamin a gahut mo, gipu ta nagpakagbi ka ha nikan. ³³Ngem niyaen, awan ka ha kagbi ha agum mo! Kagbiyan mo mina hikuna a kon

na ha pinagkagbi ko ha nikaw!' kon na hari. ³⁴Ket gipu ha pagingal na hari, pinebalud na ni tagabu, penu maparusa, hanggan a mabayadan na i ngamin a gahut na."

³⁵"Niyaen," kagi ni Jesus, "kona bila hito i gimetan Nama ko a Dios, nu awan moy pakawanan i kabsat moy a tahod."

I Pagitoldu ni Jesus megipu ha Pinagsina na Magkabanga

19 ¹Niyaen, idi kobos ni Jesus a magitoldu, linakadan na i probinsiya a Galileya, ket inumangay ha Judeya, ha dibelew na Karayan Jordan. ²Ket atoy bila i makpal a tolay a tinumagubet ha nikuna. Ket pinahusay na hidi.

³Niyaen, inumangay ha nikuna i kappal a Pariseyo, penu silowan di mina gipu ha salodsod di. Isu a sinalodsod di, "Anya? Ipalobus wade na Linteg a isina na lallaki i kabanga na, maski nu anya i gipu na?" ⁴Tinabbeg ni Jesus, "Awan moy dod nabasa ide a paset na Libro na Dios? 'Idi pinarsuwa na Dios i lutak, ginimet na i lallaki ken babbey, a magkabanga mina hidi.' ⁵Ket kinagi na Dios, 'Ide i gipu na a lakadan na lallaki i daddakkal na, penu makiagum ha kabanga na, ket magbalin hidi a esesa' kon na Dios. ⁶Isu," kagi ni Jesus, "awan hidi a duwa, nu awan a esa dan hidi. Niyaen, gipu ta pinagesa na hidi na Dios, madi nu pagsinaan na hidi na tolay," kon ni Jesus.

⁷Ngem sinalodsod paman na Pariseyo a hidi, "Oni, ngem apay a inbon ni Moyses a meyatad na lallaki ha kabanga i kasuratan na pinagsina di, sana, mapalakad i kabanga na?" ⁸Ket kinagi ni Jesus ha nidi, "Gipu ha kinaigat na buntok moy. Gipu ta madiyan moy a magteman. Isu i gipu na a inpalobus ni Moyses a isina moy i kabanga moy. Ngem awan a kona hito idi naparsuwa i lutak. ⁹Niyaen, nanakaman moy mina ide, a ha maski nu heya a lallaki a mangisina ha kabanga na, sa, mangabanga ha sabali, maski awan nangilallaki i kabanga na heya, makaliwat hikuna ha saguppang na Dios. Ket kona nu nangibabbey dan hikuna."

¹⁰Kinagi na tolduwan na a hidi, "Nu kona hay i kasasaad na magkabanga, mas mappiya a awan ha mangabanga." ¹¹Ngem tinabbeg ni Jesus, "Awan ha makatongpal ha ide nu awan la hidi a pagbalinan na Dios. ¹²Ha kappal a lallaki, awan hidi makakabanga, gipu ta kurang la i kinalallaki di idi neenak hidi. Ha kappal, awan hidi makakabanga, gipu ta nakapon hidi. Ngem ha kappal, madiyan di a magkabanga, penu makatulos hidi ha pinagserbe di ha Dios, a awan mina ha magtappag ha pinagserbe di.

"Niyaen, ha maski nu heya a mannakabalin a magserbi ha Dios ha kona ihe, magserbi mina hikuna."

I Kagbi ni Jesus ha Annak a Hidi

¹³Idi esa a pamalak, atoy i kappal a nangiyangay ha annak di ha ni Jesus, penu itupu na i kamat na ken ikararagan na hidi. Ngem idi netan

na agagum ni Jesus, binahang di hidi a nangiyangay ha annak. ¹⁴Ngem kinagi ni Jesus, “Palobusan moy a umangay i annak a hidi ha nikan. Awan moy hidi salenan. Ta kona ha dende a annak i magpasakop a hidi ha Dios a paghariyan na.” ¹⁵Ket intupo na i kamat na ha nidi, sa linumakad.

I Nabaknang a Lallaki

¹⁶Niyaen, atoy esa a lallaki a inumangay ha ni Jesus, a kinagi na, “Maestro, anya mina i mappiya a gimetan ko, penu maghenak ha Dios ha magnanayon?” ¹⁷Ket kinagi ni Jesus, “Apay wade a hikan i salodsodan mo megipu ha mappiya a paggimet? Atoy la isesa a mappiya. Awan ha mappiya nu awan la i Dios. Niyaen, nu kayat mo a maghen ha Dios ha magnanayon, tongpalan mo i Linteg na Dios.” ¹⁸Ket sinalodsod na lallaki, “Anya a linteg?” Ket kinagi ni Jesus, “Awan ka magbuno, awan ka mangibabbey, awan ka magtakaw, awan ka magsileng onu magswitik. ¹⁹Ket deyawan mo i hama ken hena mo. Ket ayatan mo i kakalan mo a tolay a kona ha pinagayat mo ha baggi mo. Idagende i bon na Dios ha nikaw,” kon ni Jesus.

²⁰Ket kinagi na lallaki, “Maestro, tinongpal ko dan i ngamin a dagenday. Isu, anya pala i masapul ko?” kon na.

²¹Ket kinagi ni Jesus, “Nu kayat mo a awan ha pagkurangan mo, hen mo ilako i ngamin a aruwatan mo. Ket iyatad mo ha napobre a hidi i naglakwan mo. Ket umuseg ka dan ha nikan. Nu gimetan mo ide, atoy i kinabaknang mo ha Dios, a alapan mo nokkan.”

²²Ngem idi nateman na ito na lallaki, naladingit hikuna, ket linumakad a silaladingit. Ta nabaknang hikuna unay.

²³Ket kinagi ni Jesus ha tolduwan na a hidi, “Ipeta ko ha nikam, a marigat a sumadap i mabaknang ha paghariyan na Dios. ²⁴Ipeta ko paman ha nikam, a mas malaka a meturok i makadakklan ha abot na dagum, ngem makasaddap i mabaknang ha paghariyan na Dios.”

²⁵Nalaktat unay i tolduwan na a hidi, idi nateman di ito. Isu, sinalodsod di, “Nu kon na hito, heya i mesalakan nokkan? Pulos wade a awan ha mehusto a maghen ha Dios ha magnanayon!” kon di. ²⁶Ket inaamatan na hidi ni Jesus, a kinagi na, “Tamos. Awan a makesalakan i tolay ha baggi na. Ngem maski nu anya a awan a mabalin ha tolay, mabalin paman ha Dios. Ta magimet na Dios i maski nu anya.”

²⁷Ket kinagi ni Pedro, “Apo, atoy kami ihe, ket intirak mi i ngamin a kukwa mi, penu umuseg kami ha nikaw. Anya wade i gungguna mi?”

²⁸Kinagi ni Jesus ha nidi, “Tahod ide a ipeta ko ha nikam, a pabiguwan na Dios nokkan ide a lutak. Ket nokkan, magetnodak ha inaamakan a pagetnodan ha Paghariyan ko. Maski hikam a umuseg ha nikan, makipagetnod kam bila, a mangituray kam ha ngamin a Judyo a apapo

na esapulo ket duwa a annak ni Israel. ²⁹Ket ha maski nu heya a magayat ha nikan ha dakdakkal ngem ha ngamin a kukwa na, magbiyag hikuna ha Dios ha magnanayon. Ket nu intirak na i bilay na, i patakka onu hama ken hena na, onu annak na, onu lutak na, penu umusoseg ha nikan, tahod a atdinan hikuna na Dios ha makpal a gungguna, a nasursurok. Ket magbiyag hikuna ha Dios ha magnanayon. ³⁰Ngem ha makpal a matangkay niyaen, mapadibbi hidi nokkan. Ket ha makpal a madibbi niyaen, hidi man i patangkayan na Dios nokkan.” Ito i inkari ni Jesus ha agagum na.

I Pangareg Megipu ha Gungguna na Dios

20 ¹Niyaen, kinagi ni Jesus, “Ta mearig i paghariyan na Dios ha esa a makintalon a magpatarabaho ha tarabahador a hidi. Idi nasapa, linumapos hikuna a mageriyok ha tangdanan na a magtarabaho ha talon na. ²Nakitulag hikuna ha tangdanan na a hidi, ket mamisu i tangdan di ha magmalmalem. Sana, pinaangay hidi ha talon na.

³“Idi alas nuwebe, inumangay hikuna ha tiyendaan, ket naenta na i kappal a atoy hay, ta awan hidi ha tarabaho. ⁴Kinagi na, ‘Magtarabaho kam bila ha talon ko, ket tangdanan takam nokkan ha mekusto a tangdan moy.’ Ket inumangay hidi a nagtarabaho.

⁵“Nagkalan i ginimet na idi alas dose ken alas tres. Linumapos hikuna a nagpatarabaho. ⁶Idi dandani dan a alas singko, linumapos hikuna manon, ket naenta na i kappal a awan ha tarabaho. Ket kinagi na ha nidi, ‘Apay a dadailan moy i tiyempo moy a magmalmalem?’ ⁷Kinagi di, ‘Awan kami ha tarabaho.’ Isu, kinagi na makintalon, ‘Hen kam bila a magtarabaho ha talon ko,’ kon na.

⁸“Niyaen, idi apon dan, kinagi na makintalon ha porman, ‘Nay, ayagan mo i tarabahador a hidi, ket tangdanan mo hidi. Ket irugi mo ha nagdilokod a sumadap.’ ⁹Isu, natangdanan i tarabahador a hidi, nangrugi ha nidi a sinumadap idi alas singko. Ket natangdanan hidi ha mamisu. ¹⁰Ket dinumemat i tarabahador a hidi a nagpalungo, ket kagin di a tangdanan na hidi ha dakdakkal, ta dakdakkal i tarabaho di. Ngem mamisu bila i tangdan di. ¹¹Idi ginumiwat hidi ha tangdan di, nagreklamo hidi ha makintalon. ¹²Kinagi di, ‘Esa la a oras i pinagtarabaho na dagende a nagdilokod. Ngem anya ha nikami? Nagattam kami ha pasi na singgit a nagmalmalem. Apay a magkalan la i tangdan mi?’ ¹³Ket kinagi na makintalon ha esa ha nidi, ‘Ilay ko, awan taka dinaya. Nagtulag kitam a mamisu i magmalmalem. ¹⁴Isu, alapan mo dan i tangdan mo, ket lumakad ka. Kayat ko a ikalan i tangdan mo ha intangdan ko ha nagdilokod a hidi. ¹⁵Ta ide i kalintegan ko, a manggasto ha kuwarto ko gipu ha pagayatan ko a mismo. Anya? Umapal ka wade gipu ta sibubuslon i pagiyatad ko?’ kon na makintalon.

¹⁶“Isu,” intulos ni Jesus, “mearig ito ha paghariyan na Dios. Ta magkalan man i panggunguna na Dios ha tototalay a nasakop na. Ket maski ha madibbi a hidi a sumadap ha dilokod, magkalan i gungguna di a kona ha nagpalungo. Ket ha nidi a nagpalungo, ket magpatangkay ha baggi di, mapadibbiyan hidi, ta magkalan man i gungguna di.”

I Nekatallu a Pugto ni Jesus Megipu ha Katay na

¹⁷Niyaen, idi paglakad di Jesus ha Jerusalem, inyadiyo na i esa pulo ket duwa a tolduwan na, ket kinagi na ha nidi, ¹⁸“Temananak moy bi. Umangay kitam niyaen ha Jerusalem. Ket nu dumitang kitam, megiwat i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay ha matangkay a hidi a padi ken maestro a hidi na linteg. Ket hukoman di ak a mapapatay. ¹⁹Sadi ak, igiwat ha gangannaet a hidi abakan a Judyo. Ket kayagan di ak, ken sabdan di ak, ken pelansa di ak ha kudos. Ket kobosan na tallu a pamalak, magbiyagak manon.”

I Pagaged na Hena di Santiyago ken Juan

²⁰Idi kinagi na ito ni Jesus, binumikan i kabanga ni Sebedeyo, ket intugan na i annak na a duwa. Nagparentumeng hikuna ha saguppang na a magaged ha nikuna. ²¹Kinagi ni Jesus, “Anya i kayat mo?” Ket kinagi na bakas, “Apo, nokkan nu maghari ka, ket magetnod ka ha kahariyan mo, ipalobus mo bi a makipaghari ha nikaw idagende a duwa a annak ko. Maski umetnod i esa ha kanawan mo ken esa ha kanigid mo.” ²²Ngem tinabbeg ni Jesus, “Awan moy makatandiyon i agedan moy. Anya, kaya moy a attaman i rigrigat a attaman ko nokkan?” Ket tinabbeg di Santiyago, “Oni. Kaya mi dan.” ²³Ket kinagi ni Jesus, “Tahod a marigatan kam nokkan, a kona ha nikan. Ngem bakkan a hikan i mangpili ha agum ko a maghari onu makikaetnod ha nikan. Ta Hama ko la i makatandi ha iday. Hikuna i naggayak ha pagtuturay ha paghariyan ko.”

²⁴Niyaen, idi nabaheta na sangapulo a agagum di, nakaingal hidi ha magkabsat aye, gipu ha inaged di. ²⁵Isu, inayagan ni Jesus idagende a sangapulo ket duwa. Ket kinagi na, “Katandiyon moy i ugali na magtuturay ha ide a lutak. Ket madaggi i pangibonan di ha tototalay, a turayan di. ²⁶Ngem masapul a awan a kona hito ha nikam. Ta maski nu heya a magturay mina ha nikam, masapul a magpadibbi hikuna ha baggi na, a magserbe ha nikam. ²⁷Oni ah. Ta maski nu heya a maging matangkay mina ha nikam, masapul na a padibbiyan i baggi na a magbalin a kona ha tagabu moy a magdaggap ha nikam. ²⁸Ta kona bila hito ha nikan a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Awanak inumangay penu padaggapanak ha tototalay, nu awan penu daggapan ko hidi. Ket ide i gipu na a iyatad ko i biyag ko a pangsaka ha makpal a tolay.”

Pahusayan ni Jesus i Duwa a Bulsak

²⁹Idi linumapos di Jesus ha ili a Jeriko, tinumagubet i kakpalaan a tolay. ³⁰Niyaen, atoy bila i duwa a bulsak a nakaetnod ha hikeg na karsada. Idi

nabaheta di a tumataleb ni Jesus, nagayag hidi, “Apo ni Dabid, kagbiyan mo kami!” ³¹Ngem binahang na hidi na karpalan, ket sinaway di hidi a awan mina hidi magkagi. Ngem impigsa di bulsak i pagayag di, “Happo, apo ni Dabid, kagbiyan mo kami!” ³²Ket tinumaran ni Jesus, a nagayag ha nidi, a sinalodsod na, “Anya i kayat mo a gimetan ko ha nikam?” ³³Ket kinagi di bulsak, “Apo, kayat mi manon a makaenta.” ³⁴Kinagbiyan hidi ni Jesus, ket kinamhet na i mata di. Ket dagus a nakahusay hidi a makaenta manon. Ket inumunod hidi ha ni Jesus.

I Pagdemat di Jesus ha Jerusalem

21 ¹Idi bumibikan di Jesus ha ili a Jerusalem, dinumemat hidi ha Betpeg, a mabikan ha amugod na Olibet. Ket pinaangay ni Jesus i duwa a tolduwan na, ²a kinagi na ha nidi, “Umangay kam ha baryo ha kalipat aye. Ket atoy ha ruwangan na i kabayo ken urbon na. Lakbisan moy bi hidi, a iyangay moy ha nikan. ³Nu atoy i magsalodsod, ipeta mos, a ‘Kasor ni Apo ide, ket ipasoli na a dagus,’ kon moy ah.”

⁴Niyaen, nagimet ito penu matungpal i kinagi na minahagpugto idi, ⁵a “Ipeta mo ha totolay ha Jerusalem,” kagi na Dios, “Entan moy. Dumemat ha nikam i hari moy. Maanus hikuna ken masaniki. Nagpadibbi hikuna ha baggi na a magsakay ha urbon na kabayo,” kon na Dios.

⁶Isu, inumangay i tolduwan ni Jesus a ginimet di i nebon na. ⁷Ket linaged di i kabayo ken urbon na. Ket pinalayat di i tennon di. Ket nagsakay ni Jesus. ⁸Ket makpal a tolai i nangiyabak ha tennon di ha dilan. Ket atoy i kappal a nagkatol ha tengi-tengi na kayo, ket indatton di ha dilan. (Ta kona ihe i pangdeyaw di penu mepaenta di a matulok hidi ha hari.) ⁹Ket nagdeydeyaw i karpalan a nagpalungo ha ni Jesus ken hidi a inumunod, a kinagi di, “Deyawan tam i apo ni Dabid! Deyawan tam i Hari a pinaangay na Dios! Deyawan tam i Dios a katangkayan!”

¹⁰Niyaen, kassaddap ni Jesus ha Jerusalem. Ket nariribuk i ngamin a tolai. “Heya wade hikuna?” sinalodsod di. ¹¹Ket makpal i nagtabbeg a, “Hikuna ni Jesus, i mahagpugto a taga-Nasaret, Galileya.”

Dalusan ni Jesus i Templo

¹²Niyaen, sinumadap ni Jesus ha Templo. Ket binugew na i mahaglako a hidi ken naggatang a hidi ha disalad na Templo. Ket binaliktad na idagenday a lamesaan na mahagsulet ha korinat. Ket kona bila hito ha dagenday a pagetnodan na maglako ha kalapati a hidi. ¹³Kinagi na ha nidi, “Ide i nesurat ha Libro na Dios, ‘I bilay ko aye i bilay a pagkararagan,’ kon na Dios. Ngem pinagbalin moy dan a paghenan na mahagtakaw,” kon ni Jesus.

¹⁴Niyaen, inumangay i bulsak ken pilay a hidi ha ni Jesus ha Templo. Ket pinahusay na hidi. ¹⁵Ngem nakaingal i matangkay a hidi a padi ken

maestro a hidi na Linteg idi naenta di i nakaddatan a gimigimet na. Ket naenta di i annak a hidi ha Templo a nagdeydeyaw ha, “Madyeyyaw i apo ni Hari Dabid,” kagi di. ¹⁶Isu, nagreklamo i papadi ken maestro a hidi na Linteg, a kinagi di ha ni Jesus, “Sanegan mo i kakkagi na dagende a annak! Nakaliwat dan hidi!” Ket kinagi ni Jesus, “Masaneg ko hidi. Apay? Awan moy dod nabasa i nesurat ha Libro na Dios? Ta nesurat dan, a ‘Tinolduwan na Dios i annak a hidi, penu deyawan di ha inaamakan.’” ¹⁷Kinagi ito ni Jesus, sana, linakadan hidi, a inumangay hikuna ha ili a Betaniya, a pagkilapan na.

I Kayo a Igos a Awan Magbunga

¹⁸Idi kaugman na, nagsoli di Jesus ha Jerusalem. Ket magiyalap hikuna. ¹⁹Ket naenta na i esa a kayo a igos ha hikeg na dilan. Ket inumangay hikuna a mangenta nu atoy bunga na, ta magbunga mina i igos, basta atoy dan i dodon na. Ngem idi pagsangpit na, pasig la dodon i naeriyokan na. Ket kinagi na, “Nangrugi ha yenan, awan ka manon magbunga!” Ket dagus a nalannas iday a kayo.

²⁰Idi naenta na tolduwan na a hidi, nalaktat hidi, a sinalodsod di, “Panyan na? Minalannas a dagus iday a kayo!” ²¹Ket kinagi ni Jesus, “Nanakaman moy ide a ipeta ko ha nikam. Basta manahod kam ha Dios, ken awan magduwaduwa i nakam moy, ket magimet moy bila i ginimet ko ha ide a kayo. Ket awan la ide nu awan a maadya moy i maski nu anya a rigrigat a magsalen ha nikam. ²²Ket maski nu anya a agedan moy ha Dios, magiwat moy, basta manahod kam ha nikan.”

I Salodsod Megipu ha Turay ni Jesus

²³Niyaen, sumadap manon ni Jesus ha Templo. Ket idi nagitoldu manon hikuna, inumangay i matangkay a papadi ken panglakayan a hidi na Judyo. Kinagi di, “Any a kalintegan mo a manggimet ha dagende a bagbagay? Heya i nangiyatad ha nikaw ha turay a kona he?” ²⁴Ket tinabbeg ni Jesus, “Ha palungo, palobusanak moy bi a magsalodsod ha nikam. Nu matabbeganak moy, ipeta ko bila ha nikam nu hey a nangiyatad ha turay ko a maggimet ha dagende. ²⁵Niyaen, ipeta moy bi nu hadya i nagipuhan na turay ni Juan a minahagbinyag. Anya ha nakam moy? Nagipu ha Dios, onu nagipu ha sabali la a tolay?” kon ni Jesus.

Ket naginuhon hidi nu anya mina i tabbeg di. “Nu ipeta tam a nagipu ha Dios i turay ni Juan, metabbeg ni Jesus, ‘Apay dod, awan kam nanahod ha ni Juan?’ ²⁶Ngem delikadu nu ipeta tam a nagipu ha sabali la a tolay, ta manahod i kakkalan a hidi ha ni Juan. Tahodan di a hikuna i mahagpugto a naggipu ha Apo Dios.” ²⁷Isu a tinabbeg di ha ni Jesus, “Awan mi katandi.” Ket kinagi ni Jesus, “Gipu ta awanak moy

tinabbegan, awan takam bila tabbegan nu anya i turay ko a maggimet ha dagende a bagay.”

I Pangarig Megipu ha Duwa a Annak

²⁸Ket kinagi ni Jesus ha Judyo a hidi, “Anya i nakam moy ha ide? Atoy esa a lakay ken duwa a annak na a lallaki. Ket inumangay i lakay ha palungo a annak na, ket kinagi na, ‘Annak ko, hen ka dan a magtarabaho ha talon ko.’ ²⁹Tinabbeg na annak na, ‘Madiyan ko.’ Ngem kobosan na, nagbabawi hikuna, ket inumangay a nagtarabaho. ³⁰Niyaen, inumangay i lakay ha boridik, ket binonan na a kona ha inbon na ha hekka na. Intabbeg na boridik, a ‘Oni, Apo. Hikan i umangay!’ Ngem awan hikuna inumangay.

³¹“Niyaen,” kagi ni Jesus, “magsalodsodak ha nikam. Ha dende a duwa, heya i nangtongpal ha pagayatan nama di?” Ket tinabbeg na Judyo a hidi, “I palungo a annak.” Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Tamos. Ket niyaen, ipeta ko a awan kam mabikan ha paghariyan na Dios. Ket awan kam makasaddap ha paghariyan na. Imbes na, mas mabikan i madibbi a tototalay, a kona ha mahagpabuwis a hidi, onu pampam a hidi. ³²Ta inumangay ha nikam ni Juan a nangitoldu ha nalinteg a ugali. Ngem awan moy hikuna tinahodan, maski nanahod dan idagende a mahagpabuwis ken pampam a hidi. Ket naenta moy i pinagbabawi di. Ngem awan kam nanahod ha pinagitoldu ni Juan. Ket awan kam nagbabawi.”

I Pangareg ni Jesus megipu ha Annak na Makinlutak

³³Ket tinumulos ni Jesus a magestoriya ha nidi. “Temanan moy i esa pala a pangareg,” kagi na. “Nikuna, atoy i esa a lakay, ket minulaan na i lutak na ha unas. Sana, inaladan i kaunasan na, ket ginimet na i pagpespesan ha unas. Ket pinatakng na i torre a paghenan na guwardya a hidi. Kobosan na, inpaabang na i kaunasan ha makitalon a hidi. Sa hikuna, linumakad ha sabali a bayan.

³⁴“Niyaen, pagdemat na tiyempo na pagkatol ha unas, ket pinaangay na i kappal a tagabu na a mangalap mina ha bunong na. ³⁵Ngem ha makitalon a hidi, dinakap di i tagtagabu na. Ket dinanog di i esa, ket binuno di i mekaduwa, ket binisag di i mekatallu. ³⁶Ha ni Lakay, pinaangay na manon i sabali a tagtagabu na a makpal paman ngem idi palungo. Ngem kona bila hito i ginimet na makitalon a hidi ha tagtagabu na. ³⁷Kobosan na ngamin, pinaangay ni Lakay i bukod na a annak. Kinagi na ha nakam na, ‘Siguradowak a respitaran di i annak ko!’ ³⁸Ngem idi naenta na makitalon a hidi, naginuhon hidi, ‘Ide dan i magtawid ha lutak ni Lakay! Patayan tam mina hikuna, penu hikitam mina i magtawid ha lutak na aye,’ ³⁹Ket dinakap di, ket inlapos di hikuna ha kaunasan, sadi, pinatay.

40 “Niyaen,” kagi ni Jesus, “anya ha nakam moy? Nu dumemat i lakay a makinlutak, anya i gimetan na ha makitalon a hidi?” 41 Ket tinabbeg na Judyo a hidi, “Siyempre! Patayan na i makitalon a hidi. Naranggas hidi! Ket ipaabang na i kaunasan na ha sabali a makitalon a mangiyatad ha nikuna ha bunong na.” 42 Ket kinagi ni Jesus, “Tahod i kinagi moy. Ngem awan moy wade nabasa ide a nesurat ha Libro na Dios?

‘Nagayak i esa a inaamakan a pugedu, para ha bilay. Ngem madiyan na a usaran na tarabahador a hidi. Ngem maski nu kona hito, medatton paman ide a pugedu ha suli na bilay a pangadigi ha ngamin a bilay. Ide i ginimet na Dios, ket mappiya unay ide ha nikitam.’

43 “Niyaen,” intulos ni Jesus, “isu a ipeta ko a palakadan na kam na Dios ha paghariyan na, ket sakopan na i sabali a hidi a umusoseg ha nikuna. 44 Ket ha maski nu heya a magsenti ha ide a pogedu, matangpod hidi nokkan. Ket ha nidi a magpabiyon ha ide a pogedu, hidi i hamsitan na pogedu aye, ket meyappah hidi nokkan ha pahas.” Ide i pangikalan ni Jesus ha maski nu heya a awan a manahod ha nikuna.

45 Idi nasaneg ito na matangkay a papadi ken Pariseyo a hidi, nakatandiyon di a hidi man i nagkagiyon ni Jesus ha dagende a pangaregan na. 46 Ngem idi padasan di hikuna padakapan, nanteng hidi ha kakkalan hay a tolay. Ta inbilang na totolay ni Jesus a tahod a mahagpugto a naggipu ha Dios.

I Pangareg Megipu ha Pagbodaan

22 1 Nagestoriya manon ni Jesus ha esa a pangareg. Kinagi na, 2 “Mearig i Paghariyan na Dios ha esa a hari a nagpasilebra gipu ha pinagkasar na annak na a lallaki. 3 Ket pinaangay na i tagtagabu na a mangayag ha nidi a naawis na. Ngem madiyan di a umangay.

4 “Isu a pinaangay na i sabali a tagtagabu na. Ket kinagi na, ‘Ipeta moy ha nidi a naawis a nesagana dan i pagsilebra ko. Naparti dan idende a makadakklan ken idende a urbon a napatabi. Ket nesagana i ngamin a kasapulan. Isu, umangay kam ha yenan ha pagbodaan aye.’ 5 Ngem awan nanahod i naawis a hidi. Imbes na, tinumulos hidi ha paggimi-gimet di. Inumangay i esa ha talon na. Ket inumangay i sabali ha negosio na. 6 Ket ha kappal a hidi, dinakap di i tagtagabu na hari, a pinarparigat di hidi, sadi pinatay.

7 “Niyaen, nagingal ni Hari. Ket pinaangay na i sundalu na a hidi. Ket pinatay di i nangpapatay a hidi, sadi pinatutod i ili di. 8 Kobosan na, inayagan ni Hari i tagtagabu na, ket kinagi na, ‘Nesagana dan i pagsilebra, ngem awan a mekari idenday a inawis ko. 9 Isu, niyaen, umangay kam ha kalkalsada, ket awisan moy i ngamin a maenta moy, a makipagsilebra mina hidi ha pagbodaan aye.’

¹⁰“Ket inumangay i tagtagabu na hari. Ket inawis di i ngamin a naeriyokan di, maski nu madukas hidi onu mappiya. Ket gipu ta kona hito, pinutat di i pagbodaan ha makisilebra a hidi.

¹¹“Niyaen, pagsaddap ni Hari penu maenta na i makisilebra a hidi. Ket naenta na i esa a lallaki a awan ha badu a pakipagboda. ¹²Ket kinagi ni Hari ha nikuna, ‘Agay! Iyatad ko i badu a pakipagboda ha ngamin a makisilebra. Apay a sinumadap ka he a awan ka ha badu a pakipagboda?’ kon na hari. Ngem nagulimek la i lallaki. ¹³Sa, kinagi na Hari ha tagtagabu na, ‘Gakadan moy i kamat na ken tikad na, ket itogbak moy ha kadihaman ha lapos. Ha kadihaman ihay i pagsangetan ken pagrarangsitan na totolay gipu ha rigrigat di,’ kon na Hari.” ¹⁴Ket kinagi ni Jesus, “Niyaen, makatandiyon moy mina a makpal i totolay a maawisan ha Paghariyan na Dios, ngem ballik la i totolay a piliyan na.”

I Salodsod Megipu ha Pinagbayad di ha Buwis

¹⁵Kobosan na, inumangay i Pariseyo a hidi, ket nagtutulag hidi nu panyan di a mapaliwat ha ni Jesus ha kagi na. ¹⁶Ket pinaangay di ha nikuna i toltolduwan di ken toltolduwan ni Herod, a nagkagi ha ni Jesus ha, “Maestro, katandiyon mi a tahod i pagitoldu mo. Ket katandi mi a magitoldu ka ha tahod megipu ha pagayatan na Dios. Ket katandi mi bila a awan ha idumduma mo a tolay, maski matangkay onu madibbi. ¹⁷Isu, ipeta mo bi nu anya ha nakam mo. Anya, makaliwat kitam ha Linteg tam, onu awan, nu magpaga kitam ha buwis ha Hari na Roma?”

¹⁸Ngem katandi ni Jesus a madukas i pangsurbar di. Isu, kinagi na, “Hikam a aginsisingpet. Apay a kayat moyak a surubaran? ¹⁹Ipaenta moy ha nikan i korinat a pagbuwis.” Ket inyangay di ha nikuna i kuwarto. ²⁰Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Ipeta moy nu heya i makinladawan ha ide a korinat, ken heya i nagen a nesurat ha he?” kon ni Jesus. ²¹“Iday i Hari na Roma,” kon di. Ket kinagi ni Jesus, “Isu, iyatad tam mina ha Hari na Roma idagende a kukuwa na, idagende a atoy ha rupa na ken nagen na. Ket iyatad tam mina ha Dios idagenday a kukuwa na Dios, idagenday a atoy i karuprupa na Dios, a kona ha ayat tam, ken nakam tam, ken pigsatam,” kon ni Jesus.

²²Niyaen, idi nasaneg di i tabbeg ni Jesus, nalaktat unay i Pariseyo a hidi. Ket linakadan di hikuna.

I Salodsod Megipu ha Pagbiyag na Manon na Natay

²³Niyaen, ha ide a pamalak, inumangay ha ni Jesus i kappal a Saduseyo. Ket kayat di bila a paliwatan ni Jesus ha kagi na. (Idagende a Saduseyo i esa a kalase na Judyo a awan manahod a magbiyag manon i tolay a natay dan.) ²⁴Sinalodsod di, “Maestro, insurat ni Moyses ide a linteg, a ‘Nu matay i lallaki a atoy kabanga na, ket awan pala ha annak,

masapul na wadi na a magkabanga ha ipag na a nabilu, penu magenak hikuna. Ket ibilang di mina i annak na aye ha annak na hekka na a minatay', kon ni Moyses.

²⁵“Niyaen, Maestro, atoy i pitu a lallaki idi a nagkakabsat ha lugar mi. Ket nangabanga i hekka, ngem minatay hikuna a awan ha annak. Isu, kinabanga na wadi na i ipag na a nabilu. ²⁶Ket minatay bila hikuna a awan ha annak. Ket kona bila hito ha nekatallu. Ket kona bila hito hanggan ha nekapitu. Minatay hidi ngamin a awan ha annak. ²⁷Ket ha dilokod, natay bila i babbey. ²⁸Niyaen, netoldu mo a makabiyag manon i tolay a natay, kon na kan. Isu, ide i salodsod mi ha nikaw. Nokkan, ha tiyempo na pinagbiyag manon na totolay, heya i makinkabanga ha ide a babbey? Ta nagkabanga hidi ngamin ha nikuna?”

²⁹Ngem tinabbeg ni Jesus, “Madi i nakam moy! Ta awan moy katandi i Libro na Dios, ket awan moy katandi i pinnakabalin na Dios. ³⁰Ta nokkan, nu magbiyag manon i natay a hidi, awan hidi mangabanga. Ta maghen hidi ha Dios ha magnanayon, a kona ha anghel a hidi, a awan hidi mangabanga. ³¹Apay a kagin moy a awan magbiyag manon i totolay? Nagpatahod dan ni Moyses a magbiyag manon i tolay. Ket nanakaman moy mina i pinasurat na Dios ha nikam. ³²Ta kinagi na Dios ha ni Moyses, ‘Hikan i deyawan ni Abraham, ken ni Isak, ken ni Hakob,’ kon na Dios. Ket gipu ha ide, makatandiyon tam a magbiyag manon hidi. Ta magdeydeyaw pala hidi, maski nu minatay dan. Ket awan ha magdeyaw ha Dios nu awan hidi a magbiyag. Isu, madi i nakam moy.” ³³Ket nalaktat i kakkapan a hidi, idi nateman di i pagitoldu ni Jesus.

I Mangina a Bon na Dios

³⁴Ngem ha Pariseyo a hidi, inumangay bila hidi ha ni Jesus, idi nabaheta di a nangabak ni Jesus ha Saduseyo a hidi. ³⁵Ket atoy ha nidi i esa a maestro na Linteg, a kayat na a mangsurubar ha ni Jesus. Isu, sinalodsod na, ³⁶“Maestro, anya wade i kanginaan a linteg ha Libro na Dios?” ³⁷Ket kinagi ni Jesus, “Ide i kanginaan a linteg, a ‘Masapul a ayatan mo i Happon mo a Dios ha ngamin a biyag mo, ken ngamin a paggimet mo, ken ngamin a nakam mo.’ ³⁸Ide i kanginaan a linteg. ³⁹Ket i nekaduwa a linteg i kakalan na. ‘Ayatan mo dan i agagum mo, a kona ha pinagayat mo ha baggi mo a mismo,’ kon na linteg. ⁴⁰Niyaen, awan ha linteg a mas mangina ngem ha dende a duwa. Nu umusoseg kam ha dende, natongpal moy i ngamin a linteg ni Moyses ken ngamin a pagitoldu na minahagpugto a hidi.”

I Salodsod megipu ha Cristu

⁴¹Niyaen, idi atoy pala di Pariseyo ha lebut na, nagsalodsod ni Jesus ha nidi, ⁴²a kinagi na, “Anyan i mepeta moy megipu ha Cristu a inkari na

Dios a paangayan na, a mangisalakan ha totolay? Ha nakam moy, heya i minappo na?” Ket tinabbeg na Pariseyo a hidi, “Maggipu hikuna ha kaputotan ni Hari Dabid.” ⁴³Sa, kinagi ni Jesus, “Nu tahod i kinagi moy, panyan na a pinanagenan ni Dabid i Cristu ha ‘Happo’ na. Ta nagpasurat i Espiritu na Dios ha ni Dabid ha

⁴⁴Kinagi na Apo Dios ha Happo ko, ‘Magetnod ka ha henan ko, a maghari kita hanggan pagparentumengan ko i kasenti mo a hidi ha saguppang mo,’ kon na Dios.

⁴⁵Isu, gipu ta ninagenan ni Dabid i Cristu ha ‘Happo’ na, madinnang dod a awan la a apo ni Dabid i Cristu nu awan bila a Happo na.” ⁴⁶Ito i kinagi ni Jesus ha Pariseyo a hidi. Ngem awan a pulos a netabbeg di ha ni Jesus. Ket mangrugi idi pamalak a hito, awan ha maketured a magsalodsod ha nikuna.

Pagkagiyen ni Jesus i Pariseyo a hidi ken Mamaestro na Linteg

23 ¹Niyaen, iniwadan ni Jesus ha kakpala a napagpisan ken tolduwan na a hidi. ²Kinagi na, “Atoy i kalinteg na mamaestro na Linteg ken Pariseyo a hidi a mangitoldu ha Linteg ni Moyses. ³Isu i gipu na a usigan moy mina i ngamin a pagitoldu di. Ngem awan moy mina ahegan i paggimet di, ta awan di gimetan i itoldu di. ⁴Inaynayon di i marigat a bobon ha linteg, ngem awan di hidi tulongan. Kona nu ibuwat di i dakkal a tawed ha sabali a tolay, ngem madiyan di hidi tulongan a magtawid. ⁵Nu gimetan di i mappiya, gimetan di ha saguppang na totolay, penu deyawan di hidi. Isu, padakkalan di i papeles a nagsuratan di ha kagi na Dios, ket ibadu di ha baggi di ken ibadbad di ito ha kidap di ken labunogen di. Ket itennon di i atakdug a tennon a pangpaenta ha kinappiya di. ⁶Magustowan di i katangkayan a pagetnodan ha piyesta ken paggimmongan di. ⁷Magustowan di a masalpakan hidi ha sentro na ili ken managenan ha ‘Maestro.’ ⁸Ngem bakkan mina ha nikam. Awan kam mina paayagan ha ‘Katangkayan a Maestro,’ gipu ta isesa la i Katangkayan a Maestro moy. Ket magkakabsat kam ngamin ha kakalan moy a manahod. ⁹Ket awan moy nagenan ha ‘Katangkayan a Hama’ i maski nu heya a tolay. Ta isesa i Katangkayan a Hama moy, a hikuna i Apo Dios. ¹⁰Ket awan kam panagenan ha ‘Matangkay a Happo.’ Ta isesa i Happo moy, a hikan a pinaangay na Dios, ket managenan ha ‘Cristu.’ ¹¹I katangkayan ha nikam, masapul a hikuna i magpatagabu ha baggi na a magdaggap ha nikam. ¹²I maski nu heya a magpatangkay ha baggi na ha yenan, mapasanikiyan hikuna nokkan. Ket i maski nu heya a magpadibbi ha baggi na, mapatangay hikuna nokkan.”

Bahangan ni Jesus i Maginsingpet a Hidi

¹³Intulos ni Jesus, a kinagi na, “Kagbi kam, hikam a mamaestro na Linteg ken hikam a Pariseyo. Maginsi-singpet kam! Pakilluwan moy i

kakkagi na Dios gipu ha pagitoldu moy ken paggimet moy. Ta madiyan moy a manahod, ket salenan moy i sabali a hidi a mayat a magpasakop ha paghariyan na Dios. ¹⁴Kagbi kam! Hikam a mamaestro na Linteg ken hikam a Pariseyo. Maginsi-singpet kam! Agewan moy i kukuwa na nabilu a hidi. Sakam, magkararag ha maalay, penu nakaman na tolay a mappiya kam. Ngem isu i gipu na a mas marigat i parusa moy nokkan. ¹⁵Kagbi kam! Hikam a mamaestro ha Linteg ken hikam a Pariseyo. Maginsisingpit kam! Arabesan moy i diget, ket abotan moy i madiyo a lugar, penu makaawis kam ha maski esa a tolduwan moy. Ngem maski nu atoy i matoldu moy, pagbalinan moy hikuna a mas madukas ngem ha baggi moy. Ket dakdakkal i parusa na ha impyerno, ta pinasakop na ha nikam.

¹⁶“Kagbi kam, hikam a bulsak a mangidilan ha totolay. Ta itoldu moy a nu pagsapata na esa a tolay i Templo, awan kan a masapul a tungpalan na i kari na. Ngem nu pagsapata na i balitok ha Templo, masapul kan a tungpalan na i kari na. ¹⁷Madi kam, hikam a bulsak a awan ha nakam moy! Anya i mas mangina? I balitok onu i Templo a mamagbalin ha balitok a nadosan? ¹⁸Ket itoldu moy a nu magsapata i esa a tolay ha pagdattonan, awan kan a masapul a tungpalan na i kari na. Ngem nu pagsapata na i datton ha pagdattonan, masapul kan a tungpalan na i kari na. ¹⁹Anyan a kinabulsak moy! Anya i mas mangina? I datton onu i pagdattonan a mamagbalin ha datton a nadosan? ²⁰Isu, nu magsapata i tolay ha pagdattonan ha Dios, isapata na i pagdattonan, pati ngamin a datton ha ontok na. ²¹Ket nu magsapata i esa a tolay ha Templo, magsapata hikuna ha Templo ken ha Dios a maghen ha Templo. ²²Ket nu magsapata i esa a tolay ha langit, a paghenan na Apo Dios, magsapata hikuna ha Dios a mismo a maghari ha langit.

²³“Kagbi kam, hikam a mamaestro na Linteg ken hikam a Pariseyo! Maginsi-singpet kam! Ta iyatad moy ha Dios i mekasangapulo na aruwatan moy, maski i rekrekado a mula moy. Ngem pabiyanan moy i mas mangina a bobon na Linteg, a kona ha paggimet ha malinteg, ken kagbi ken tahod. Tahod a iyatad moy mina i mekasangapulo ha Dios, ngem awan moy mina pabiyanan i mas mangina a bobon. ²⁴Tahod a nabulsak kam a mangidilan ha totolay! Ta tungpalan moy i balballik a bobon, ngem pabiyanan moy i mangina a bobon na Dios. Kona nu sagatan moy i lamok ha inoman moy, ngem itemlok moy i makadakklan!

²⁵“Kagbi kam! Hikam a mamaestro na Linteg ken hikam a Pariseyo. Ta maguges kam ha lapos na baso ken pinggan. Ket kona bila hito ha baggi moy, a mappiya i itsura na, ngem madukas i disalad na, gipu ta dayaan moy ken agewan moy i kakalan moy a tolay. ²⁶Bulsak kam a Pariseyo! Dalusan moy mina ha palungo i disalad na nakam moy, penu nadalus bila i itsura moy.

²⁷“Kagbi kam! Hikam a mamaestro na Linteg ken hikam a Pariseyo! Maginsi-singpet kam! Ta mekalan kam ha lablabbang a napapuraw, a inaamakan i lapos di. Ngem ha disalad, naputat hidi ha buyok ken tulang na natay. ²⁸Kona bila hito ha nikam! Ta maski nu mappiya i itsura moy, magpadukas kam ha pagnakam moy.

²⁹“Kagbi kam! Hikam a mamaestro na Linteg ken hikam a Pariseyo. Maginsi-singpet kam! Ta igimetan moy i minahagpugto a hidi ha inaamakan a lablabbang. Ket ipainamakan moy i lablabbang na nalinteg a hidi a tolay. ³⁰Ket kagi moy, a ‘Basta atoy kami mina idi tiyempo na minappo mi, ket awan kami inumuseg ha pinagpapatay di ha minahagpugto a hidi.’ ³¹Iday i kagi moy. Ngem gipu ha madukas a nakam moy, mepaenta moy a hikam i appo na nagbuno a hidi, a nagpatay ha minahagpugto a hidi. ³²Isu, nay kam. Ikabus moy i inrugi na minappo moy idi. ³³Hikam a magkadukas a tolay! Kagin moy a makalisi kam ha parusaan na Dios ha impyerno. Ngem awan moy malisiyan.

³⁴“Isu i gipu na a paangayan ko ha nikam i mahagpugto, ken mahagibaheta, ken magitoldu. Ket ha kappal, bunowan moy hidi, a ipalansa moy ha kudos. Ket ha kappal, sabbadan moy hidi ha kapikapilya moy. Ket ha kappal, tagubetan moy hidi penu lolokwan moy hidi ha maski nu hadya a angayan di. ³⁵Ket gipu ta kona hito, maparusaan kam gipu ha ngamin a pinagbuno na minappo moy ha nalinteg a hidi a tolay. Ta inoniyon moy i ginimet di. Maski idi nabuno ni Abel, hanggan ha ni Sakariyas, a annak ni Barakiyas, a nabuno ha disalad na Templo, ha ballog na pagdattonan ken pagetnodan na Dios. ³⁶Oni man! Parusaan na Dios i totolay aye, gipu ha dagende a liwaliwat.”

Sangitan ni Jesus i Totolay ha Jerusalem

³⁷Ket kinagi ni Jesus, “Hikam a totolay a taga-Jerusalem, kagbi kam! Kanayon kam a magpatay ha mahagpugto a hidi! Kanayon moy hidi a bisagan a paangayan na Dios ha nikam! Niyaen, maminmakpal a beses a kayat takam daponan, a kona ha manok a maglakap ha piyak na a hidi. Ngem madiyanak moy. ³⁸Isu, niyaen, hikam man i makatandi, ta pabiyanan na kam na Dios. ³⁹Ket ipeta ko ha nikam, a awanak moy manon maenta hanggan magsoli ak, ket ipeta moy, a ‘Deyawan tam hikuna a pinaangay na Dios!’ ”

Iwadan ni Jesus a Dumemat Nokkan i Tiyempo na Pagrigatan

24 ¹Niyaen, linumapos ni Jesus ha Templo, ket linaklakadan na idi binumikan i tolduwan na a hidi, penu ipaenta di ha nikuna iday a Templo, a inaamakan. ²Ngem kinagi ni Jesus ha nidi, “Oni ah. Entan moy i ngamin a dagende. Ipeta ko ha nikam a dumemat nokkan i tiyempo a marakrak hidi ngamin. Marakrak nokkan i kada esa a bitu ha padding aye,” kon ni Jesus.

³Niyaen, idi inumetnod ni Jesus ha parabin na Olibo, binumikan ha nikuna i tolduwan na a hidi. Ket sinalodsod di a sililimed, “Ipeta mo bi, Maestro, hangan dumemat i kinagi mo? Anya i tiplad, a pakatandiyan mi a dumemat i tiyempo na pagsoli mo ken panungpalan na ide a lutak?”

⁴Ket kinagi ni Jesus, “Magingat kam, a awan ha mangallilaw ha nikam. ⁵Ta makpal nokkan i umangay, ket kakkagi di a hidi man i Cristu a paangayan na Dios a maghari. Ket makpal i allilawan di nokkan.

⁶“Ket mateman moy nokkan i tanog na gubat ha luglugar moy ken baheta megipu ha gubat ha madiyo a luglugar. Ngem awan kam mina manteng. Ta masapul a magimet idagento ha palungo. Ngem maski nu kona hito, awan pala ha tiplad na tiyempo a pakabos na totolay ha lutak aye. ⁷Ta maglabanlaban i bayan a hidi. Ket dumemat i makpal a alap ken ginggined ha sabasabali a lugar. ⁸Ngem maski nu kona hito, pangrugiyang la ide na tiyempo a pagrigigat, ket kona ha paggasokan na babbey a magenak.

⁹“Ha ide a tiyempo, atoy ha nikam i ipadakap na totolay. Ket lokowan di kam, gipu ha panahod moy ha nikan. Ipatatay di kam. Ket englan na kam na ngamin a tolay, gipu ha panahod moy ha nikan. ¹⁰Ket ha tiyempo a ito, atoy i makpal a mangtallekod ha panahod di ha nikan. Ket maglinniput hidi ken magginnura hidi. ¹¹Ket dumemat i makpal a masileng a mahagpugto, ket paliwaliwatan di i makpal a tolay. ¹²Ket gipu ta kumaro i kinadukas na totolay, bumallik i pagayat di ha kakalan di a tolay hanggan awan dan. ¹³Ngem ha maski nu heya a makatured a manahod ha nikan hanggan ha panungpalan, mesalakan hikuna. ¹⁴Ket mebaheta ha ngamin a lutak ide a Mappiya a Baheta megipu ha Paghariyan na Dios, penu mabaheta na ngamin a tolay. Ket kobosan na ito, dumemat i panungpalan.”

I Kakkantengan a Tiyempo

¹⁵Intulos ni Jesus, “Dumemat nokkan i oras, ket maenta moy ha Templo i pagsenti ha Dios, a kona ha inpugto ni Danyel a minahagpugto. (Makatandiyan mina na magbasa ha Surat ni Danyel.) Isu, nu tinumaknag ide ha Templo na Dios, ¹⁶masapul a kumamang ha amugod i ngamin a maghen ha Judeya. ¹⁷Masapul a dagus a bumuyot i maski nu heya. Nu hen hidi ha lapos na bilay di, awan mina hidi sumadap a mangalap ha aruwatan di. ¹⁸Ket nu hen hidi ha talon, awan mina hidi sumoli penu mangalap ha badu di. ¹⁹Kakakagbi i mabuktet a hidi ken magpasuso a hidi ha iday a tiyempo. ²⁰Ikarkararag moy ha Dios a awan ito magimet ha tiyempo na ahided onu ha maneg a pamalak a pagemmang moy. ²¹Gipu ha ide a tiyempo, atoy i rigrigat a awan pala a napadas na totolay, maski idi pinakaparsuwa na Dios ide a lutak, hanggan ha yenan. Ket awan mapinduwa manon idagende a rigrigat, hanggan awan dan ha

kahad. ²²Ngem maski nu kona hito i rigrigat, nebital dan na Dios i dagop a pamalak na rigrigat. Ta nu awan na paballikan i tiyempo hito, awan ha tototalay a mesalakan. Ngem gipu ha tototalay a pinili na, paballikan na nokkan ide a tiyempo a pagrigrigat.”

²³Ket intulos ni Jesus, “Awan moy mina tahodan, nu mepeta ha nikam, a ‘Entan moy ihe! Ta atoy dan i Cristu!’ onu ipeta di, ‘Entan moy hay. Atoy hay i Cristu!’ kon na di. Madi iday, ket awan moy iday tahodan. ²⁴Ta atoy nokkan i mangallilaw a hidi a magkagi a hidi kan i Cristu a maghari mina, onu hidi kan i mahaggugto a nagipu ha Dios. Ket magipaenta hidi ha kaddat di ken makpal a pagpasabbew, penu allilawan di mina i tototalay na Dios a pinili na. Ngem awan a mabalin a maallilaw di i pinili a hidi na Dios. ²⁵Magingat kam! Ta inpakatandi ko dan i ngamin a dagende, penu makasagana kam ha palungo na rigrigat aye.

²⁶“Isu, nu ipeta di ha nikam, a ‘Entan moy. Atoy dan ni Cristu ha katalonan,’ kon di, awan kam mina umangay. Onu ipeta di, a ‘Entan moy he, atoy dan ni Cristu, a maghen ha disalad na bilay a sililimed,’ kon di, awan moy hidi tahodan. ²⁷Ta nokkan nu sumoli ak ha lutak aye, kona ha ide i pagsoli ko, a kona ha killat a maggangat ha ngamin a langit. Ket madinnang hito, a maenta na ngamin a tolay. ²⁸Madinnang i pagsoliyan ko. Ika pangarigan, nu maenta moy i karpalan a silay, katandi moy a atoy i bangkay a awan nelabbang. Ket kona bila hito nokkan ha pagsoli ko. Ta maenta na ngamin a tolay.

I Pagsoli ni Jesus Nokkan

²⁹“Ket nokkan, nu kobosan na tiyempo a pagrigrigat, dumiham i silaw na sengggit, ket awan magdisyag i bulan. Ket matakneg i pusiyan a hidi. Ket mapasina i sengggit ha paglakadan na. Ket kona bila hito ha bulan. ³⁰Kobosan na ito, magpaenta ha ngamin a tolay i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, a bumugsokak ha ulap. Ket maenta di i kainamakan ko, ken kinapigsa ko. Ket ha ngamin a awan a nagpasakop ha nikan, magsangisanget hidi. ³¹Ket magtanog ha mapigsa i trumpeta. Sako, paangayan i anghel a hidi ha ngamin a paset na lutak, a mangpuhon hidi ha ngamin a sakop ko a tolay.”

I Pangaregan na a Kayo a Igos

³²Ket tinulos ni Jesus, a kinagi na, “Nanakaman moy i kayo a igos. Ta nu magbudak i tingitingi na, katandi moy a dandani dan a kasinag. ³³Ket kona bila hito ha dagende a magimet nokkan. Nu maenta moy idagende a nepugto ko, makatandiyon moy a dandani dan i tiyempo na pagsoli ko. ³⁴Magsiguradowak ha nikam, a makatulos pala ide a kalase na tototalay, hanggan matungpal idagento. Sa, awan dan hidi, ta matay hidi ngamin. ³⁵Ket maski nu maawan i ngamin a langit ken ngamin a lutak, ipeta ko

ha nikam a makatulos pala i kakkagi ko. Ta awan a mabalin a maawan i kagi ko,” kon ni Jesus.

Awan ha Makatandi ha Pamalak a Pagsoli ni Jesus

³⁶Ket intulos na, “Awan ha makatandi nu hangan iday a pamalak onu anya a oras. Maski i anghel a hidi, awan di katandi. Maski hikan a Annak na Dios, awan ko bi katandi. I Hama ko la i makatandi ha iday. ³⁷I magimet nokkan ha tiyempo na pagsoli ko i kona bila ha nagimet idi tiyempo ni Noe, nikuna naalay dan. ³⁸Idi tiyempo di Noe, idi awan pala duminom, awan ha nagnakam ha Dios. Ta nagnakam la hidi ha pinagragsak di. Ket nakipagkan hidi, nakipaginum hidi, nakipagboda hidi. Kona hito i ginimet di, hanggan bigu la a sinumadap di Noe ha dakkal a barko. ³⁹Ket awan di katandi i magimigimet hanggan idi dinumemat i layus a nangibulod ha nidi ngamin. Ket kona bila hito i magimet nokkan ha pagsoli ko. ⁴⁰Ha tiyempo ito, atoy duwa a lallaki a magtarabaho ha talon. Ket bigu la a alapan ko i esa a umuseg ha nikan. Ngem matirak la i agum na. ⁴¹Ket kona bila ha ide, a nu atoy duwa a babbey a magbiyu, bigu la a alapan ko i esa a makauseg ha nikan. Ngem i agum na, awan makauseg. ⁴²Isu, magingat kam. Ta awan moy katandi i pamalak a pagsoli na Happo moy.

⁴³“Nanakaman moy ide,” kagi ni Jesus. “Nu atoy i makinbilay, ket katandiyen na nu hangan i pangsaddap na magtakaw, awan kumilap i makinbilay, penu awan makasaddap i magtakaw. ⁴⁴Ket kona bila hito ha nikam. Masapul a kankanayon kam a sisasagana ha pagdemat na Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, penu awan kam magliwat. Ta sumoli ak ha tiyempo a awan moy nanakaman.”

I Mapagtalkan a Tagabu ken Tagabu a Masegkat

⁴⁵“Iestoriya ko ide,” kagi ni Jesus, “para ha maski nu heya a malaing a tagabu, a umusoseg perpermi ha happo na. Hikuna i tagabu a meturayan na happo na ha bilay na. Ket i tagabu aye i magpakan ha ngamin a sabali a tagabu ha mekari a tiyempo. ⁴⁶Mahusay i tagabu aye ha pagsoli na happo na, ket maenta na a nagtongpal i tagabu ha ngamin a nebon ha nikuna. ⁴⁷Oni! Ipeta ko ha nikam, a meturayan na happo i tagabu na aye ha ngamin a aruwatan na. ⁴⁸Ngem kagbi hikuna nu sabali i nakam na; nu kagin na a maalay pala, a awan pala dumemat i happo na. ⁴⁹Ket nu magbaot hikuna ha sabali a tagabu a hidi, a lokowan na hidi. Ket makipagkan hikuna ken makiinum hikuna ha mammartek a hidi. Kakagbi hikuna a tahod. ⁵⁰Ta sumoli i happo na ha oras a awan na mapugto. Ta awan na katandi i oras na pagdemat na happo na. ⁵¹Ket nu dumemat i happo, parusaan na i madukas a tagabu na aye. Ket iagum na hikuna ha maginsisingpit a hidi, a maghen ha lugar a pagparusaan. Ha ihe i pagsasangitan na totolay, a magngaretnget hidi gipu ha rigat di.”

I Pangarig megipu ha Esa Pulo a Madiket

25 ¹Kinagi ni Jesus, “Kona ha ide i totolay a sisasagana ha pagsoli ko ken totolay a awan a nakasagana. Kona ha esa pulo a madiket. Ket magkalan hidi, a kessilaw hidi ngamin, ket umangay hidi ngamin a magsalpak ha nobyo. ²Ngem madagel i lima, ket malaing i agagum di a lima. ³Ta inalap di madagel i pagsilawan di, ngem awan ha reserba di a langis. ⁴Ngem ha malaing a hidi, idi inalap di i pagsilawan di, inalap di bila i pagkargaan di a naputat ha langis. ⁵Niyaen, gipu ta naalay i pagsangpit na nobyo, nagtongka i madiket a hidi, a kinumillap hidi ngamin.

⁶“Niyaen, idi lubuk na kallap, atoy i nagdulaw, a ‘Dumemat dan ni Nobyo! Nay! Hen moy dan a salpakan!’ ⁷Ket inumikat a dagus i esa pulo a madiket, ket insagana di i pagsilawan di. ⁸Ket kinagi na madagel a hidi ha nidi a malaing, ‘Atdinan moy kami ha langis moy, ta magaddap-addap dan i silaw mi aye.’ ⁹Ngem tinabbeg na malaing a hidi, ‘Madi! Amangan nu awan ha umanay a para nikitam ngamin. Hen kam mina a gumatang ha masapul moy.’ ¹⁰Isu, inumangay i lima a hidi a madiket a gumatang ha langis. Ngem idi kallakad di, dinumemat ni Nobyo. Ket inumuseg ha nikuna i nakasagana a hidi a madiket, a sinumdap hidi ha pagbodaan, ket nasalenan i ridaw.

¹¹“Idi awan naalay, dinumemat i lima a madiket a awan nakasagana. Ket kinagi di, ‘Apo, Apo, ilukat moy bi.’ ¹²Ngem tinabbeg ni Nobyo, ‘Awan a mabalin, ta awan takam katandi!’

¹³“Isu,” kinagi ni Jesus ha tolduwan na a hidi, “masapul a magsagana kam, ta awan moy katandi i pamalak onu oras na pagsoli ko.”

I Pangarig megipu ha Tallu a Tagabu

¹⁴Intulos ni Jesus, a kinagi na, “Mearig i Paghariyan na Dios ha esa a nabaknang a nagbiyahe ha madiyo. Ha palungo na paglakad na, inayagan na i tagabu na a hidi. Ket intalak na ha nidi i kukuwa na. ¹⁵Inatdinan na ha kuwerto i kada esa a tagabu, ayun ha kabaelan na kada esa a pagnegosio. Inatdinan na i esa ha lima a ribu a piso, ket i mekaduwa ha duwa a ribu, ket i mekatallu ha esa a ribu. Kobosan na, nagbiyahe ni Nabaknang.

¹⁶“Niyaen, i tagabu a ginumiwat ha lima a ribu a pisos, pinagnegosyo na a dagus i giniwat na. Ket nakaganansiya hikuna ha lima pala a ribu. ¹⁷Ket kona bila hito i ginimet na nekaduwa a tagabu a ginumiwat ha duwa a ribu a pisos. Nakaganansiya pala hikuna ha duwa a ribu. ¹⁸Ngem i tagabu a ginumiwat ha esa a ribu a pisos, nagkotkot hikuna ha lutak, ta intago na i kuwerto na happo na.

¹⁹“Kobosan na naalay a tiyempo, sinumoli ni Nabaknang, a happo na dagende a tallu a tagabu. Ket nakikuwenta hikuna ha dagende a

tallu a tagabu na. ²⁰Idi sinumaggupang i ginumiwat ha lima a ribu a pisos, inyatad na i esa pulo a ribu ha happo na. Ket kinagi na, ‘Happo, inatdinanak mo ha lima a ribu a pisos. Niyaen, atoy pala i lima a ribu a naganansiyaan ko.’ ²¹Ket kinagi na happo na, ‘Mappiya ka dan! Gipu ta napagtalkan ka ha ballik a aruwatan ko, pagturayan taka ha makpal a aruwatan ko. Niyaen, sumadap ka he a makipagragsak ha nikan.’

²²“Ket idi sinumaggupang i nakagiwat ha duwa a ribu a pisos, kinagi na ha ni Nabaknang, ‘Happo, inatdinanak mo ha duwa a ribu. Niyaen, atoy paman i duwa a ribu a naganansiyaan ko.’ ²³Ket kinagi na happo na ha nikuna, ‘Mappiya ka bila. Gipu ta mapagtalkan ka ha ballik a aruwatan ko, pagturayan taka ha makpal a aruwatan ko. Niyaen, sumadap ka he, a makipagragsak ha nikan.’

²⁴⁻²⁵“Kobosan na, sinumaggupang bila i tagabu a nakagiwat ha esa a ribu a pisos. Ket kinagi na ha ni Nabaknang, ‘Happo, ide i neyatad mo ha nikan. Nedulin ko ide ha hamet, ket intago ko, gipu ta nantengak. Ta katandi ko a hikaw i mahagpaalap. Ket kona ha ide i ugali mo, a alapan mo i nagmulaan na tagabu mo a hidi. Ket puhonan mo i awan mo nagbannogan. Isu, isoli ko ha nikaw i kukuwa mo a korinat.’ ²⁶Ket kinagi na happo na ha nikuna, ‘Hikaw i madukas ken masegkat a tagabu! Katandiyang mo dod a mahagpaalapak, ta alapan ko kan i nagmulaan na sabali? Ket puhonan ko kan i awan ko nagbannogan?’ ²⁷Isu, nu kona hito i nakam mo, insadap mo mina i korinat ko ha bangko, penu maalap ko mina i naganansiya ko.’

²⁸“Sa na, kinagi ni Nabaknang ha sabali a hidi, ‘Alapan moy i korinat ha nikuna, ket iyatad moy ha nekaesa a nanggiwat ha esa pulo a ribu. ²⁹Ipeta ko ha nikam. Ha maski nu heya a mapagtalkan ko, atdinan ko hikuna ha mas makpal ken magsobsobraan hikuna. Ngem ha maski nu heya a awan ko mapagtalkan, adyan ko i neyatad ha nikuna, maski nu ballik la i kukuwa na. ³⁰Ket niyaen, i tagabu ko aye a awan serserbe na, itogbak moy hikuna ha kadihaman, ha lapos. Ihay i pagsangisangetan ken pagngaretngetan na totolay gipu ha parusa di.’ ”

I Paghukom ni Cristu ha Totolay

³¹Intulos ni Jesus a kinagi na, “Nokkan, nu magsoli ak ken mapigsa i kainamakan ko ken agumanak na ngamin a anghel a hidi, magetnodak a maghari ha katangkayan a pagetnodan. ³²Ha tiyempo ito, matipon-tipon ha saguppang ko i ngamin a tolay. Ket pabukodan ko i mappiya a hidi, a kona ha gimet na mahagdapon ha karnero ken kalding. ³³Idatton ko i mappiya a hidi ha makanawan ko. Ket idatton ko i madukas a hidi ha makanigid ko. ³⁴Sako, ipeta ha nidi ha makanawan ko, ‘Hen kamon ihe, hikam a kinagbiyan Nama ko. Sumdap kam, a maghen kam ha kahariyan a nesagana ha nikam idi pinnakaparsuwa na lutak aye. ³⁵Ta

idi nangiyalapak, ket pinakanak moy. Idi nauwawak, ket pinainumak moy. Dinumematak ha nikam a kona ha ganggannaet, ket pinadagusak moy. ³⁶Idi awanak ha badu, ket pinabaduwanak moy. Idi nagsaketak, ket inagumanak moy. Idi nebaludak ha pagbaludan, ket pinasyarak moy,' kon ko ha mappiya a hidi.

³⁷“Ket ipeta na mappiya a hidi ha nikan, ‘Apo, hangan a netan mi ka a magiyalap ka, ket pinakan mi ka, onu mauwaw ka ket pinainum mi ka?’ ³⁸Hangan i pinakaenta mi ha nikaw a ganggannaet ket pinadagus mi ka, onu awan ka ha badu ket binaduwan mi ka?’ ³⁹Hangan i pinakaenta mi ha nikaw a masaket onu nebalud, ket inaguman mi ka?’

⁴⁰“Sako, ipeta ha nidi, ‘Nanakaman moy ide. Ha ngamin a pinagagum moy ha kadibbiyan a totolay a manahod ha nikan, nebilang a hikan i dinaggapan moy.’

⁴¹“Sako, ipeta ha madukas a hidi a nedatton ha makannigid ko, ‘Umadiyo kam ha nikan, hikam a inlunod na Dios! Meyangay kam ha gangatan a awan maaddap, a nesagana ha ni Satanas ken anghel na a hidi a tinumalekod ha Dios. ⁴²Ta nagiyalapak idi, ngem awanak moy pinakan. Ket nauwawak, ngem awanak moy pinainum. ⁴³Nagbisita ak ha nikam, ngem awanak moy pinadagus. Ket awanak ha badu, ngem inkemot moy i tennon ha nikan. Nagsaket ak, ket nebaludak idi, ngem awanak moy inaguman.’

⁴⁴“Ket itabbeg na madukas a hidi, ‘Apo, hangan i pinakaenta mi ha nikaw a nagiyalap onu mauwaw, a ganggannaet ken awan ha badu, onu nasaket ken nebalud, ket awan mi ka dinaggapan?’

⁴⁵“Sako, ipeta ha nidi, ‘Nanakaman moy ide, a idi minadiyan moy a daggapan idagende a kadibbiyan a manmanahod ha nikan, nebilang a minadiyanak moy bila.’

⁴⁶“Isu,” kagi ni Jesus, “idagende a madukas a tolay ha makannigid ko, hidi man i maparusaan ha magnanayon. Ngem ha mappiya a hidi ha makannawan ko, hidi man i makipaghen ha Apo Dios ha magnanayon.”

Gayakan di a Patayan ni Jesus

26 ¹Niyaen, idi kobosan na ngamin a pinagitoldu aye ni Jesus, kinagi na ha tolduwan na a hidi, ²“Katandi moy dan a duwa pala a pamalak, ket dumemat i Piyesta na Pinagtaleban na Anghel a Magpatay. Ket ha iday a pamalak, megiwat i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay ha magturay a hidi, a ipelansa di ak ha kudos.”

³Niyaen, nagmiting i kapkapitan na padi ken panglakayan a hidi ha bilay ni Kaipas, a Katangkayan a Padi. ⁴Ket nakipagammong hidi nu panyan di a padakapan ni Jesus ha nalimed, sadi, papatay hikuna. ⁵“Ngem awan ha yenan a piyesta,” kinagi di, “amangan nu magriribuk i kakpalan a tolay.”

I Nangbulak ha Bangbanglo ha Buntok ni Jesus

⁶Idi atoy di Jesus ha ili a Betaniya, hen hidi ha bilay ni Simon a nakahusay ha kattal na. ⁷Idi nangan pala hidi, dinumemat i esa a babbey a nakaegkam ha esa a botelya. Ket naputat ito ha mangina a pagbangbanglo. Ket inbulak na ha buntok ni Jesus. ⁸Ngem nakaingal i toltolduwan ni Jesus, idi naenta di i ginimet na babbey. Ket nagkinagi hidi ha, “Apay a ginastuwan na babbey i bangbanglo aye? ⁹Nelako mina ito ha korinat. Ta nangina mina i pakelakowan na, sa meyatad i kuwarto ha napobre a hidi.”

¹⁰Ngem katandi ni Jesus i kinagi di. Isu, kinagi na, “Apay a pagkagiyan moy i babbey aye? Ta mappiya unay i ginimet na ha nikan. ¹¹Ta kankanayon a atoy i napobre a hidi ha henan moy. Ket madaggapan moy hidi ha maski nu anya a oras. Ngem bakkan ha nikan. Ta awan maalay i paghen ko ha nikam. ¹²Ket ha ide a babbey, nagserbe hikuna ha nikan gipu ha pinagbulak na aye. Ta inbulak na i pangpuhet ha natay. Isu, nesagana na i baggi ko, a dandani dan a melabbang. ¹³Ket nanakaman moy mina ide a ipeta ko ha nikam, a ha maski nu hadya ha ngamin a lutak a pagtolduwan di ha Mappiya a Baheta na Dios, mepakatandi bila i ginimet na babbey aye. Ket pagpanakam bi ito ha nikuna.”

Makitulag ni Judas a Liputan na ni Jesus

¹⁴Kobosan na ito, inumangay ni Judas Iskaryote, a esa a lallaki ha esa pulo ket duwa a tolduwan ni Jesus. Inumangay hikuna ha kapkapitan a hidi na padi. ¹⁵Ket kinagi na ha nidi, “Hangan i iyatad moy ha nikan, nu igiwat ko ni Jesus ha nikam?” Ket inatdinan di hikuna ha tallu a pulo a kuwarto a pirak. ¹⁶Isu, nangrugi ni Judas a magnakam, nu panyan na a liputan ni Jesus.

I Pangapon di Jesus ha Piyesta

¹⁷Dinumemat i nekaesa a pamalak na Piyesta. Ide i pamalak a magkan hidi ha malapis a tinapay, a awan ha lebadura na. Ket nagenan di ito ha “Pangapon na Pinagtaleban.” Niyaen, inumangay ha ni Jesus i toltolduwan na, a sinalodsod di, “Hadya i kayat mo a pangisaganaan mi ha Pangapon na Pinagtaleban?” ¹⁸Ket kinagi na, “Umangay kam ha ili, ha iday a lallaki a atoy hay. Ket ipeta moy ha nikuna, ‘Kinagi ni Maestro a dinumemat kan i oras na. Ket ha bilay moy kan i paghenan mi a magkan ha Pangapon na Pinagtaleban. Atoy hikuna ken hikami a toltolduwan na,’ kon moy ah.” ¹⁹Isu inumangay i toltolduwan na, a tinungpal di i inpeta ni Jesus, a insagana di i Pangapon na Pinagtaleban.

²⁰Idi kallap dan, nangan ni Jesus ken esa pulo ket duwa a tolduwan na a hidi. ²¹Idi mangan pala hidi, kinagi ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko ha nikam,

a atoy ha nikam i mangliput ha nikan.” ²²Ket nagladingit i tolduwan na a hidi. Ket esesa a nagsolodsod hidi ha ni Jesus, “Sabali a hikan i konan mo, anya?” ²³Ket kinagi ni Jesus, “Awan ha sabali, nu awan i makisawsaw ha nikan ha tinapay ha digu aye. ²⁴Hikan i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ket masapul a matayak nokkan a kona ha nesurat ha Libro na Dios. Ngem marigat unay i parusa ha mangliput ha nikan. Sayang agay ha nikuna. Mas mappiya nu awan hikuna neenak.” ²⁵Niyaen, kinagi ni Judas, “Maestro, hikan i konan mo?” Ket tinabbeg ni Jesus, “Awan ha sabali nu awan a hikaw.”

I Dilokod a Pangapon ni Jesus

²⁶Idi nangan pala hidi, nangalap ni Jesus ha tinapay. Ket nagyaman hikuna ha Dios. Ket pinilakpilak na i tinapay. Sana, inyatad ha nidi. Ket inpeta na, “Alapan moy ide, ket kanan moy. Ide i baggi ko.” ²⁷Ket inalap na bila i baso na basi. Ket idi nagyaman hikuna ha Dios, ingiwat na ha nidi, a kinagi na, “Uminom kam ngamin ha ide,” kon na, ²⁸“ta ide i digi ko a pangtongpal ko ha kari na Dios. Ibulak ko i digi ko para ha makpal a tolay, penu mapakawan i liwaliwat di. ²⁹Ket tahod ide a ipeta ko ha nikam, a awanak manon uminom ha basi na ubas, a kona ihe, hanggan ha pamalak nu makipaginom kitam manon ha Paghariyan Nama ko.”

³⁰Idi nagkansiyon hidi ha pagdeyaw di ha Dios, inumangay hidi ha amugod na Olibo.

Pugtowan ni Jesus a Ilibak na Hikuna ni Pedro

³¹Kinagi ni Jesus ha nidi, “Ha yenan a kallap, buyotanak moy ngamin. Ta nesurat ha Libro na Dios, a ‘Patayan ko i mahagdapon ha karnero,’ kon na Dios, ‘ket mawarawara i karnero na a hidi,’ kon na. ³²Ngem nokkan nu magbiyagak manon,” intulos ni Jesus, “magpalungo ak ha nikam a umangay ha Galileya. Ket urayan takam ihay.”

³³Kinagi ni Pedro, “Maski nu bumuyot hidi ngamin a tolduwan mo, awanak sumina ha nikaw.” ³⁴Ngem kinagi ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko ha nikaw, ha yenan a kallap, ha palungo a magtaraok i kawitan, ket namintallu dan a inlibak mo ak.” ³⁵Ngem tinabbeg ni Pedro, “Maski nu matayak gipu ha nikaw, pulos, a awan taka ilibak.” Ket kona bila hito i kinagi na ngamin a tolduwan ni Jesus.

Magkararag ni Jesus ha Getsemani

³⁶Niyaen, inumangay di Jesus ha kakayowan, ha Getsemani. Ket kinagi na ha tolduwan na a hidi, “Magetnod kam ha he, a maguray. Ta umangayak pala ho a magkararag.” ³⁷Ket inkuyog na ni Pedro, ken i magkabsat, a duwa a annak ni Sebedeyo.

Niyaen, madaggi unay i nakam ni Jesus. Ket nagriribuk i nakam na, gipu ha dandani a magimet ha nikuna. ³⁸Ket kinagi ni Jesus ha nidi,

“Matayak dan gipu ha nakaro a ladinget ko. Magwarak kam ihe, ket makipagpuyat kam ha nikan.”

³⁹Inumadiyo ha ballik ni Jesus, sa, hinumakab ha lutak. Ket inkararang na, “Amang,” kagi na, “nu mabalin mina, awanak mo bi adiyowan ha magnanayon ha katay ko. Ngem maski nu kona hito a mahukomanak, bakkan mina a pagayatan ko i gimetan mo, nu awan i pagayatan mo. Ket usegan ko i kayat mo,” kon ni Jesus.

⁴⁰Idi nagsoli ni Jesus, nadanon na a kumakelap idagende a tallu a tolduwan na. Ket kinagi na ha ni Pedro, “Simon, nakakillap ka dan? Awan ka dod makapagpuyat ha maski esa a oras, ket magagum ha nikan?”
⁴¹Magpuyat kam ken magkararag kam, penu awan kam magliwat nu solisog na kam ni Satanas. Katandi ko a sisasagana kam a maggimet ha mappiya, ngem malupoy i baggi moy.”

⁴²Ket inumangay manon ni Jesus a magkararag. Ket inpenduwa na i inaged na ha Dios. “Amang,” kagi na, “nu awan ko malisiyan i paghukom mo ha nikan, kayat ko pala a umuseg ha pagayatan mo.”⁴³ Sa, nagsoli manon ha henan na tolduwan na a hidi, ket nadanonan na hidi a kinumillap. Ta nakakillap hidi unay. ⁴⁴Ket napentallu a inumangay hikuna a magkararag. Ket inpentallu na i kararag na. ⁴⁵Idi kasoli na, kinagi na ha nidi, “Anya, kumilap kam pala? Nobos dan ito. Dinumemat dan i oras a megiwatak ha madukas a hidi. ⁴⁶Umikat kam. Entamon! Entan moy a atoy dan i mangliput ha nikan.”

I Pangdakap Di ha ni Jesus

⁴⁷Idi nagkagi pala ni Jesus, dinumemat ni Judas. Hikuna i esa ha dagenday esa pulo ket duwa a nagkeagum ha ni Jesus. Ket nakikuyog bila ha ni Judas i makpal a nagtagisondang ken nagtagigahoti. Naggipu hidi ha matangkay a papadi, ken mamaestro na linteg, ken panglakayan a hidi na Judyo. ⁴⁸Idi palungo a dumemat hidi ha ni Jesus, inpeta ni Judas ha agagum na, “Besongan ko nokkan i lallaki a eriyokan moy. Hikuna mina i dakapan moy.”

⁴⁹Isu, binumikan a dagus ni Judas ha ni Jesus. Ket kinagi na, “Maestro!” Sana, Bibesongan. ⁵⁰Kinagi ni Jesus, “Agay! Ide i gipu na a atoy ka he?”

Idi pinagkagi na ito, dinakap di ni Jesus. ⁵¹Ngem ha agagum ni Jesus, atoy i esa a nagsakrot ha sondang na. Ket kinatol na i tagabu na katangkayan a padi. Ket nesina na i talinga na. ⁵²Kinagi ni Jesus ha nikuna, “Idulin mo dan i sondang mo! Ha mangusar ha sondang, hikuna bila i matay gipu ha sondang. ⁵³Awan moy katandiyon a makaagedak ha Nama ko, ket paangayan na a dagus i rinibribu a anghel. ⁵⁴Ngem nu kona hay i gimetan ko, awan a matungpal i nesurat ha Libro na Dios megipu ha pagrigat ko.”

⁵⁵Sana, kinagi ni Jesus ha kakpalan a hidi, “Mahagtakawak dod? Apay a usaran moy i sondang ken gahote a pangdakap moy ha nikan? Nikuna kadapamalak, nangitolduwak ha saguppang moy ha Templo. Ket awanak moy dinakap. ⁵⁶Ngem niyaen, nagimet i ngamin a ide penu matungpal i nesurat na minahagpugto a hidi ha Libro na Dios.”

Idi pinagkagi ito ni Jesus, binumuyot i tolduwan na a hidi.

Ni Jesus ha Saguppang na Katangkayan a Padi

⁵⁷Kobosan na pinangdakap di ha ni Jesus, inyangay di hikuna ha bilay na katangkayan a padi. Ket atoy bila hay i ngamin a panglakayan na Judyo, ken maestro a hidi na Linteg, a pinumisan dan hidi. ⁵⁸Niyaen, tinumagubet ni Pedro, ha madiyo ballik, hanggan ha paraangan na bilay na Katangkayan a Padi. Ket sinumadap hikuna a nakikaetnod ha guwardya a hidi, penu maenta na nu anya i magimet.

⁵⁹Ha iday a oras, ha Katangkayan a Padi ken ngamin a agagum na, magerieriyok hidi ha sistigu a mangpaliwat mina ha ni Jesus, penu mapapatay di hikuna. ⁶⁰Ngem awan ha sistigu a naeriyokan di. Maski makpal i nangpaliwat ha ni Jesus, ngem silisileng la i inpeta di. Ha dilokod na, atoy i duwa a sinumaggupang, ⁶¹a kinagi di, “Kinagi na lallaki aye a kabaelan na a rakrakan i Templo na Dios, ket pataknanan na manon ha tallu a pamalak,” kon di.

⁶²Niyaen, tinumaknag i Katangkayan a Padi. Ket kinagi na ha ni Jesus, “Madiyan mo a magtabbeg? Anya ipeta mo megipu ha ngamin a pagpaliwat di ha nikaw?” ⁶³Ngem nagulimek la ni Jesus. Ket kinagi na Katangkayan a Padi, “Isapata mo dan ha nagen na sibibiyag a Dios, ket ipeta mo nu hikaw i Cristu a Annak na Dios.” ⁶⁴Ket kinagi ni Jesus, “Oni. Tahod i kinagi mo. Ket ipeta ko ha nikam ngamin, kobosan na ide a tiyempo mangenta kam ha nikan, a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ket magetnodak ha henan na Dios. Ket metan moy i pagsoli ko ha ulaulap.”

⁶⁵Idi nateman na ito na Katangkayan a Padi, pinisad na i kagay na, a kinagi na, “Awan tam masapul a magteman ha sistigu a hidi. Ta nateman tam i kinagi na a magsenti ha Apo Dios. Madukas iday, a kona nu baggi na a mismo i Apo Dios. ⁶⁶Isu, niyaen, anya i nakaman moy?” kon na Katangkayan a Padi. Ket intabbeg di ngamin, “Nakaliwat hikuna. Masapul a matay.”

⁶⁷Sadi, linoktaloktaban i rupa na. Ket dinanogdanog di hikuna. Ket linappag na kappal, ⁶⁸a kinagi di, “Nay! Hikaw kan i Cristu! Isu, pugtowan mo nu heya i nanglappag ha nikaw,” kon di.

Ilibak ni Pedro ni Jesus

⁶⁹Niyaen, ha ni Pedro, nagetnod pala hikuna ha paraangan na bilay. Ket binumikan i esa a babbey, a tagabu na Katangkayan a Padi. Ket kinagi na,

“Nagagum ka bila ha ni Jesus a taga-Nasaret.” ⁷⁰Ngem naglibak ni Pedro ha sagupang na ngamin a atoy hay, a kinagi na, “Awan ko makatandiyon i kagiyon mo.” ⁷¹Ket linumapos ni Pedro a nagturong ha ruwangan. Ket naenta na hikuna na sabali a tagabu a babbey. Kinagi na ha totolay a atoy hay, “Nakiuseg ide a lallaki ha ni Jesus a taga-Nasaret!” ⁷²Ngem naglibak manon ni Pedro, a kinagi na, “Isapata ko a awan ko katandi iday a lallaki.” ⁷³Idi awan maalay, ket binumikan i totolay a atoy hay, a kinagi di, “Sigurado a hikaw i esa a nagagum ha ni Jesus, ta taga-Galileya i kakkagi mo.” ⁷⁴Ngem insapata ni Pedro, “Maski nu parusaan na ak na Dios nu magsilengak! Tahod a awan ko katandi iday a lallaki a kagiyon moy!” Ket dagus a nagtaraok i kawitan. ⁷⁵Ket nanakam ni Pedro i kinagi ni Jesus, a “Ha palungo a magtaraok i kawitan, i libakak mo ha mamintallu.”

Idi nanakam ito ni Pedro, minagsaket unay i nakam na, a linumapos hikuna a nagsangisang.

Iyangay di ni Jesus ha ni Pilato

27 ¹Idi nagsapa, nakipagpisan manon i matangkay a papadi, ken panglakayan a hidi. Ket nagtutulag hidi a papatayan di ni Jesus. ²Ket kinawaran di hikuna. Sadi, inyangay ha ni Pilato a gobernador.

I Katay ni Judas

³Niyaen, ha ni Judas a nangliput ha ni Jesus, idi naenta na a papatayan di ni Jesus, nagbabawi hikuna. Ket insoli na i tallu a pulo a pirak ha matangkay a papadi ken panglakayan a hidi. ⁴Kinagi na, “Nagliwatak dan! Ta ingiwat ko a mapapatay i lallaki a awan ha liwat na.” Ket kinagi di ha ni Judas, “Awan ha biyang mi ha iday. Hikaw la i makatandi ha problema mo.” ⁵Inwahagit ni Judas i kuwarto ha lubuk na Templo. Ket linumapos hikuna a nangibitay ha baggi na.

⁶Inakot na matangkay a papadi i kuwarto, ket kinagi di, “Paganya tam ide a kuwarto? Ta bayad ide na biyag na esa a tolay. Isu, maneg ha Linteg tam a medatton iday ha Templo,” kon di. ⁷Isu, kobosan na pinagtutulag di, ingatang di i kuwarto ha “Lutak ni Magdamdamili.” Ket inusar di ide a lutak para ha kamposanto na ganggannaet a hidi. ⁸Isu i gipu na a napanagenan ito ha “Lutak na Digi” a hanggan niyaen. ⁹Ket natongpal i kinagi ni Jeremiyas a minahagpugto. Ta inpugto na idi, a

“Inalap di i tallu a pulo a pirak, i presyo a nagtutulagan na Judio a hidi, a nagbayad di ha biyag na.

¹⁰ Ket ingatang di ha Lutak ni Magdamdamili, a kona ha nepeta na Apo Dios ha nikan.”

Ni Jesus ha Sagupang ni Pilato

¹¹Niyaen, idi nesagupang di ni Jesus ha ni Gobernador Pilato, sinalodsod ni Pilato, “Anya? Hikaw i hari na Judyo a hidi?” Ket

intabbeg ni Jesus, “Tahod i kinagi mo,” kon na. ¹²Ngem idi inpaliwat na kapkapitan na padi ken panglakayan a hidi, awan tinumabbeg ni Jesus. ¹³Isu, kinagi ni Pilato ha nikuna, “Awan ka ha tabbeg? Teman mo i makpal a ipaliwat di ha nikaw!” ¹⁴Ngem pulos a awan tinumabbeg ni Jesus. Ket nalaktat unay ni Pilato a awan inkalentigan ni Jesus i baggi na.

Piliyan na Totolay a Mapapatay mina ni Jesus

¹⁵Niyaen, atoy i ugali ni Gobernador, a magpalakad ha esa a balud ha kada tawen, ha Piyesta na Pinagtaleban. Ket palobusan ni Pilato i tolay a hidi a magpili nu heya mina i palakadan na. ¹⁶Niyaen, atoy i esa a balud a katandi na ngamin a tolay gipu ha ginigimet na. Ni Barrabas i nagen na. ¹⁷Isu, idi nagpisan i kakkalan a tolay, kinagi ni Pilato ha nidi, “Heya i kayat moy a palakadan ko? Kayat moy ni Barrabas onu ni Jesus, a managenan ha ‘Cristu?’ ” ¹⁸Kona hito i salodsod ni Pilato gipu ta nakatandiyang na a ingiwat di ni Jesus ha nikuna gipu ha apal di ha pinaggimet ni Jesus. ¹⁹Ket esa pala, a idi nagetnod ni Pilato ha panghukoman na, a nagururay ha tabbeg na Judyo a hidi, pinaipeta na kabanga na, a “Awan mo pakibiyangan iday a nalinteg a lallaki. Ta nagtagenapak ha madukas ha kallap he. Ket narigatanak gipu ha tagenap ko aye.”

²⁰Niyaen, ha matangkay a papadi ken panglakayan a hidi, dinurogan di i tolay a hidi, penu aqedan di ha ni Pilato a palakadan na ni Barrabas, ket papapatay na ni Jesus. ²¹Ket kinagi manon ni Pilato, “Heya ha dende a duwa i kayat moy a palakadan ko?” Ket intabbeg di, “Ni Barrabas!” ²²Ket kinagi ni Pilato, “Any a dod i gimetan ko ha ni Jesus a managenan ha ‘Cristu?’ ” Ket intabbeg di ngamin, “Pelansa mo hikuna ha kudos!” ²³Ket kinagi ni Pilato, “Apay? Anya i liwat na?” Ngem inpigsa di pala i rangsit di, “Pelansa mo hikuna ha kudos!”

²⁴Niyaen, gipu ta pakanakam ni Pilato a awan ha magimet na, ket gipu ta dandani dan a magriribuk idagende a kakkalan a tolay, nagpaalap hikuna ha dinom, ket inugisan na i kamat na ha saguppang di. Kinagi na, “Ide i pangtiplad ko ha nikam a awan ha biyang ko ha katay na lallaki aye. Hikam man i makatandi ha katay na.” ²⁵Ket tinabbeg na tolay a hidi, “Pabiyangan mo iday! Ta hikami i makatandi ha katay na! Hikami ken kaputotan mi!” kon di.

²⁶Kobosan na, pinalakad ni Pilato ni Barrabas. Ket pinasabbad na ni Jesus. Sana, ingiwat hikuna ha sundalu a hidi, penu ilansa di ha kudos.

Lokowan na Sundalo a hidi ni Jesus

²⁷Niyaen, ha dagende a sundalu, insadap di ni Jesus ha panghukoman na happo di a ni Gobernador Pilato. Ket insaguppang di i ngamin

a agagum di a sundalu ha ni Jesus. ²⁸Sadi, inadya i kagay na. Ket kinagayan di ni Jesus ha madideg a lupot. ²⁹Ket kinawekaw di i maseset a ginimet di ha korona, a indatton di ha buntok na. Ket pinaegkam di hikuna ha tikkal ha makannawan a kamat na. Ket nagparentumeng hidi ha saguppang na, a nagindedeyaw hidi ha, “Madeydeyaw i Hari na Judyo!” kon di. ³⁰Ket linoktaban di hikuna. Sadi, inalap i tikkal, a pinapakolpakol di i buntok na. ³¹Idi nobosan di a nagulew-ulewan, inadya di i madideg a kagay na. Ket pinatennonan di ha bukod na a tennon. Sadi, inlapos hikuna, penu ilansa di ha kudos.

Melansa ni Jesus ha Kudos

³²Idi paglakad di, natagbu di i esa a lallaki a taga-Sirene. Ni Simon i nagen na. Ket pinilit di hikuna a mangbaklay ha kudos ni Jesus. ³³Kaddemat di ha lugar a managenan ha “Golgota”. Kayat na a kagiyan, “Henan na Karbot.” ³⁴Ket inatdinan di ni Jesus ha arak a nalaokan ha apdu a pangpaadya mina ha saket. Ngem idi naennaman na ito, minadiyan na. ³⁵Sadi, inlansa ni Jesus ha kudos. Kobosan na, binunong di i tennon na, a nagbibinunotan di nu anya i maalap na kada esa. ³⁶Kobosan na, nagetnod hidi a mangbantay ha nikuna.

³⁷Niyaen, indatton di i surat ha kudos, ha buntokan na, a pangpaliwatan di ha nikuna. Ket nesurat, a “IDE NI JESUS, A HARI NA JUDIO.” ³⁸Ket atoy bila i duwa a tulisan a inlansa di ha hikeg na. Inlansa di i esa ha makannawan na, ken esa ha makannigid na. ³⁹Ket nagulew i tinumataleb a hidi ha kudos na. Ket winingwingiwingan di, ⁴⁰a kinagi di, “Nay ka dan! Kinagi mo a rakrakan mo i Templo, ket mapataknag mo manon ha tallu a pamalak! Nay kan! Isalakan mo i baggi mo, nu tahod a hikaw i Annak na Dios! Umogsad ka dan ha kudos aye!” ⁴¹Ket kona bila hito i pinagulew na kapkapitan na padi, ken mamaestro na linteg, ken panglakayan a hidi. ⁴²Kinagi di, “Insalakan na kan i sabali a totolay, ngem niyaen, awan na mesalakan i baggi na. Hikuna kan i Cristu a Hari na Judyo! Nu umogsad hikuna ha kudos niyaen, manahod kitam dan ha nikuna. ⁴³Nu tahod a magtalak hikuna ha Dios, ken nu hikuna i Annak na Dios, a kon na ha kinagi na, apay a awan isalakan na Dios?” kon di. ⁴⁴Ket maski ha duwa a tulisan a kasabay na a nelansa, inulew di bila ni Jesus a kona hito.

Matay ni Jesus

⁴⁵Idi lubuk na pamalak, nagdiham i ngamin a lutak hanggan alas tres. ⁴⁶Idi manga alas tres, indulaw ni Jesus, “Eloy, Eloy, lama sabaktani?” I kayat na a kagiyan, “Dios ko, Dios ko, apay a binaybayanak mo?” ⁴⁷Nateman na ito na kappal a nakataknag ihay, ket inulew di, a kinagi di, “Ayagan na i minahagpugto a ni Elias!” ⁴⁸Ket nagbuyot i esa a nangalap

ha hamet, ket insawsaw na ito ha makak a arak. Sana, indatton ha ontok na kayo, ket insapsap na ha ni Jesus. ⁴⁹Ngem kinagi na sabali a hidi, “Entan tam nu umangay ni Elias a isalakan na hikuna!”

⁵⁰Niyaen, indulaw manon ni Jesus ha napigsa. Kobosan na, linumakad dan i angas na. ⁵¹Sa, bigu la a napsad i nabigal a kurtina ha Templo. Ito i pangsalen ha totolay ha kuwerto a nadosan, ha disalad na Templo. Ket napsad ito a naggudwa, naggipu ha ontok hanggan ha sidung. Ket nagginged. Ket napilapilak i dadangli a hidi. ⁵²Ket nalukatan i makpal a labbang, ket nagbiyag manon i makpal a tolay a nasakop na Dios. ⁵³Idi minagbiyag manon ni Jesus, linumapos hidi ha labbang di, a sinumadap hidi ha Jerusalem, a nakaenta ha nidi i makpal a tolay.

⁵⁴Niyaen, ha kapitan ken sunsundalu a hidi a nangbantay ha ni Jesus, idi nabati di i ginggined ken naenta di i ngamin a nagimet, nanteng hidi. Ket kinagi di, “Tahod a Annak na Dios ide a lallaki.”

⁵⁵Ket atoy bila hay i makpal a babbey a nagtataknag ha madiyo ballik, a nangaamata hidi. Hidi man i inumunod ha ni Jesus a naggipu ha Galileya, a nagserserbe hidi ha nikuna. ⁵⁶Atoy ha nidi ni Maria Magdalena, ken ni Maria a hena di Jose ken Santiyago, ken i hena na annak ni Sebedeyo.

I labbang di ni Jesus

⁵⁷Niyaen, idi apon dan, dinumemat i esa a baknang a magnagen ha Jose a taga-Arimateya. Hikuna i esa a tolduwan ni Jesus. ⁵⁸Inumangay hikuna ha ni Pilato, ket inaged na i bangkay ni Jesus. Ket inbon ni Pilato a meyatad i bangkay ni Jesus ha ni Jose. ⁵⁹Inalap ni Jose i bangkay. Ket binadbad na ha bigu a maponset a hamet. ⁶⁰Ket intagmak na ito ha bukod na a paglabbangan, a awan naalay a pinakotkot na ha dilenas. Kobosan na, insalen na i dakkal a pogedu a pangkallab ha labbang. Sa hikuna, linumakad. ⁶¹Ket atoy bila hay di Maria Magdalena ken agum na a Maria, a nakaetnod hidi ha saguppang na labbang.

I Guwardya a hidi ha Labbang

⁶²Kaugman na, idi Sabado dan, ket inumangay ha ni Pilato i kapkapitan na padi ken Pariseyo a hidi. ⁶³Kinagi di, “Apo, manakam mi i kinagi na iday a mangallilaw a lallaki. Idi sibibiyag pala hikuna, kinagi na a magbiyag manon hikuna nu malpas i tallu a pamalak. ⁶⁴Isu, nu mabalin, ipabantay mo bi i labbang na hanggan ha mekatallu a pamalak. Amangan nu umangay i tolduwan na a hidi, a takawan di i bangkay na, ket ipeta di a magbiyag manon ni Jesus. Ket nu magkona hito hidi, mas madukas i dilokod a pangallilaw na ngem ha palungo.” ⁶⁵Ket kinagi ni Pilato ha nidi, “Oni. Mangalap kam ha sundalu, ket pabantayan moy perpermi iday a labbang.” ⁶⁶Isu, inumangay i kapkapitan na padi ken

panglakayan a hidi, ket dinattonan di ha marka i kalab a pogedu, penu masigurado di a awan ha mangialis ha pogedu aye. Ket inwarak di i sunsundalu a mangguwardya ha labbang.

Magbiyag Manon ni Jesus

28 ¹Idi nobos i pamalak a maneg, idi maledum na Dominggo, inumangay ha labbang di Maria Magdalena, ken i sabali a Maria. ²Ket bigu la a nagginggined ha napigsa. Ta binumugsok i esa a anghel na Apo Dios a naggipu ha langit. Ket tinulid na i pogedu a nekalab ha labbang, sana, nagetnodan. ³Makasili i rupa na a kona ha kidlat, ket naponset unay i kagay na a nagpahiyamhiyam. ⁴Ket gipu ha kanteng di, nagyagyag i sundalu a hidi hanggan natakneg hidi a kona ha natay.

⁵Ngem kinagi na anghel ha babbey a hidi, “Awan kamon manteng! Katandi ko a eriyokan moy ni Jesus a nelansa ha kudos. ⁶Ngem awan man hikuna ha he! Ta minagbiyag manon hikuna, a kona ha inpugto na! Hen moy he, entan i nangitagmakan di ha bangkay na. ⁷Ket magsigida kam, a ibaheta moy ha toltolduwan na, a magbiyag manon ni Jesus! Ket magpalungo hikuna ha nikam ha Galileya. Metan moy hikuna ha hay! Nay, inpeta ko dan ha nikam.”

⁸Isu, dagus a linumapos idende a babbey. Ket binumuyot hidi penu mebaheta ha toltolduwan ni Jesus. Ket maski nu nanteng hidi, inragsak di unay. ⁹Niyaen, idi pagbuyot di, tinagbo na hidi ni Jesus, a sinalpak na hidi. Ket binumikan hidi ha ni Jesus, a hinumakab hidi ha saguppang na, ket inegkaman di i tikad na, a nagdeydeyaw hidi ha nikuna. ¹⁰Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Awan kamon manteng. Hen moy ibaheta ha kakabsat ko, a umangay hidi ha Galileya. Ket metan di ak nokkan ha hay.”

I Pagibaheta na Sundalu a hidi

¹¹Idi paglakad pala na babbey a hidi, inumangay ha ili i kappal a guwardya. Ket inbaheta di ha matangkay a papadi i ngamin a nagimet. ¹²Ket nakipagmiting i matangkay a papadi ken panglakayan a hidi. Inuhon di nu anya mina i gimetan di. Sadi, inatdinan i sundalu a hidi ha kuwarto. ¹³Kinagi di, “Basta ipeta moy a inumangay i toltolduwan na ha kallap, ket tinakaw di i bangkay ni Jesus, idi nakakillap kam. ¹⁴Ket nu nabaheta na ito ni Gobernador, patalnaan mi hikuna, penu awan kam maparusaan.”

¹⁵Isu, inalap na guwardya a hidi i korinat, ket ginimet di i nebon ha nidi. Ket ide i estoriya a newaras ha Judyo a hidi hanggan ha yenan a tiyempo.

I Pinagpaenta ni Jesus ha Totolay

¹⁶Niyaen, inumangay ha Galileya i esa pulo ket esa a toltolduwan na, hanggan ha parabin a inpeta ni Jesus. ¹⁷Idi metan di ni Jesus,

nagdeydeyaw hidi ha nikuna. Ngem ha kappal ha nidi, nagduwaduwa hidi. ¹⁸Ket binumikan ni Jesus a kinagi na ha nidi, “Neyatad dan ha nikan i ngamin a turay ha langit ken ha lutak. ¹⁹Isu, ibon ko ha nikam a gipu ta umaangay kam ha ngamin a tolai ha lutak, pagbalinan moy hidi a tolduwan ko. Binyagan moy hidi ha nagen Nama ko, ken hikan a annak na, ken ha Espiritu na Dios. ²⁰Tolduwan moy hidi a magtungpal ha ngamin a inbon ko ha nikam. Ket nanakaman moy ide, a hikan i agum moy a kanayon, hanggan awan ha kahad.”